

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**COVID-19 TANISIYLA HASTANEDE YATAN
HASTALARIN BAKIM ODAKLI HEMŞİRE-HASTA
ETKİLEŞİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

MELTEM KALAYCI

HEMŞİRELİK ANA BİLİM DALI
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

GAZİANTEP

2022

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

COVID-19 TANISIYLA HASTANEDE YATAN HASTALARIN
BAKIM ODAKLI HEMŞİRE-HASTA ETKİLEŞİMİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

MELTEM KALAYCI

Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin
Hemşirelik Anabilim Dalı'nın
Hemşirelik Programı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak hazırlanmıştır.

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Nermin OLGUN

GAZİANTEP

2022

TEZ SAVUNMA TUTANAĞI

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmamın her aşamasında bilgi ve tecrübeleri ile yol gösteren danışman hocam Prof. Dr. Nermin OLGUN'a teşekkür ederim.

Yüksek lisans sürecimde bilgi ve deneyimleri ile yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Nuran TOSUN hocama teşekkür ederim.

Bu süreçte her zaman desteğini hissettiğim abim Öğr. Gör. Metin Can KALAYCI'ya, ikiz kardeşim uzman tarihçi Alaaddin KALAYCI'ya ve ebeveynlerime teşekkür ederim.

Ve koşullar ne olursa olsun, her durumda işini en iyi şekilde yapan tüm hemşire meslektaşlarıma sonsuz teşekkürler.

Meltem KALAYCI

Mayıs, 2022

ÖZET

Meltem KALAYCI, Covid-19 Tanısıyla Hastanede Yatan Hastaların Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşiminin Değerlendirilmesi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep 2022. COVID-19 hastalığı her bireyde farklı seyretmesi, bakım ihtiyaçlarının ve bakıma verdikleri cevabın farklı olması nedeniyle her bireye bireyselleştirilmiş, insan odaklı ve bütüncül hemşirelik bakımının verilmesi gerekmektedir. Bu araştırma, COVID-19 tanısıyla yatan hastaların bakım odaklı hemşire hasta etkileşiminin değerlendirilmesi amacı ile yapıldı. Araştırma, Kahramanmaraş Necip Fazıl Şehir Hastanesi'nde gerçekleştirildi. Araştırmaya 370 COVID-19 hastası dahil edildi. Araştırmanın verileri Veri Toplama Formu ve Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşimi Ölçeği Kısa Formu (BOHHEÖ) ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesi SPSS 22.0 istatistik paket programında yapıldı. Hastaların Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği'nden elde ettikleri ortalama puanlar önemlilik, sıklık ve memnuniyet boyutunda sırasıyla 95.3 ± 4.4 , 81.0 ± 9.4 , 95.1 ± 8.0 puandı. Alt ölçek boyutları puanlarına göre: Klinik Bakım önemlilik, sıklık ve memnuniyet boyutu puan ortalamaları sırasıyla 39.4 ± 4.4 , 35.3 ± 5.1 , 38.5 ± 4.0 puandı. İlişkisel Bakım önemlilik, sıklık, memnuniyet puan ortalamaları sırayla 24.6 ± 7 , 7.15 ± 4.2 , 25.7 ± 3.1 puandı. Hümanistik Bakım önemlilik sıklık ve memnuniyet puan ortalamaları sırayla 17.6 ± 1.8 , 17.8 ± 2.4 , 18.0 ± 1.8 puandı. Rahatlatıcı Bakım önemlilik, sıklık ve memnuniyet puan ortalamaları sırayla 13.7 ± 1.7 , 13.3 ± 2.0 , 12.9 ± 1.9 puandı. Cinsiyet, tedavi alınan birim, çalışma durumu, yaşanan yer, refakatçi durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulundu ($p < 0.05$). Sonuç olarak; COVID-19 tanılı hastaların bakım odaklı hemşire hasta etkileşim düzeyinin olumlu düzeyde olduğu bulundu. Alt ölçek puanlarına göre hastalar klinik bakımı önemli bulmakta, sıklıkla aldıkları, yüksek oranda memnun oldukları, İlişkisel bakımı önemli bulmakla birlikte çok sık almadıkları ama bakımdan memnun oldukları belirlendi. Hümanistik bakımı önemli, çok sık aldıkları ve oldukça memnun oldukları, Rahatlatıcı bakımı önemli buldukları, çok sık aldıkları ve bakım uygulamalarından memnun oldukları belirlendi. Yoğun bakım hastalarına göre hemşire hasta etkileşimi daha çok önemli, servis hastalarında hemşire hasta etkileşiminin sıklığı daha fazladır. Yoğun bakım hastalarının hemşire hasta etkileşiminden daha memnun oldukları belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Bakım, COVID-19, Hemşire hasta etkileşimi

ABSTRACT

Meltem KALAYCI, Evaluation of care oriented nurse patient interaction of hospitalized patients with the diagnosis of Covid-19. Hasan Kalyoncu University. Graduate Education Institute, Department of Nursing. Master Thesis. Gaziantep 2022.

Individualized, human-oriented and holistic nursing care should be given to each individual because the COVID-19 disease progresses differently in each individual, and the care needs and response to care are different. This study was conducted to evaluate the care-oriented nurse-patient interaction of hospitalized patients with the diagnosis of COVID-19. The research was carried out in Kahramanmaraş Necip Fazıl City Hospital. 370 COVID-19 patients were included in the study. The data of the study collected with the Data Collection Form and the Care Oriented Nurse Patient Interaction Scale Short Form. Evaluation of the data was done in SPSS 22.0 statistical package program. The mean scores of the patients from the Care-Oriented Nurse-Patient Interaction Scale were points in the dimensions of importance, frequency and satisfaction respectively; 95.3 ± 4.4 , 81.0 ± 9.4 , 95.1 ± 8.0 . According to the scores of the subscales: Clinical Care mean scores were respectively: 39.4 ± 4 , $43.5.3 \pm 5.1$, 38.5 ± 4.0 points. Relational Care mean scores were respectively 24.6 ± 7 , 7.15 ± 4.2 , 25.7 ± 3.1 points. Humanistic Care mean scores were 17.6 ± 1.8 , 17.8 ± 2.4 , 18.0 ± 1.8 points. Comforting Care mean scores were 13.7 ± 1.7 , 13.3 ± 2.0 , 12.9 ± 1.9 points. Statistically significant differences were found according to gender, unit of treatment, working status, place of residence, and companion status. As a result; Considering the high scores of patients with a diagnosis of COVID-19, it was found that the level of care-oriented nurse patient interaction of the patients was at a positive level. According to the subscale scores, it was found that the patients found Clinical Care important, they received it frequently, and they were highly satisfied. It was determined that although they found Relational Care important, they did not receive relational care very often, but they were satisfied with the care. It was determined that they found humanistic care important, they received humanistic care very often, and they were quite satisfied with humanistic care. It was determined that they found comforting care important, took it very often and were satisfied with the care practices. It was determined that nurse patient interaction was more important than intensive care patients. The frequency of nurse-patient interaction is higher in ward patients. It was determined that intensive care patients were more satisfied with the nurse patient interaction.

Keywords: Nursing, Care, COVID-19, Nurse-patient interaction

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

TEZ SAVUNMA TUTANAĞI	
TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	vi
TABLO DİZİNİ	vii
SEMBOLLER VE KISALTMALAR	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Konunun Önemi Ve Problemin Tanımı.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Hemşireliğin Tanımı	3
2.1.1. Hemşireliğin Temel İşlevleri	4
2.2. Bakım Kavramı ve Hemşirelik Bakımı	4
2.2.1. Bakım Kavramı	4
2.2.2 Hemşirelik Bakımı	5
2.2.3. Kliniklerde ve Yoğun Bakım Ünitelerinde Hemşirelik Bakımının Önemi.....	5
2.3. Hemşire Hasta Etkileşimi	6
2.3.1. Etkileşim Kavramı.....	6
2.3.2. Hemşire-Hasta Etkileşimi	7
2.3.3 Hemşirelik Bakımında Hemşire-Hasta Etkileşiminin Önemi	7
2.4. Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşimi.....	8
2.4.1. Watson'ın Bakım Kuramı	8
2.5. COVID-19	9
2.6. COVID-19 ve Hemşirelik Bakımı	10
3. GEREÇ VE YÖNTEM	12
3.1. Araştırma Soruları.....	12
3.2. Araştırmanın Yeri, Tipi ve Zamanı.....	12
3.2.1. Araştırmanın yeri.....	12
3.2.2. Araştırmanın tipi	12
3.2.3. Araştırmanın zamanı	12
3.3. Araştırmanın Etik Yönü.....	12

3.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	13
3.4.1. Araştırmanın Evreni.....	13
3.4.2. Araştırmanın Örneklemi.....	13
3.5. Veri Toplama Araçları.....	13
3.5.1. Hastaların Tanıtıcı Özellikleri.....	13
3.5.2. Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşimi Ölçeği Formu Hasta Versiyonu.....	14
3.6. Araştırmanın Uygulanması.....	16
3.7. Verilerin İstatistiksel Analizi.....	16
4. BULGULAR.....	17
4.1. Hastaların Bakım Odaklı Hasta-Hemşire Etkileşim Ölçeğinden Elde Ettikleri Puanların Kolmogorov-Smirnov Normallik Dağılımı Testi Sonuçları.....	17
4.2. Hastaların Tanıtıcı Özelliklerine Ait Bulgular.....	18
4.3. Hastaların Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşimi Ölçeği Puanları.....	21
4.4. Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşimi Ölçeği Puanları ile Hastalara ait Tanımlayıcı Değişkenlere Ait Bulguların Karşılaştırılması.....	22
5. TARTIŞMA.....	40
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	48
6.1. Sonuçlar.....	48
6.2. Öneriler.....	50
6.3. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	50
KAYNAKLAR.....	51
EKLER.....	58
Ek 1 Enstitü Yönetim Kurulu Kararı.....	58
EK- 2 Etik Kurul İzni.....	59
EK-3 Sağlık Bakanlığı Bilimsel Araştırma Çalışmaları İzni.....	60
EK-4 Kurum İzni.....	61
EK-5 Ölçek Kullanım İzni.....	64
EK- 6 Gönüllüleri Bilgilendirme Ve Rıza Formu.....	65
Ek 7 Veri Toplama Formu.....	66
EK 8 Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği.....	68
EK-9 Tez İntihal Raporu Formu.....	71
EK 10 Özgeçmiş.....	72

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım ‘COVID-19 Tanısıyla Hastanede Yatan Hastaların Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşiminin Değerlendirilmesi’ başlıklı çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla doğrularım.

25.06.2022

MELTEM KALAYCI

TABLO DİZİNİ

Tablolar	Sayfa No.
Tablo 1. Hastaların Bakım Odaklı Hasta-Hemşire Etkileşim Ölçeğinden Elde Ettikleri Puanların Kolmogorov-Smirnov Normallik Dağılımı Testi Sonuçları	17
Tablo 2. Hastalara Ait Tanımlayıcı Değişkenlerin Dağılımları (n=370)	18
Tablo 3. Hastaların Yaş ve Hastanede Kalma Süreleri	19
Tablo 4. Hastaların Pandemi Öncesi ve Pandemi Dönemindeki Hemşirelik Bakımına Yönelik Görüşleri (n=370)	20
Tablo 5. Hastaların Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanları	21
Tablo 6. Hastaların Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanları ile Yaş ve Hastanede Kalma Süreleri Arasındaki İlişki	22
Tablo 7. Hastaların Cinsiyetlerine göre Bakım Odaklı Hasta-Hemşire Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)	23
Tablo 8. Hastaların Tedavi Aldığı Birime Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....	25
Tablo 9. Hastaların Çalışma Durumuna Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370).....	27
Tablo 10. Hastaların Kronik Hastalığa Sahip Olma Durumuna Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)	29
Tablo 11. Hastaların Pandemiden Önce Hastanede Yatma Durumuna Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370).....	30
Tablo 12. Hastaların Medeni Durumuna Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370).....	31
Tablo 13. Hastaların Hastanede Yanında Refakatçi Kalma Durumuna Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)	32
Tablo 14. Hastaların Yaşadıkları Yere Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)	33
Tablo 15. Hastaların Pandeminin Hemşirelik Bakım Hizmetini Etkilemesine Yönelik Görüşlerine Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370).....	35

Tablo 16. Hastaların Kendi İhtiyaçlarını Karşılama Durumuna Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)..... 37

Tablo 17. Hastaların Eğitim Durumuna Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)..... 38

SEMBOLLER VE KISALTMALAR

f: Frekans

%: Yüzde

\bar{X} : Ortalama

Ss.: Standart Sapma

X: aritmetik ortalama

Maks: Maksimum

Min: Minimum

THD: Türk Hemşireler Derneği

ICN: The International Council of Nurses

ANA: American Nurses Association

DSÖ: Dünya Sağlık Örgütü

BOHHEÖ-23N: Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşim Ölçeği-Hasta Versiyonu

BOHHEÖ: Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği

KB: Klinik Bakım

İB: İlişkisel Bakım

HB: Hümanistik Bakım

RB: Rahatlatıcı Bakım

YBÜ: Yoğun Bakım Ünitesi

YB: Yoğun Bakım

İBK: İnsan Bakım Kuramı

CoV: Koronavirüsler

MERS: Middle East Respiratory Syndrome

SARS: Severe Acute Respiratory Syndrome

1. GİRİŞ

1.1. Konunun Önemi Ve Problemin Tanımı

Bakım, tarihsel süreç içerisinde insanlığın her dönem gereksinimi olan önemli bir yapı taşıdır. Bakım hizmetini profesyonel bir şekilde sunan meslek elemanları da hemşirelerdir (1). Hemşirelik bakımı hasta ve hemşire arasında gerçekleşen bir süreç olduğundan dolayı karşılıklı bir ilişkiye, iletişime ve etkileşime sahiptir (2). Hemşire-hasta etkileşimi, klinik hemşirelik uygulamalarının merkezi bir parçasıdır (3). Hemşire, hasta birey ile etkileşim içerisinde olup, bireyi bütüncül olarak ele alarak bu doğrultuda uygulamalarını gerçekleştirebilir (4). Hemşirelik kuramcılarında olan Watson, temelinde bütüncül ve insancıl bir görüşe sahip olan hemşire ile hasta arasındaki etkileşimi temel alan hemşirelik bakım kavramını desteklemektedir (2,5). Watson'un bakım kuramına göre hemşirelik bakımı temelinde iki kişi arasında fizyolojik, ruhsal, zihinsel, sosyal, kültürel bir çok faktörün etkilediği ve etkilendiği bilimsel, profesyonel ve etik açılarındayken yer aldığı bireyselleştirilmiş ve karşılıklı gerçekleşen kişilerarası bir dizi süreçten oluşmaktadır(6). Tarih boyunca insanlar savaşlar, afet ve salgınlardan etkilenmiştir. Bu süreçlerde sağlık bakım hizmetine olan ihtiyaç artarken hemşirelik bakımının vazgeçilmez olduğu ortaya konulmuştur (7,8).

COVID-19 salgını 2019 yılının Aralık ayında ilk defa Çin'de tanımlanmıştır ve giderek artan bulaşıcılığı ile tüm dünyaya hızlı bir şekilde ve çok az zamanda yayılarak pandemi haline gelmiştir (9). Bu zamana kadar yaşanan salgınlardaki gibi COVID-19 salgını sürecinde de, hastalara uygun bakımı verme, doğru ve yerinde müdahaleleri belirlemek ve uygulamak, psikolojik desteği sağlama, hasta/hasta yakınlarına gerekli eğitimleri verme, uygun sağlık davranışlarını kazandırmada hemşirelerin bu zorlu mücadelede rolü ve sorumlulukları çok önemlidir (8,9).

COVID-19 hastalığı her bireyde farklı belirti ve bulgularla seyretmesi, hastaların hemşirelik bakım ihtiyaçlarının farklı olması ve aldıkları hemşirelik bakımına verdikleri cevabın hasta bireyler tarafından değişiklik göstermesi nedeni ile bireyselleştirilmiş, hasta odaklı ve bütüncül bir hemşirelik bakımının sağlanması ve verilmesi önemlidir. Sağlık bakımının sağlanmasında hastanın bakım sürecine dahil edilmesi, empati sağlanması ve bütüncül bir şekilde ele alınması gerekir. Buna bağlı olarak COVID-19 tanısıyla yatan her

hastanın bireysel gereksinimleri ve öncelikleri belirlenerek hemşirelik bakımı almaları gerekmektedir (8,9).

Bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimini konu alan araştırmalar hemşireler ve hemşirelik öğrencileri üzerine olduğu literatür taramalarında saptanırken bu konuda yatan hastalarla ilgili çalışmaların eksikliği saptanmıştır. Tüm dünyanın etkilendiği bu salgın sürecinde COVID-19 tanısıyla yatan hastaların izole bir şekilde bakım ve tedavilerini almaları sebebiyle bu durumun hemşire-hasta etkileşimini ve hemşirelik bakımını etkileyebileceği düşünülmektedir. COVID-19 tanısıyla yatan hastaların bakım odaklı hemşire-hasta etkileşim düzeylerinin ortaya koyulması amacıyla planlanan bu çalışmanın klinik uygulamalara, ileride çıkabilecek bu gibi benzer salgın durumlarına ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu tez çalışmasının amacı, COVID-19 tanısıyla hastanede yatan hastaların bakım odaklı hemşire-hasta etkileşim düzeyini belirlemektir. Araştırmada, ayrıca hastaların bakım odaklı hemşire-hasta etkileşim düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Hemşireliğin Tanımı

Türk Hemşireler Derneği (THD) tarafından yapılan tanıma göre hemşirelik; “bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını ve esenliğini koruma, geliştirme ve hastalık halinde iyileştirme amacına yönelik; hemşirelik hizmetlerinin planlanmasından, örgütlenmesinden, uygulanmasından, değerlendirilmesinden ve bu hizmetleri yerine getirecek kişilerin eğitiminden sorumlu; bilim ve sanattan oluşan bir sağlık disiplini.” olarak tanımlanmıştır(10).

Uluslararası Hemşirelik Konseyi'nin (ICN-The International Council of Nurses) yaptığı tanıma göre ise hemşirelik mesleği, bağımsız veya ekip halinde çalışarak hasta veya sağlıklı olan her yaşta bireylere, ailelere, gruplara ve toplumlara her türlü ortamda bakım vermeyi kapsamaktadır. Hemşirelik, sağlığın geliştirilmesi, hastalıkların önlenmesi ve hasta, engelli veya ölmek üzere olan kişilerin bakım sürecini içermektedir. Sağlık sisteminin profesyonel bir üyesi olan hemşireler, kişilerin sağlığını geliştirme, hastalıkları önleme, hasta bakımı ve bakıma yönelik yeterliliği sağlamak ve sürdürmek için planlama, uygulama ve değerlendirme işlevlerini yürütürler ve bunları diğer sağlık üyeleri ve kamu hizmeti sunan kurumlarla paylaşırlar (10,11).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün tanımına göre hemşire; temel bir hemşirelik eğitimi programını başarıyla tamamlamış olan ve ülkesinde toplumun da desteği ile beraber hastalıkların önlenmesi, hastanın bakımı ve sağlık seviyesinin yükseltilmesi için alanında sorumluluk almaya yeterli ve yetkili kişi şeklinde tanımlanmıştır (12).

Amerikan Hemşireler Birliği'nin (ANA-American Nurses Association) tanımına göre ise hemşirelik; birey, aile, grup ve toplumun sağlığının korunması, iyileştirilmesi, hastalıklardan korunması ve bu durumlar için belirtilen tedavi sürecinin uygulanması için yapılan uygulamalardır (13).

Virginia Henderson hemşireyi, “bireyin sağlığına ve bağımsızlığına kavuşma sürecindeki dinamik güç” şeklinde bir tanımlama yapmıştır ve hemşirenin asıl görevinin, sağlıklı ve hasta kişilere, mevcut sağlıklarını korumaları, tedavileri sırasında veya yaşamlarının son anlarında huzur içinde ölmeleri için her zaman yanlarında olan yardım eden bir güç olarak belirtmektedir (14,15).

Hemşirelik kuramcılarında biri olan Hildegard Peplauise anlamlı ve kişilerarası tedavi edici bir süreç olarak hemşireliği tanımlamıştır (16).

Jean Watson sağlığı geliştiren, hastalık durumlarında iyileştiren, hastalıkları önleyen ve bakım hizmeti veren, en az iki kişi arasında gerçekleşen kişilerarası derin ve insani bir eylem olarak hemşirelikten bahsetmiştir (10,16).

Ida Jean Orlando ise hemşireliği kişinin fark ettiği ve farkında olduğu fakat tek başına bu ihtiyaçları yeterince ve doğru şekilde karşılayamadığı gereksinimlerini sağlayarak kişinin hem fiziksel hem psikolojik birçok açıdan rahatlamasının sağlanması şeklinde tanımlama yapmıştır (10,16).

2.1.1. Hemşireliğin Temel İşlevleri

Hemşireliğin temel fonksiyonları kısaca sağlıklı veya hasta bireylere yardımcı olmak, bireylerin mevcut sağlığının korunması, devamının sağlanması ve geliştirilmesini sağlamaktır. Bunun yanında hemşirelik hasta bireylerin tekrardan sağlıklarına ulaşmasını, yetersizlikleriyle ve eksikleriyle etkili bir biçimde baş edebilmesi amacıyla kişilerin ihtiyaç duydukları bilgiye, isteğe ve kuvvete kavuşmasını hedefleyen hizmetleri içeren bir bilimdir (16).

2.2. Bakım Kavramı ve Hemşirelik Bakımı

2.2.1. Bakım Kavramı

Türk Dil Kurumu'nun sözlüğüne göre bakım; 'bir şeyin gelişmesi ve iyi durumda kalması için verilen emek, birinin beslenmesi, giyinmesi gibi ihtiyaçlarını üstlenme ve sağlama işi' olarak tanımlanmaktadır (17).

Bakım, bir başkasına yönelik ilgiyi, alakayı, gereken özeni, dikkati, korumayı ve geliştirmeyi, iyilik halinin devamını sağlama amacı ile gerçekleşen zihinsel, bedensel, duygusal, sosyal, kültürel kişilerarası bir eylemdir (16,18).

Bakım kavramı ele alındığında akla ilk gelen meslek grubu hemşirelik mesleğidir (10,16,18). Meslek olarak hemşirelik, bakımı tüm boyutlarıyla uygulamaktadır (19).

2.2.2 Hemşirelik Bakımı

Modern hemşirelik biliminin öncüsü olan Florence Nightingale, hemşirelik mesleğinin temelinde hemşirelik bakımının var olduğunu ve bakım aşamalarının hasta ve hemşire arasında gerçekleşen etkileşime dayandığını ifade etmiştir (19).

Hemşire kuramcı Madeleine M. Leininger ise hemşirelikte bakımın önemini, “bakım hemşireliktir ve hemşirelik bakımdır” diyerek vurgu yapmıştır. Leininger’e göre bakım hemşireliğin özüdür (20).

Hemşirelik bakım sürecinin amacı; kişinin ya da ailenin sağlık durumunu gerçek ya da olası sorunlarını ve gereksinimlerini tanımlamak, tanımlanan gereksinimlerini karşılamak için planlama oluşturmak ve oluşturulan bu planlar doğrultusunda gereksinimleri karşılamak için hemşirelik girişimlerini uygulamaktır (19,20,21).

2.2.3. Kliniklerde ve Yoğun Bakım Ünitelerinde Hemşirelik Bakımının Önemi

Kişinin herhangi bir durum için hastaneye yatışı, hayatı tehdit edici durumları, ölüm korkusunu, sosyal olarak etkilenmesini, ortam değişikliği gibi çeşitli streslerin oluşmasına yol açmaktadır(22). Hastanede yatan hasta kişilerin büyük bir kısmı kendi temel ihtiyaçlarını karşılarken bir kısmı ise kısmen ya da tamamen bir başka kişiye gereksinim duyabilmektedir (22,23).

Hastaneye tedavi amacıyla yatan hasta bir bireyin bağımsızlığının azalması veya kaybolma ihtimali ile beraber hastalığın tedavisi, hastalığın etkilerinin azaltılması ve muhtemel komplikasyonların önüne geçilmesi amacıyla uygulanan tedavi ve bakım uygulamalarına bağlı olarak bir takım başka sorun ve problemler de oluşabilmektedir (21,23).

Yoğun bakım üniteleri ileri seviyede teknolojinin, araç gereçlerin ve tıbbi ekipmanların kullanıldığı özellikli birimlerdir (22,23) kullanılmakta olan bu ekipmanlardan çıkan sesler, sağlık personellerinin oluşturduğu sesler, diğer hastalardan kaynaklı oluşan gürültüler, hasta bireylerin yoğun bakımda yanlarında yakınlarının olmaması ve onlarla görüşmemeleri onları yalnız hissetmeye yatkın hale getirebilmektedir (23). Yoğun bakım ortamındaki diğer faktörlerin etkisi ile bireyler içe kapanabilmekte bu hastaların kendilerini daha kötü hissetmelerine ve bakım ihtiyaçlarının artmasına yol açabilmektedir. Bu

nedenlerden dolayı yoğun bakım birimleri hastayı tüm yönleriyle ele alan bütüncül bakım yaklaşımının ön planda olduğu özellikli birimlerdir (21-24).

Servislerde tedavi gören hastalara etkili ve kaliteli bakımın sunulabilmesi için hastanın bakımıyla birebir ilgilenen hemşirelerin hastayı bir bütün olarak değerlendirmesi gerekmektedir. Hastanın bakımından öncelikle sorumlu olan hemşirelerin, hasta bakımını planlamadan önce yaşam için gerekli olan temel gereksinimlerini belirlemelidir. Hastanın bu ihtiyaçları kendi başına karşılayabilme durumunu değerlendirmeli ve hemşirelik bakımını bu doğrultuda şekillendirmesi gerekmektedir (23,24).

Yoğun bakım üniteleri gibi ölüm oranlarının ve morbidite oranının çok fazla olduğu birimlerde çalışan hemşireler ve diğer sağlık profesyonelleri hasta bireylerin tedavi ve bakım sürecinde oldukça önemli bir yere sahiptir. (21,22,23,). Yoğun bakım birimine kabul edilen her hastanın taburcu olana kadar tedavi ve bakım aldığı süre boyunca bireyselleştirilmiş hemşirelik bakımının uygulanması gerekmektedir. Uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi ile iyileşme sürecinin hızlanması ve yoğun bakımda yatma süresinin azalması ile birlikte hastanın yaşadığı olumsuz deneyimler de en aza indirgenmektedir (23,25).

YBÜ'nde yatmakta olan hastalarda bireyselleştirilmiş hemşirelik bakımının sağlanması; hemşirelik tanınması yapılırken hastanın ihtiyaçlarının net bir şekilde algılanmasını ve bireyselleştirilmiş hemşirelik tanınmasına karar vermeyi, hemşireler arasında iletişimi kolaylaştırdığı, hasta bakımının sürekliliğini, zaman tasarrufu ve yoğun bakım yatış süresinin azalmasını sağlamaktadır (21,26, 27).

2.3. Hemşire Hasta Etkileşimi

2.3.1. Etkileşim Kavramı

Türk Dil Kurumu etkileşim sözcüğünü; karşılıklı olarak birbirini etkileme işi olarak tanımlamaktadır.(28). Etkileşim kavramı en az iki kişinin birbirini etkilediği ve birbirinden etkilendiği bir durum olarak ifade edilmektedir(4).

2.3.2. Hemşire-Hasta Etkileşimi

Hemşire-Hasta etkileşimi hemşire ile hasta arasındaki ilişkidir(4). Hemşireler bakım sürecinin her aşamasında her zaman hasta ile birebir ilgilenmektedir ve devamlı etkileşim içerisindedirler. Yapıcı iletişim, tutum ve davranışları ile planlanan hemşirelik uygulamaları ile hasta bireyi etkileyen hemşireler ayrıca bakım verdiği hasta bireyden de etkilenmektedir. (2,4,5).

Hemşire-hasta etkileşimi, hastaların ihtiyaçlarını tanılamak ve bu gereksinimlerin karşılanmasını sağlayan bir süreçtir (4,29).

Bu süreç hemşire hasta ilişkisi çerçevesinde, sözlü veya sözsüz iletişim yoluyla gerçekleştiği için iyi bir iletişim ve kişilerarası ilişki becerisi gerektirir. Etkileşim kavramı bu sebeplerden dolayı bazen kişilerarası ilişkiler ve kişilerarası iletişim kavramları olarak da ifade edilmektedir(30).

2.3.3 Hemşirelik Bakımında Hemşire-Hasta Etkileşiminin Önemi

Basit olarak görülen bir hemşirelik girişimde dahi karşılıklı olarak hemşire hasta arasında bir etkileşim mevcuttur. Hemşirelik bakım bilimidir, bakım ise hemşire-hasta arasındaki etkileşimdir (4,30)

Hemşire-hasta etkileşimi, klinik hemşirelik uygulamalarının merkezinde olan önemli bir parçasıdır (31).

Cossette ve arkadaşları, verilen hemşirelik bakımı ile buna yönelik hastadan elde edilen sonuçları değerlendirebilmek için hemşire ve hasta arasındaki etkileşimi belirlemenin önemli olduğunu ifade etmiştir (32).

Zrinyi ve Horvath'ın 2003 yılında Kardiyoloji sağlık problemleri olan bireylerle yaptıkları bir çalışmada, kişilerin sağlık davranışlarını geliştirmelerinde; verilen hemşirelik bakımının, hasta ve hemşire arasındaki etkileşime bağlı olduğu ve bu etkileşim sonucu oluşan memnuniyetin önemli bir göstergesi olduğu saptanmıştır (33).

Bakım evinde kalan hasta bireylerle gerçekleştirilen bir araştırmada ise hemşire hasta etkileşiminin depresyonu, kaygı düzeyini ve hastaların zihinsel sağlık durumlarını etkileyen önemli bir faktör olduğu saptanmıştır (34).

2.4. Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşimi

‘Bakım Odaklı Hemşire- Hasta Etkileşimi’ Watson’un İnsan Bakım Kuramını (İBK) temel alarak yürütülen Hemşire-Hasta etkileşimini ifade etmektedir (2).

Watson bakım kavramını hemşireliğin özü olarak görmektedir. Watson’a göre hemşirelik uygulamalarının tam merkezi ve birleştirici odak noktası bakım vermektir (35).

2.4.1. Watson’ın Bakım Kuramı

Jean Watson’ın oluşturduğu bu modelin genel amacı hemşireler bakım verdiği bireyi tüm yönleriyle değerlendirerek fiziksel, sosyal, kültürel, psikolojik, ruhsal birçok yönden ele alarak hastaya bütüncül bir bakım verilmesini sağlamaktır (36).

Watson’a göre hemşirelik bakımı; duyarlı olmayı, uyumluluğu, içtenliği, samimiyeti, güvenilir olmayı, doğruluğu, empati kurulmasını, karşılıklı saygıyı, ahlaki yönden sorumluluğu kapsayan bir çok faktörü içermektedir. Hastalara hemşirelik bakımı verilirken hemşireler tarafından bakım davranışlarının kullanmasının önemli olduğunu vurgulamaktadır. Böylece bakımın, bu bakım davranışlarının hasta bireyler tarafından algılanmasıyla etkili olabileceğini belirtmektedir. (37). Bu durum hemşire tarafından hastalara verilen bakımın; etkili ve kaliteli bir şekilde değerlendirilebilmesi için hastaların aldıkları bakımı nasıl algıladıkları ve ne derece önemli bulduklarını ifade etmektedir. Bu açıdan bakımın etkisini ve kalitesini daha çok artırmak amacıyla hastaların düşüncelerini dikkate almak önemlidir (37,38).

İBK’nin üç ana kavramı vardır. Bunlar;

- Kişilerarası bakım ilişkisi
- Bakım durumu ve bakım anı
- İyileştirilme süreçleri (39).

Watson, iyileştirici unsurlar olarak tanımlanan bakım girişimleri ile bireye yardım ederek hemşirelerin hedeflerine ulaşabileceğinden bahsetmektedir (40).

İyileştirilme 10 süreçten oluşmaktadır. Bu süreçler şunlardır;

- Hümanistik(insancıl) değerler
- İnanç ve umut
- Kişinin hem kendisine hem diğer bireylere karşı duyarlı olması
- Yardımcı ve güvenilir bir ilişki
- Duygu ve düşüncelerin ifade edilmesi, kabul edilmesi ve desteklenmesi
- Problem çözme yöntemlerinin bilimsel olarak kullanılması
- Hem öğrenmek hem de öğretmek
- İyileştirici bir çevrenin oluşturulması
- İhtiyaçlara yardımcı olunması
- Maneviyata, ölüm ve yaşamın varlığına açık olmamasıdır (16).

Hemşireler iyileştirme aşamalarını etkili yeterli ve doğru olarak uyguladıkları zaman bakım verdiği hasta kişileri bütüncül bir şekilde tanımlayabilir ve böylece iyileşmeyi sağlayabilirler (4,40,41).

2.5. COVID-19

Koronavirüsler (CoV) zarflı, taç görünümüne sahip olan pozitif sarmallı RNA virüsleridir (42). Koronavirüsler basit bir soğuk algınlığı gibi hafif hastalık durumundan, MERS (Middle East Respiratory Syndrome- Orta doğu Solunum Sendromu) ve SARS(Severe Acute Respiratory Syndrome- Ağır Akut Solunum Sendromu) gibi çok ağır problemlere sebep olabilecek bir virüs grubudur (43).

Bu zamana kadar insanlarda hastalığa sebep olan yedi insan CoV türü tanımlanmıştır. HCoV-OC43, HCoV-HKU1, HCoV-229E, HCoV-NL63, SARS-CoV, SARS-CoV-2 ve MERS-CoV'dur. Bu virüsler içinde yaklaşık son yirmi senede farklı koronavirüs salgınları yaşanmıştır (43).

2002 yılında şiddetli akut solunum sendromu olarak tanımlanan SARS-CoV virüsü ve 2012 yılında ise Ortadoğu solunum sendromu olarak isimlendirilen MERS-CoV virüsüdür. Covid-19 virüsü ise bu dönemde yaşanan salgın sürecinde etkendir (43).

Virüs mikroskopla incelendiğinde yapısı taç şeklinde olduğu için, Latince “taç” anlamına gelen “Coronalis” kelimesinden köken almaktadır. “Co” “corona”, “VI” “Virüs”, “D” “Disease (hastalık)” kelimeleri birleştirilerek oluşturulmuş ve COVID şeklinde belirlenmiştir. Bu bilinmeyen yeni hastalık 2019 yılında ilk olarak tanımlandığı için bu amaçla da sonuna 19 eklenerek COVID-19 (yeni koronavirüs) olarak isimlendirilmiştir (42-45).

Dünya sağlık Örgütü’nün güncel verilerine bakıldığında şu ana dek küresel olarak COVID-19 sebebiyle toplam 6 milyondan fazla kişi hayatını kaybetmiştir. Yaklaşık 500 milyon kişi COVID-19’a yakalanmıştır. Ülkemizde ise yaklaşık 15 milyon kişi COVID-19 tanısı almıştır ve yaklaşık 100 bin kişi hayatını kaybetmiştir (46).

COVID-19 hastalığı kişilerde farklı semptomlar göstermesi ve yapılan tedaviye verilen cevabın farklı olması nedeniyle COVID-19 tanısı alan hastanın öncelikleri ve gereksinimleri belirlenerek hemşirelerin bakımında ve bakım uygulamalarında bireyselleştirilmiş insan odaklı ve bütüncül bir yaklaşımla bakımını sürdürmesi gerekmektedir (47).

2.6. COVID-19 ve Hemşirelik Bakımı

COVID-19 sürecinde çok sayıda kişinin kısa sürede enfekte olup hastaneye yatmaları, virüsün bulaştırıcılığı sebebiyle tek kişilik odalarda kalmaları, daha ilerleyici durumlarda yoğun bakım ihtiyaçlarının doğması sebebiyle hemşireliğin temeli olan bakımın önemi tekrardan anlaşılmıştır (47,48).

COVID-19 tanısıyla yoğun bakım ve servislere yatışı yapılan hasta bireylerle en fazla temas kuran, ilgilenen, bakım sunan, en fazla vakit geçiren sağlık profesyonelleri olan hemşirelere bu olağanüstü salgın durumunda daha çok gereksinim duyulmaktadır (48-50).

COVID-19 virüsü bulaşan hastaların hemşirelik bakımında yaşları, kronik hastalıkları, belirti ve bulguları, bakımlarını karşılama durumları ilk olarak değerlendirilmesi gerekenlerdir (51).

Bu süreçte virüsün bulaştırıcılığı, patogenezi ve semptomların şiddeti ve hastalıkla bağlantılı artmış mortalite hızı COVID-19’lu bireylere sağlanan hemşirelik bakımının önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Bu açıdan, COVID-19 tanılı bireylere sunulan

hemşirelik bakımı sadece hastalığa odaklanmamalı, tüm boyutlarıyla hasta kişi değerlendirilmeli, güncel kanıtlara temelli hemşirelik bakımı paralelinde holistik bir bakım hizmetinin verilmesi önemlidir (47,52,53).

Hemşireler COVID-19 ile mücadelede klinik alanlarda, acil servislerde COVID-19 şüphesiyle takip edilen bireylerde, COVID-19 servislerinde ve yoğun bakımlarda COVID-19 tanısıyla yatan hastaların tüm bakım aşamalarında ve tüm bakım boyutlarında yer almaktadır (54,55).

Hastaneye yatışı yapılan hastaların bir bölümü temel ihtiyaçlarını karşılamada orta düzeyde veya tamamen başka bir kişinin yardımına gereksinim duyabilmektedir. Kaliteli yeterli ve etkili bir bakımın verilebilmesi için COVID-19 kliniklerinde yatan hastaların tedavi ve bakımından sorumlu olan hemşirelerin hastaları ayrı ayrı ve her açıdan tüm yönleriyle değerlendirmesi gerekmektedir. Hemşirenin bakımı planlamadan önce yaşam için gereken temel ihtiyaçları hastanın tek başına karşılayabilme potansiyelini ve bağımlılık seviyesini değerlendirmesi gerekmektedir ve hemşirelik bakımını en iyi şekilde yönetmesi gerektiği ifade edilmektedir (26,56,57).

COVID-19 tanılı hastalarda çoklu organ enfeksiyonları ve hastaların sahip olduğu kronik hastalıklar durumu daha da ağırlaştırarak, YBÜ' ne olan ihtiyacı artırmaktadır (59). YBÜ' de yatmakta olan COVID-19 tanılı hastalarda hemşirelik bakım süreci çok büyük önem arz etmektedir (56,58).

YBÜ' nde yatan hastalarda bireyselleştirilmiş hemşirelik bakımının sağlanması, hemşirelik tanılaması yapılırken hastanın ihtiyaçlarının net bir şekilde algılanmasını ve bireyselleştirilmiş hemşirelik bakımına karar vermeyi, hemşireler arasında iletişimi kolaylaştırdığı, hasta bakımının sürekliliğini, zaman tasarrufu ve yoğun bakım yatış süresinin azalmasını sağlamaktadır (57,58).

Bakım hizmetini profesyonel olarak sağlayan ve uygulayan hemşireler COVID-19 sürecinde hızlı bir uyum sağlamıştır (58). Hemşireler bu süreçte COVID-19 hastalarının yattığı servis ve yoğun bakım ünitelerinde hastaların hemşirelik bakım gereksinimlerini belirleyerek, bakım verdiği her hastayı fiziksel sosyal, psikolojik, kültürel ve ruhsal tüm açılardan değerlendirerek hastaya holistik (bütüncül) bir bakım vermeye devam etmektedir (56-59).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırma Soruları

- COVID-19 tanısıyla yatan hastaların bakım odaklı hemşire hasta etkileşim düzeyi nedir?
- COVID-19 tanısıyla yoğun bakımda ve serviste yatan hastaların bakım-odaklı hemşire-hasta etkileşim düzeyleri arasında fark var mıdır?
- COVID-19 tanısıyla yatan hastaların bakım odaklı hemşire-hasta etkileşim düzeyi boyutları ile tanımlayıcı özellikleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- COVID-19 tanısıyla yatan hastaların pandemi sürecinin hemşirelik bakımına etkisi ile ilgili düşünceleri nedir?

3.2. Araştırmanın Yeri, Tipi ve Zamanı

3.2.1. Araştırmanın yeri

Bu çalışma Kahramanmaraş Necip Fazıl Şehir Hastanesi'nde COVID-19 tanısı alan hastaların yattığı servis ve yoğun bakım ünitelerinde yapıldı.

3.2.2. Araştırmanın tipi

Tanımlayıcı türde bir çalışmadır

3.2.3. Araştırmanın zamanı

Araştırma verileri 1 Ağustos 2021 – 1 Ocak 2022 tarihleri arasında toplandı.

3.3. Araştırmanın Etik Yönü

Bu çalışma için Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurul'undan onay alındı (EK-2). T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Bilimsel Araştırma Çalışmaları İzini online başvuru ile alındı (EK-3). Araştırmanın yapılacağı hastaneden gerekli yazılı izin alındı (EK-4). Araştırmada kullanılan Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşimi Ölçeği-Kısa Formu (Hasta Versiyonu) için Türkçe Geçerlik- Güvenirlik çalışmasını yapan Tuğba ONAT' tan ölçeğin kullanımı için mail ile

izin alındı (EK-5). Bireylere araştırmanın amacı ve yapmaları gerekenler anlatıldı. Araştırmaya katılmayı kabul eden hastalardan bilgilendirilmiş gönüllü onam formu alınarak etik ilke yerine getirildi. (EK-6).

3.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

3.4.1. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini 1 Ağustos 2021 - 1 Ocak 2022 tarihleri arasında Kahramanmaraş Necip Fazıl Şehir Hastanesi'nin COVID-19 hastalarının tedavi gördüğü servis ve yoğun bakım ünitelerinde yatan yaklaşık 7000 hasta oluşturmaktadır.

3.4.2. Araştırmanın Örneklemi

Araştırmada örneklem hesabına gidilmedi. 1 Ağustos 2021- 1 Ocak 2022 tarihleri arasında araştırmaya dahil edilme ölçütlerini sağlayan ve araştırmaya katılmayı kabul eden toplam 370 hasta ile çalışma yapıldı.

Araştırmaya dahil edilme ölçütleri ise;

- 18 yaşından büyük olan,
- COVID-19 tanısı nedeniyle hastanede yatarak tedavi gören,
- Bilinci açık olan,
- Görme ve işitme engeli bulunmayan,
- Mental herhangi bir sorunu olmayan,
- Türkçe bilen,
- Araştırmaya katılmaya gönüllü olan hastalar olarak belirlendi.

3.5. Veri Toplama Araçları

Veri toplama formu iki bölümden oluşmaktadır.

3.5.1. Hastaların Tanıtıcı Özellikleri

Araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan formda; yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, çalışma durumu, sağlık güvencesine sahip olma durumu, yaşadığı yer, gelir durumu, birlikte yaşadığı kişiler, hastanede kaldığı süre, yattığı klinik,

kronik hastalığı, yanında refakatçi olup olmama durumu, kendi ihtiyaç ve gereksinimlerini karşılama durumunun nasıl olduğu hakkında tanıtıcı sorular soruldu. Ayrıca aldığı hemşirelik bakımından memnuniyet durumu ve pandeminin hemşirelik bakımını etkileyip etkilemediği hakkında görüşlerini öğrenmeye yönelik bağımsız değişkenleri de içeren toplam 19 sorudan oluşmaktadır (EK-7).

3.5.2.Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşimi Ölçeği Formu Hasta Versiyonu

Tez çalışmasında Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşim Ölçeği-Hasta Versiyonu Kısa Formu (BOHHEÖ-23N) kullanıldı. Cosette ve arkadaşları (2006) tarafından Watson'un bakım kuramını temel alan ve özgün adı Caring Nurse-Patient Interaction Scale (CNPI)-Short Form olarak geliştirilen ölçeğin Türkçe'ye uyarlanarak geçerlik ve güvenirlik analizi 2019 yılında Onat tarafından yüksek lisans tez araştırması kapsamında gerçekleştirilmiştir (60). Ölçek 4 alt ölçek içinde yer alan 23 maddeden oluşmaktadır (EK-8). Ölçeğin önemlilik, sıklık ve memnuniyet olmak üzere üç boyutu vardır.

Alt Boyutlar:

-Önemlilik: Bakım odaklı hemşire-hasta etkileşiminin, ne kadar önemli olduğu 5 maddeli likert tipi ölçekte değerlendirilerek ölçeğin "önemlilik" boyutuna ait veriler elde edilmektedir. Soru maddelerinin önemlilik boyutunun likert tipi ifadeleri Hiç (1), Biraz (2), Orta derece (3), Çok (4), Son Derece (5) olarak değerlendirme yapılmaktadır.

-Sıklık: Bakım odaklı hemşire hasta etkileşiminin ne kadar sıklıkta gerçekleştiğine yönelik değerlendirme 5 maddeli likert tipi ölçekte sorularak ölçeğin 'sıklık' boyutu ile ilgili veriler elde edilmektedir. Soru maddelerinin sıklık boyutunun likert tipi ifadeleri Hiçbir Zaman (1), Nadiren (2), Sık (3), Çok Sık (4), Her Zaman (5) olarak değerlendirilmektedir.

-Memnuniyet: Bakım odaklı hemşire hasta etkileşiminden ne derece memnun olduğu 5 maddeli likert tipi ölçekte sorgulanarak ölçeğin 'memnuniyet' boyutu ile ilişkili veriler elde edilmektedir. Soru maddelerinin memnuniyet boyutunun likert ifadeleri ise Hiç Memnun Değilim (1), Memnun Değilim (2), Kararsızım (3), Memnunum (4), Çok Memnunum (5) olarak değerlendirilmektedir.

Alt Ölçekler

Ölçek maddelerinin Klinik Bakım (KB), İlişkisel Bakım (İB), Hümanistik Bakım (HB) ve Rahatlatıcı Bakım (RB) olarak dört alt ölçek boyutu vardır.

-Klinik Bakım: Tedavilerin uygulanması, özel araç gereçlerin kullanımı, verilen ilaçların şikayetlerine olan etkisinin kontrolü, ilaç ve tedavilerin yan etkilerinin önlenmesine yönelik uygulamalar, kişisel bakıma yardımcı olmak, bakımını yapmasına fırsat verilmesi, acil ve hızlı olunması gereken durumlardaki uygulamalar, sağlık durumunun yakından takibi gibi klinik bakım ve uygulamaların kapsadığı 9 maddeden oluşmaktadır. Klinik Bakım'ın değerlendirilmesinde önemlilik, sıklık, memnuniyet düzeyleri için alınacak en düşük ve en yüksek puan sırayla 9 ve 45'dir.

-İlişkisel Bakım: belli bir denge/uyuma ulaşması için yardım edilmesi, olaylara farklı açıdan bakabilmesi için yardım edilmesi, sağlık durumuna nasıl anlam vermesi gerektiğine yardımcı olunması, yaşamlında neyin önemli olduğunu keşfetmeye yardımcı olunması, sorunların etkili şekilde çözülmesi için kullanılacak yöntemlerin öğretilmesi, davranış sonuçlarının birlikte tanımlanmaya çalışılması gibi ifadeleri içerek 7 maddeyi kapsamaktadır. İlişkisel Bakım'ın değerlendirilmesinde önemlilik, sıklık, memnuniyet düzeyleri için alınacak en düşük puan 7'dir. En yüksek ise 35 puandır.

-Hümanistik Bakım: hastayı bütüncül olarak ele almak, saygı duymak, utandırıcı davranışta bulunmamak, iyileşme çabasını takdir etmek, umutlandırmak gibi maddeleri kapsamaktadır. Hümanistik Bakım'ın değerlendirilmesinde önemlilik, sıklık, memnuniyet düzeyleri için en düşük 4 puan alınabilirken en yüksek 20 puan alınabilir.

-Rahatlatıcı Bakım: Mahremiyet, temel gereksinimlerin dikkate alınması ve tedavilerin planlanan zamanda yapılması gibi durumları içeren 3 maddeden oluşmaktadır. Rahatlatıcı Bakım'ın değerlendirilmesinde önemlilik, sıklık, memnuniyet düzeyleri için alınacak en düşük puan 3 iken en yüksek puan 15'dir.

Ölçekten elde edilecek yüksek puan, ölçülen boyut ve alt ölçek boyutlarında olumlu algıyı göstermektedir. Hastaların ölçekten aldıkları toplam puan arttıkça hemşire hasta etkileşimi düzeyi olumlu yönde artmaktadır (60).

3.6. Araştırmanın Uygulanması

Araştırma için gerekli izinler alındı. Daha sonra araştırmaya dahil edilme ölçütlerine uyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden hastalardan veriler toplandı. Veri toplama formu araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme şeklinde toplandı. Hastalara araştırmanın amacı hakkında bilgilendirme yapıldıktan sonra çalışmaya katılmayı kabul eden katılımcılardan veriler toplandı. Verilerin toplanması yaklaşık 10-15 dakika sürdü.

3.7. Verilerin İstatistiksel Analizi

Verilerin istatistiksel analizi SPSS for Windows 22.0 paket programına veriler aktarılarak yapıldı. Verilerin değerlendirilmesi Windows için SPSS 22.0 istatistik paket programında yapıldı. Demografik bilgiler için yüzde(%) ve f(frekans) analizi yapılırken; veri toplama araçlarından elde edilen parametreler için aritmetik ortalama(X), standart sapma(Ss.), maksimum(Maks.) ve minimum(Min.) değerler belirlendi. Verilerin normallik dağılımlarını saptamak için Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi ve basıklık-arpıklık değerleri hesaplandı. Parametrik testlerin varsayımlarının sağlandığı durumlarda, değişkenler arası ilişki Pearson Korelasyon Testi kullanılarak belirlenirken; bağımsız gruplar arası farklılıklar bağımsız örneklem t-testi(Independent Samples T-Test) ve tek yönlü varyans analizi ile birlikte post hoc LSD ve Bonferroni testi(One-Way-ANOVA-post hoc LSD-Bonferroni) kullanılarak belirlendi. Araştırmada istatistiksel anlamlılık düzeyi ise $p<0.05$ olarak kabul edildi (61, 62, 63).

4. BULGULAR

4.1. Hastaların Bakım Odaklı Hasta-Hemşire Etkileşim Ölçeğinden Elde Ettikleri Puanların Kolmogorov-Smirnov Normallik Dağılımı Testi Sonuçları

Tablo 1. Hastaların Bakım Odaklı Hasta-Hemşire Etkileşim Ölçeğinden Elde Ettikleri Puanların Kolmogorov-Smirnov Normallik Dağılımı Testi Sonuçları

Boyut ve Alt Ölçek	İstatistik	Sd.	p	Basıklık	Çarpıklık
Önemlilik Boyutu					
Klinik Bakım	,381	370	,000	-1,767	,415
İlişkisel Bakım	,155	370	,000	,272	-,033
Hümanist Bakım	,339	370	,000	-1,723	,364
Rahatlatıcı Bakım	,377	370	,000	-,401	-,799
Toplam	,139	370	,000	-,466	,437
Sıklık Boyutu					
Klinik Bakım	,189	370	,000	-1,013	-,275
İlişkisel Bakım	,231	370	,000	,747	-,506
Hümanist Bakım	,230	370	,000	,406	-1,032
Rahatlatıcı Bakım	,328	370	,000	-,532	-,712
Toplam	,133	370	,000	-,780	-,159
Memnuniyet Boyutu					
Klinik Bakım	,277	370	,000	-,983	,401
İlişkisel Bakım	,195	370	,000	1,971	,289
Hümanist Bakım	,254	370	,000	-1,144	-,204
Rahatlatıcı Bakım	,426	370	,000	-1,171	,655
Toplam	,143	370	,000	1,326	,208

Tablo 1' incelendiğinde; araştırmaya katılan hastalardan elde edilen Bakım Odaklı Hasta-Hemşire Etkileşim Ölçeği-Kısa Formu değerlerinin tamamının Kolmogorov-Smirnov normallik dağılımı testi ve basıklık-çarpıklık değerleri sonuçlarına göre normal bir dağılıma sahip oldukları açıkça görülmektedir. Basıklığa ve çarpıklığa ait değerlerin alan yazında farklı aralıklarda değerlendirildiği görülmekle beraber; ± 2 aralığındaki değerlerin (64) ve ± 3 aralığındaki değerlerin normal dağılımın bir yansıması olduğu kabul edilmektedir (65).

4.2. Hastaların Tanıtıcı Özelliklerine Ait Bulgular

Tablo 2. Hastalara Ait Tanımlayıcı Değişkenlerin Dağılımları (n=370)

Tanıtıcı özellikler	n(Sayı)	%(Yüzde)
Cinsiyet		
Kadın	182	49,2
Erkek	188	50,8
Öğrenim Durumu		
İlkokul	135	36,5
Ortaokul	131	35,4
Lise	74	20,0
Ön lisans ve üzeri	30	8,1
Medeni Durumu		
Evli	334	90,3
Bekâr	36	9,7
Çalışma Durumu		
Çalışıyor	157	42,4
Çalışmıyor	213	57,6
Meslek		
İşsiz	21	5,7
Emekli	35	9,5
Memur(kamu-devlet-özel sektör)	38	10,3
İşçi(fabrika işçisi/özel sektör/kamu işçisi)	87	23,5
Ev hanımı	157	42,4
Serbest meslek/Kendi işi	32	8,6
Gelir Seviyesi		
Gelir durumu giderden az	275	74,3
Gelir durumu gidere eşit	83	22,4
Gelir durumu giderden fazla	12	3,2
Yaşadığı Yer		
İl	272	73,5
İlçe	51	13,8
Kasaba/Köy	47	12,7
Birlikte Yaşadığı Bireyler		
Yalnız	8	2,2
Eşi ile	100	27,0
Eşi ve çocukları ile	241	65,1
Çocukları ile	11	3,0
Anne Babası ile	10	2,7
Tedavi Aldığı Birim		
Servis	260	70,3
Yoğun bakım	110	29,7
Hastanede Yanında Refakatçi Kalma Durumu		
Evet	283	76,5
Hayır	87	23,5
Kronik Bir Hastalığa Sahip Olma Durumu		
Evet	219	59,2
Hayır	151	40,8

Kendi İhtiyaçlarını Karşılama Durumu		
Tamamen bağımsız	301	81,4
Kısmen karşılayabiliyor	37	10,0
Birilerinin yardımına ihtiyaç duyuyor	32	8,6
Pandemi Öncesi Hastanede Yatma Durumu		
Evet	313	84,6
Hayır	57	15,4
Toplam	370	100,0

N:sayı, %: Yüzde

Tablo 2’de hastaların tanıtıcı özellikleri verildi. Araştırmaya katılan hastaların %50,8’i erkekti. Hastaların %36,5’i ilkokul mezunuydu. Hastaların %90,3’ü evliydi. Çalışma durumlarına bakıldığında %57,6’sı çalışmamaktadır. Mesleklerine bakıldığında ise %42,4’ü Ev hanımı, Gelir durumlarına bakıldığında hastaların %74,3’ü’nün geliri giderden azdı. Hastaların %73,5’i ilde yaşamaktaydı. Katılımcıların beraber yaşadıkları kişiler incelendiğinde %65,1’i eşi ve çocukları ile yaşamaktaydı. Araştırmaya katılan hastaların %70,3’ü serviste tedavi aldı. Hastaların %76,35’inin hastanede yattıkları süre boyunca yanlarında refakatçileri vardı, %59,2’sinin en az bir kronik hastalığa sahipti. %81,4’ü ihtiyaçlarını karşılamada tamamen bağımsızdı. %84,6’sı pandemi döneminden önce de hastanede yatarak tedavi görmüşlerdir.

Tablo 3. Hastaların Yaş ve Hastanede Kalma Süreleri

Parametre(Birimi)	n	Min.	Maks.	\bar{X}	Ss.
Yaş(yıl)	37 0	24,0	69,0	50,5	10,4
Hastanede Kalma Süresi(gün)	37 0	6,0	26,0	12,9	3,5

\bar{X} : Ortalama, **Ss.:** Standart Sapma, **Min.:** Minimum, **Maks.:** Maksimum

Tablo 3’e göre; hastaların yaş ortalaması $50,5 \pm 10,4$ (min:24, maks:69) dü. Hastanede yatış süreleri ortalama $12,9 \pm 3,5$ tü. Yatan hastaların hastanede yatış süresi en az altı gün en fazla 26 gündü.

Tablo 4. Hastaların Pandemi Öncesi ve Pandemi Dönemindeki Hemşirelik Bakımına Yönelik Görüşleri (n=370)

Durum	n(Sayı)	%(Yüzde)
Pandemi Dönemi Öncesi Hemşirelik Bakımından Memnuniyet Durumu		
Hiç memnun değilim	0	0,0
Memnun değilim	0	0,0
Kararsızım	89	24,1
Memnunum	246	66,5
Çok memnunum	35	9,5
Şuan yattığı Birimde Hemşirelik Bakımından Memnun Olma Durumu		
Hiç memnun değilim	0	0,0
Memnun değilim	0	0,0
Kararsızım	12	3,2
Memnunum	253	68,4
Çok memnunum	105	28,4
Pandeminin Hemşirelik Bakım Hizmetini Etkileme Durumu		
Evet/Etkiledi	102	27,6
Hayır/Etkilemedi	85	23,0
Fikrim Yok	183	49,5
Toplam	370	100,0

f: Frekans, %: Yüzde

Tablo 4’te hastaların pandemi öncesi ve pandemi dönemindeki hemşirelik bakımına yönelik görüşleri verildi. Hastaların pandemi dönemi öncesi hemşirelik bakımdan memnuniyet durumuna bakıldığında %66,5’i memnun olduğunu, %24,1’i kararsız olduğunu, %9,5’i çok memnun olduklarını belirtti.

Hastaların şu an yattıkları birimde hemşirelik bakımından memnun olma durumları incelendiğinde %68,4’ü memnun olduğunu, %28,4’ü çok memnun olduğunu, %3,2’si kararsız olduğunu ifade etti.

Pandeminin hemşirelik bakımını etkileme durumu ile ilgili görüşleri değerlendirildiğinde %49,5’inin bir fikrinin olmadığını, %27,6’sı pandeminin hemşirelik bakımını etkilediğini ve %23,0’ı pandeminin hemşirelik bakımını etkilemediğini belirtti.

4.3.Hastaların Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşimi Ölçeği Puanları

Tablo 5’te hastaların BOHHEÖ tüm boyutlardan ve alt ölçek boyutlarından elde ettikleri puanlar verildi.

Tablo 5. Hastaların Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanları

Ölçek Boyutları	n	Min.	Maks.	\bar{X}	Ss.
Önemlilik Boyutu					
Klinik Bakım	370	34,0	45,0	39,4	4,4
İlişkisel Bakım	370	14,0	35,0	24,6	4,7
Hümanist Bakım	370	16,0	20,0	17,6	1,8
Rahatlatıcı Bakım	370	9,0	15,0	13,7	1,7
Toplam	370	78,0	115,0	95,3	9,1
Sıklık Boyutu					
Klinik Bakım	370	25,0	45,0	35,3	5,1
İlişkisel Bakım	370	7,0	28,0	15,1	4,2
Hümanist Bakım	370	12,0	20,0	17,8	2,4
Rahatlatıcı Bakım	370	9,0	15,0	13,3	2,0
Toplam	370	62,0	98,0	81,5	9,4
Memnuniyet Boyutu					
Klinik Bakım	370	27,0	45,0	38,5	4,0
İlişkisel Bakım	370	14,0	35,0	25,7	3,1
Hümanist Bakım	370	12,0	20,0	18,0	1,8
Rahatlatıcı Bakım	370	9,0	15,0	12,9	1,4
Toplam	370	62,0	115,0	95,1	8,0

\bar{X} : Ortalama, Ss.: Standart Sapma, **Min.:** Minimum, **Maks.:** Maksimum

Tablo 5’e göre; hastaların Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği elde ettikleri puanları değerlendirildiğinde hastalar önemlilik boyutundan ortalama $95,3 \pm 4,4$ puan, sıklık boyutundan ortalama $81,0 \pm 9,4$ puan, memnuniyet boyutundan ortalama $95,1 \pm 8,0$ puan aldı. Hastaların almış olduğu yüksek puanlara bakıldığı zaman hastaların bakım odaklı hemşire hasta etkileşiminden memnun oldukları, bakım odaklı hemşire hasta etkileşiminin sıklıkla gerçekleştiğini, bakım odaklı hemşire hasta etkileşiminden memnun oldukları belirlendi. Alt ölçek boyutları puanları incelendiğinde Klinik Bakımın önemlilik, sıklık ve memnuniyet boyutu puan ortalamaları sırasıyla $39,4 \pm 4$ puan, $35,3 \pm 5,1$ puan, $38,5 \pm 4,0$ puandı. Hastaların Klinik bakımı önemli buldukları, Klinik Bakım uygulamalarının sıklıkla gerçekleştiğini, Klinik bakımdan memnun oldukları saptandı. İlişkisel Bakımın önemlilik, sıklık, memnuniyet puan ortalamaları sırayla $24,6 \pm 7$ puan; $7, 15,1 \pm 4,2$ puan; $25,7 \pm 3,1$ puandı. Hastaların İlişkisel bakımdan aldıkları puanlara göre hastalar İlişkisel Bakımı önemli buldukları, İlişkisel bakımı sık almadıkları fakat memnun oldukları belirlendi. Hümanistik

Bakımın önemlilik sıklık ve memnuniyet puan ortalamaları sırayla 17,6±1,8 puan, 17,8±2,4 puan, 18,0±1,8 puandı. Hastaların hümanistik bakımı önemli buldukları, hümanistik bakımın çok sık gerçekleştiğini ve hümanistik bakımdan memnun oldukları belirlendi. Rahatlatıcı Bakımın önemlilik, sıklık ve memnuniyet puan ortalamaları sırayla 13,7±1,7 puan, 13,3±2,0 puan, 12,9±1,9 puan olarak bulundu. Hastaların Rahatlatıcı bakımı önemli buldukları, rahatlatıcı bakımın çok sık gerçekleştiğini ve rahatlatıcı bakım uygulamalarından memnun oldukları belirlendi.

4.4. Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşimi Ölçeği Puanları ile Hastalara ait Tanımlayıcı Değişkenlere Ait Bulguların Karşılaştırılması

Tablo 6. Hastaların Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanları ile Yaş ve Hastanede Kalma Süreleri Arasındaki İlişki

Parametre		Yaş	Hastanede Kalma Süresi
Önemlilik Boyutu (Klinik Bakım)	r	,042	,025
	p	,419	,627
	n	370	370
Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	r	,018	-,042
	P	,729	,421
	n	370	370
Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	r	-,017	,047
	p	,737	,370
	n	370	370
Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	r	-,047	-,098
	p	,362	,060
	n	370	370
Önemlilik Boyutu (Toplam)	r	,017	-,018
	p	,739	,727
	n	370	370
Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	r	,049	,198**
	p	,345	,000
	n	370	370
Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	r	-,085	-,311**
	p	,104	,000
	n	370	370
Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	r	-,051	-,122*
	p	,324	,018
	n	370	370
Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	r	-,036	-,122*
	p	,488	,019
	n	370	370
Sıklık Boyutu (Toplam)	r	-,032	-,089
	p	,541	,088

	n	370	370
Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	r	-,012	,013
	p	,818	,805
	n	370	370
Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	r	-,017	,129*
	p	,745	,013
	n	370	370
Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	r	-,069	-,166**
	p	,186	,001
	n	370	370
Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	r	,029	,034
	p	,582	,511
	n	370	370
Memnuniyet Boyutu (Toplam)	r	-,023	,026
	p	,662	,620
	n	370	370

*p<0.05, **p<0.01

Tablo 6'ya göre; hastaların yaşları ile Bakım Odaklı Hasta-Hemşire Etkileşim Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadı ($p>0.05$). Hastaların hastanede kalma süresi değerleri ile Sıklık Boyutu Klinik Bakım alt ölçek puanı arasında pozitif yönde zayıf kuvvette ($p<0.05$), Sıklık Boyutu Hümanist Bakım ve Rahatlatıcı Bakım alt ölçek puanı arasında negatif yönde ve zayıf kuvvette ($p<0.05$), Sıklık Boyutu İlişkisel Bakım alt ölçek puanı arasında negatif yönde ve orta kuvvette ($p<0.01$), Memnuniyet Boyutu İlişkisel Bakım alt ölçek puanı arasında pozitif yönde ve zayıf kuvvette ($p<0.05$), Memnuniyet Boyutu Hümanist Bakım alt ölçek puanı arasında ise negatif yönde ve zayıf kuvvette ($p<0.05$) anlamlı bir ilişki bulundu.

Hastaların hastanede kalma süresi ile Bakım Odaklı Hasta-Hemşire Etkileşim Ölçeği Önemlilik Boyutunun alt ölçek puanları, Sıklık Boyutu toplam puanları, Memnuniyet Boyutu Klinik Bakım, Rahatlatıcı Bakım ve toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadı ($p>0.05$).

Tablo 7. Hastaların Cinsiyetlerine göre Bakım Odaklı Hasta-Hemşire Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)

Ölçek Boyutları	Grup	n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p
Önemlilik Boyutu (Klinik Bakım)	Kadın	182	39,9	4,4	2,551	367,230	,011*
	Erkek	188	38,8	4,3			
Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	Kadın	182	25,4	4,3	3,449	368	,001*
	Erkek	188	23,8	5,0			
Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Kadın	182	17,9	1,9	2,905	360,647	,004*
	Erkek	188	17,4	1,7			
Önemlilik Boyutu	Kadın	182	13,7	1,8	,589	348,491	,556

(Rahatlatıcı Bakım)	Erkek	188	13,6	1,5			
Önemlilik Boyutu	Kadın	182	97,0	8,8			
(Toplam)	Erkek	188	93,6	9,1	3,740	368	,000*
Sıklık Boyutu	Kadın	182	36,3	5,1			
(Klinik Bakım)	Erkek	188	34,4	5,1	3,532	368	,000*
Sıklık Boyutu	Kadın	182	15,2	4,4			
(İlişkisel Bakım)	Erkek	188	15,1	4,0	,415	368	,678
Sıklık Boyutu	Kadın	182	18,1	2,2			
(Hümanist Bakım)	Erkek	188	17,5	2,5	2,345	368	,020*
Sıklık Boyutu	Kadın	182	13,4	1,8			
(Rahatlatıcı Bakım)	Erkek	188	13,2	2,1	1,086	365,057	,278
Sıklık Boyutu	Kadın	182	83,0	9,5			
(Toplam)	Erkek	188	80,1	9,0	2,947	368	,003*
Memnuniyet Boyutu	Kadın	182	38,4	4,1			
(Klinik Bakım)	Erkek	188	38,5	3,8	-,436	368	,663
Memnuniyet Boyutu	Kadın	182	25,9	3,7			
(İlişkisel Bakım)	Erkek	188	25,5	2,5	1,267	317,625	,206
Memnuniyet Boyutu	Kadın	182	18,0	1,8			
(Hümanist Bakım)	Erkek	188	17,9	1,7	,403	368	,687
Memnuniyet Boyutu	Kadın	182	12,9	1,4			
(Rahatlatıcı Bakım)	Erkek	188	12,9	1,4	-,013	368	,990
Memnuniyet Boyutu	Kadın	182	95,2	8,5			
(Toplam)	Erkek	188	94,9	7,4	,368	368	,713

* $p < 0.05$, \bar{X} : Ortalama, Ss.: Standart Sapma.

Tablo 7 incelendiğinde, hastaların cinsiyetleri ile Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşim Ölçeği'nin Önemlilik boyutunda Klinik Bakım, İlişkisel Bakım, Hümanistik Bakım alt ölçek puanlarının ve BOHHEÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu ($p < 0.05$). Sıklık Boyutunda Hümanistik bakım alt ölçek puanı ve BOHHEÖ toplam puan arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu ($p < 0.05$). Diğer ölçek boyutlarının puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulundu ($p > 0.05$). Belirlenen bu farklılıklardan Klinik Bakım, İlişkisel Bakım, Hümanistik Bakım ve BOHHEÖ toplam puanları Önemlilik boyutunda kadın hastaların puanlarının erkek hastaların puanlarından daha yüksek olduğu tespit edildi. Klinik Bakım, Hümanistik Bakım ve BOHHEÖ toplam puanları Sıklık boyutunda kadın hastaların puanları erkek hastaların puanlarından daha yüksek olarak bulundu ($p < 0.05$).

Tablo 8. Hastaların Tedavi Aldığı Birime Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçek Boyutları	Grup	n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p																																																																																																																																																																				
Önemlilik Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	39,2	4,4	-,443	368	,658																																																																																																																																																																				
	YB	110	39,5	4,4				Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	25,0	3,8	2,005	142,969	,047*	YB	110	23,7	6,4	Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	17,6	1,8	-,077	368	,939	YB	110	17,7	1,9	Önemlilik Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	13,8	1,5	1,915	161,855	,057	YB	110	13,4	2,0	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Servis	260	95,7	8,5	1,324	175,336	,187	YB	110	94,2	10,3	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	34,4	4,6	-4,776	171,567	,000*	YB	110	37,4	5,7	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	16,3	2,5	6,603	124,812	,000*	YB	110	12,4	6,0	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,0	2,4	3,138	368	,002*	YB	110	17,2	2,4	Sıklık Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	13,5	1,9	3,048	368	,002*	YB	110	12,8	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Servis	260	82,3	9,1	2,324	368	,021*	YB	110	79,8	9,7	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	38,2	3,7	-1,764	172,945	,080	YB	110	39,1	4,5	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	26,4	2,5	-2,313	145,977	,022*	YB	110	25,4	4,1	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,1	1,7	2,873	178,972	,005*	YB	110	17,5	2,0	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	12,9	1,4	-1,771	198,034	,078	YB	110	13,1	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141
Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	25,0	3,8	2,005	142,969	,047*																																																																																																																																																																				
	YB	110	23,7	6,4				Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	17,6	1,8	-,077	368	,939	YB	110	17,7	1,9	Önemlilik Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	13,8	1,5	1,915	161,855	,057	YB	110	13,4	2,0	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Servis	260	95,7	8,5	1,324	175,336	,187	YB	110	94,2	10,3	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	34,4	4,6	-4,776	171,567	,000*	YB	110	37,4	5,7	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	16,3	2,5	6,603	124,812	,000*	YB	110	12,4	6,0	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,0	2,4	3,138	368	,002*	YB	110	17,2	2,4	Sıklık Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	13,5	1,9	3,048	368	,002*	YB	110	12,8	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Servis	260	82,3	9,1	2,324	368	,021*	YB	110	79,8	9,7	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	38,2	3,7	-1,764	172,945	,080	YB	110	39,1	4,5	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	26,4	2,5	-2,313	145,977	,022*	YB	110	25,4	4,1	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,1	1,7	2,873	178,972	,005*	YB	110	17,5	2,0	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	12,9	1,4	-1,771	198,034	,078	YB	110	13,1	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141	YB	110	96,1	9,7								
Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	17,6	1,8	-,077	368	,939																																																																																																																																																																				
	YB	110	17,7	1,9				Önemlilik Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	13,8	1,5	1,915	161,855	,057	YB	110	13,4	2,0	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Servis	260	95,7	8,5	1,324	175,336	,187	YB	110	94,2	10,3	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	34,4	4,6	-4,776	171,567	,000*	YB	110	37,4	5,7	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	16,3	2,5	6,603	124,812	,000*	YB	110	12,4	6,0	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,0	2,4	3,138	368	,002*	YB	110	17,2	2,4	Sıklık Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	13,5	1,9	3,048	368	,002*	YB	110	12,8	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Servis	260	82,3	9,1	2,324	368	,021*	YB	110	79,8	9,7	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	38,2	3,7	-1,764	172,945	,080	YB	110	39,1	4,5	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	26,4	2,5	-2,313	145,977	,022*	YB	110	25,4	4,1	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,1	1,7	2,873	178,972	,005*	YB	110	17,5	2,0	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	12,9	1,4	-1,771	198,034	,078	YB	110	13,1	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141	YB	110	96,1	9,7																				
Önemlilik Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	13,8	1,5	1,915	161,855	,057																																																																																																																																																																				
	YB	110	13,4	2,0				Önemlilik Boyutu (Toplam)	Servis	260	95,7	8,5	1,324	175,336	,187	YB	110	94,2	10,3	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	34,4	4,6	-4,776	171,567	,000*	YB	110	37,4	5,7	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	16,3	2,5	6,603	124,812	,000*	YB	110	12,4	6,0	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,0	2,4	3,138	368	,002*	YB	110	17,2	2,4	Sıklık Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	13,5	1,9	3,048	368	,002*	YB	110	12,8	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Servis	260	82,3	9,1	2,324	368	,021*	YB	110	79,8	9,7	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	38,2	3,7	-1,764	172,945	,080	YB	110	39,1	4,5	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	26,4	2,5	-2,313	145,977	,022*	YB	110	25,4	4,1	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,1	1,7	2,873	178,972	,005*	YB	110	17,5	2,0	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	12,9	1,4	-1,771	198,034	,078	YB	110	13,1	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141	YB	110	96,1	9,7																																
Önemlilik Boyutu (Toplam)	Servis	260	95,7	8,5	1,324	175,336	,187																																																																																																																																																																				
	YB	110	94,2	10,3				Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	34,4	4,6	-4,776	171,567	,000*	YB	110	37,4	5,7	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	16,3	2,5	6,603	124,812	,000*	YB	110	12,4	6,0	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,0	2,4	3,138	368	,002*	YB	110	17,2	2,4	Sıklık Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	13,5	1,9	3,048	368	,002*	YB	110	12,8	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Servis	260	82,3	9,1	2,324	368	,021*	YB	110	79,8	9,7	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	38,2	3,7	-1,764	172,945	,080	YB	110	39,1	4,5	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	26,4	2,5	-2,313	145,977	,022*	YB	110	25,4	4,1	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,1	1,7	2,873	178,972	,005*	YB	110	17,5	2,0	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	12,9	1,4	-1,771	198,034	,078	YB	110	13,1	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141	YB	110	96,1	9,7																																												
Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	34,4	4,6	-4,776	171,567	,000*																																																																																																																																																																				
	YB	110	37,4	5,7				Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	16,3	2,5	6,603	124,812	,000*	YB	110	12,4	6,0	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,0	2,4	3,138	368	,002*	YB	110	17,2	2,4	Sıklık Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	13,5	1,9	3,048	368	,002*	YB	110	12,8	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Servis	260	82,3	9,1	2,324	368	,021*	YB	110	79,8	9,7	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	38,2	3,7	-1,764	172,945	,080	YB	110	39,1	4,5	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	26,4	2,5	-2,313	145,977	,022*	YB	110	25,4	4,1	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,1	1,7	2,873	178,972	,005*	YB	110	17,5	2,0	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	12,9	1,4	-1,771	198,034	,078	YB	110	13,1	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141	YB	110	96,1	9,7																																																								
Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	16,3	2,5	6,603	124,812	,000*																																																																																																																																																																				
	YB	110	12,4	6,0				Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,0	2,4	3,138	368	,002*	YB	110	17,2	2,4	Sıklık Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	13,5	1,9	3,048	368	,002*	YB	110	12,8	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Servis	260	82,3	9,1	2,324	368	,021*	YB	110	79,8	9,7	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	38,2	3,7	-1,764	172,945	,080	YB	110	39,1	4,5	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	26,4	2,5	-2,313	145,977	,022*	YB	110	25,4	4,1	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,1	1,7	2,873	178,972	,005*	YB	110	17,5	2,0	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	12,9	1,4	-1,771	198,034	,078	YB	110	13,1	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141	YB	110	96,1	9,7																																																																				
Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,0	2,4	3,138	368	,002*																																																																																																																																																																				
	YB	110	17,2	2,4				Sıklık Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	13,5	1,9	3,048	368	,002*	YB	110	12,8	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Servis	260	82,3	9,1	2,324	368	,021*	YB	110	79,8	9,7	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	38,2	3,7	-1,764	172,945	,080	YB	110	39,1	4,5	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	26,4	2,5	-2,313	145,977	,022*	YB	110	25,4	4,1	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,1	1,7	2,873	178,972	,005*	YB	110	17,5	2,0	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	12,9	1,4	-1,771	198,034	,078	YB	110	13,1	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141	YB	110	96,1	9,7																																																																																
Sıklık Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	13,5	1,9	3,048	368	,002*																																																																																																																																																																				
	YB	110	12,8	1,9				Sıklık Boyutu (Toplam)	Servis	260	82,3	9,1	2,324	368	,021*	YB	110	79,8	9,7	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	38,2	3,7	-1,764	172,945	,080	YB	110	39,1	4,5	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	26,4	2,5	-2,313	145,977	,022*	YB	110	25,4	4,1	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,1	1,7	2,873	178,972	,005*	YB	110	17,5	2,0	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	12,9	1,4	-1,771	198,034	,078	YB	110	13,1	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141	YB	110	96,1	9,7																																																																																												
Sıklık Boyutu (Toplam)	Servis	260	82,3	9,1	2,324	368	,021*																																																																																																																																																																				
	YB	110	79,8	9,7				Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	38,2	3,7	-1,764	172,945	,080	YB	110	39,1	4,5	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	26,4	2,5	-2,313	145,977	,022*	YB	110	25,4	4,1	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,1	1,7	2,873	178,972	,005*	YB	110	17,5	2,0	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	12,9	1,4	-1,771	198,034	,078	YB	110	13,1	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141	YB	110	96,1	9,7																																																																																																								
Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Servis	260	38,2	3,7	-1,764	172,945	,080																																																																																																																																																																				
	YB	110	39,1	4,5				Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	26,4	2,5	-2,313	145,977	,022*	YB	110	25,4	4,1	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,1	1,7	2,873	178,972	,005*	YB	110	17,5	2,0	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	12,9	1,4	-1,771	198,034	,078	YB	110	13,1	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141	YB	110	96,1	9,7																																																																																																																				
Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Servis	260	26,4	2,5	-2,313	145,977	,022*																																																																																																																																																																				
	YB	110	25,4	4,1				Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,1	1,7	2,873	178,972	,005*	YB	110	17,5	2,0	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	12,9	1,4	-1,771	198,034	,078	YB	110	13,1	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141	YB	110	96,1	9,7																																																																																																																																
Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Servis	260	18,1	1,7	2,873	178,972	,005*																																																																																																																																																																				
	YB	110	17,5	2,0				Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	12,9	1,4	-1,771	198,034	,078	YB	110	13,1	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141	YB	110	96,1	9,7																																																																																																																																												
Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	Servis	260	12,9	1,4	-1,771	198,034	,078																																																																																																																																																																				
	YB	110	13,1	1,5				Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141	YB	110	96,1	9,7																																																																																																																																																								
Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Servis	260	94,6	7,1	-1,479	159,504	,141																																																																																																																																																																				
	YB	110	96,1	9,7																																																																																																																																																																							

*p<0.05, YB: Yoğun Bakım, \bar{X} : Ortalama, Ss.: Standart Sapma.

Tablo 8 incelendiğinde, hastaların tedavi aldığı birimlere göre Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşim Ölçeği'nin Önemlilik Boyutunda İlişkisel Bakım alt ölçek puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu. (p<0.05). İlişkisel bakımda servis hastalarının puanı daha yüksekti.

Sıklık Boyutunda Klinik Bakım, İlişkisel Bakım, Hümanistik Bakım alt ölçek puanları ve BOHHEÖ toplam puanı arasında anlamlı farklılık belirlendi(p<0.05). Klinik Bakımın sıklık boyutunda YB hastaları servis hastalarından daha yüksek puan alırken; İlişkisel Bakımın, Hümanistik Bakımın, Rahatlatici Bakımın ve BOHHEÖ toplam puanın sıklık boyutunda servis hastalarının daha yüksek puan aldıkları bulundu (p<0.05).

Memnuniyet Boyutunda ise İlişkisel Bakım ve Hümanistik Bakım alt ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu($p<0.05$). İlişkisel bakımın ve Hümanistik bakımın memnuniyet boyutunda YB hastalarının puanı servis hastalarının puanlarından daha yüksek puan olarak bulundu ($p<0.05$). Önemlilik boyutunda Klinik bakım, hümanistik bakım, rahatlatıcı bakım ve BOHHEÖ toplam puanları arasında; Memnuniyet boyutunda Klinik bakım, Rahatlatıcı bakım ve BOHHEÖ toplam puan arasında anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0,05$).

Yoğun bakımda hastalarının (n:110) bakım odaklı hemşire hasta etkileşim puanları değerlendirildiğine önemlilik için $94,2\pm 10,3$; sıklık için $79,8\pm 9,7$; memnuniyet için $96,1\pm 9,7$ puan olarak bulunmuştur. YB hastaları hemşire-hasta etkileşimini önemli bulmaktadır, Etkileşimin sık gerekleştiiğini düşünmektedir ve hemşire hasta etkileşiminden oldukça memnundur.

Servis hastalarının (n:260) bakım odaklı hemşire hasta etkileşim puanları değerlendirildiğinde önemlilik için $95,7\pm 8,5$; sıklık için $82,3\pm 9,1$; memnuniyet için $94,6\pm 7,1$ puan oldukları bulunmuştur. Servis hastaları hemşire hasta etkileşimini oldukça önemli bulurken; etkileşimin çok sık gerekleştiiğini düşünmektedirler ve hemşire hasta etkileşiminden oldukça memnundur.

Bu sonuçlara göre yoğun bakım hastalarına göre hemşire-hasta etkileşimi daha çok önemlidir. Servis hastalarında hemşire-hasta etkileşiminin gerçekleşme sıklığı daha fazladır. Yoğun bakım hastaları hemşire hasta etkileşiminden daha memnundur.

Klinik Bakım (KB) alt leğine ait bulgular:

YB hastalarının KB da önemlilik, sıklık, memnuniyet boyutlarından aldıkları puanlar sırayla $39,5\pm 4,4$ puan; $37,4\pm 5,7$ puan; $39,1\pm 4,5$ puandı. Servis hastalarının KB'da önemlilik, sıklık, memnuniyet boyutlarından aldıkları puanlar sırayla $39,2\pm 4,4$ puan; $34,4\pm 4,6$ puan; $38,2\pm 3,7$ puandı. Bu sonuçlar doğrultusunda YB ve servis hastaları aynı oranlarda KB önemli bulmaktayken; YB hastalarının daha sık aldıkları ve daha memnun oldukları görülmektedir.

İlişkisel Bakım (İB) alt leğine ait bulgular:

YB hastalarının İB da önemlilik, sıklık, memnuniyet boyutlarından aldıkları puanlar sırayla $23,7\pm 6,4$ puan; $12,4\pm 6,0$ puan; $25,4\pm 4,1$ puandı. Servis hastalarının İB'da önemlilik, sıklık, memnuniyet boyutlarından aldıkları puanlar sırayla $25,0\pm 3,8$ puan; $16,3\pm 2,5$ puan; $26,4\pm 2,5$

puandı. Bu sonuçlar doğrultusunda servis hastaları YB hastalarına göre İB önemli bulmaktadır. Servis ve YB hastalarında İB nadiren gerçekleşmektedir. Fakat servis ve YB hastaları İB dan memnun oldukları saptandı.

Hümanistik Bakım (HB) alt ölçeğine ait bulgular:

YB hastalarının HB da önemlilik, sıklık, memnuniyet boyutlarından aldıkları puanlar sırayla 17,7±1,9 puan; 17,2±2,4puan;17,5±2,0 puandı. Servis hastalarının HB’da önemlilik, sıklık, memnuniyet boyutlarından aldıkları puanlar sırayla 17,6±1,8 puan; 18,0±2,4 puan; 18,1±1,7 puandı. Bu sonuçlara göre YB ve servis hastaları aynı oranlarda ve HB’ı yüksek düzeyde önemli bulmaktadır. Servis hastaları daha sık gerçekleştiğini düşünmektedir. Servis hastaları YB hastalarından daha çok memnundur.

Rahatlatıcı Bakım (RB) alt ölçeğine ait bulgular:

YB hastalarının HB da önemlilik, sıklık, memnuniyet boyutlarından aldıkları puanlar sırayla 13.4±2,0 puan; 12,8±1,9 puan;13,1±1,5 puandı.

Servis hastalarının HB’da önemlilik, sıklık, memnuniyet boyutlarından aldıkları puanlar sırayla 13,8±1,5 puan; 13,5±1,9 puan; 12,9±1,9 puandı. Bu puanlara göre Rahatlatıcı bakımdan memnuniyet oranı servis ve yoğun bakım için aynı oranlarda ve oldukça önemlidir. Servis hastalarına göre çok sık gerçekleşmektedir. Sservis ve yoğun bakım hastaları RB dan aynı oranlarda ve oldukça memnundur.

Tablo 9. Hastaların Çalışma Durumuna Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)

Ölçek Boyutları	Grup	n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p																																																								
Önemlilik Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	157	38,9	4,4	-1,531	368	,127																																																								
	Hayır	213	39,7	4,4				Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	157	23,9	5,0	-2,586	368	,010*	Hayır	213	25,1	4,5	Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	157	17,3	1,7	-2,939	354,790	,004*	Hayır	213	17,9	1,9	Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	13,7	1,5	-,161	362,724	,872	Hayır	213	13,7	1,8	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	157	93,8	9,1	-2,699	368	,007*	Hayır	213	96,4	9,0	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	157	34,3	5,1	-3,174	368	,002*
Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	157	23,9	5,0	-2,586	368	,010*																																																								
	Hayır	213	25,1	4,5				Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	157	17,3	1,7	-2,939	354,790	,004*	Hayır	213	17,9	1,9	Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	13,7	1,5	-,161	362,724	,872	Hayır	213	13,7	1,8	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	157	93,8	9,1	-2,699	368	,007*	Hayır	213	96,4	9,0	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	157	34,3	5,1	-3,174	368	,002*	Hayır	213	36,0	5,1								
Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	157	17,3	1,7	-2,939	354,790	,004*																																																								
	Hayır	213	17,9	1,9				Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	13,7	1,5	-,161	362,724	,872	Hayır	213	13,7	1,8	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	157	93,8	9,1	-2,699	368	,007*	Hayır	213	96,4	9,0	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	157	34,3	5,1	-3,174	368	,002*	Hayır	213	36,0	5,1																				
Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	13,7	1,5	-,161	362,724	,872																																																								
	Hayır	213	13,7	1,8				Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	157	93,8	9,1	-2,699	368	,007*	Hayır	213	96,4	9,0	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	157	34,3	5,1	-3,174	368	,002*	Hayır	213	36,0	5,1																																
Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	157	93,8	9,1	-2,699	368	,007*																																																								
	Hayır	213	96,4	9,0				Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	157	34,3	5,1	-3,174	368	,002*	Hayır	213	36,0	5,1																																												
Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	157	34,3	5,1	-3,174	368	,002*																																																								
	Hayır	213	36,0	5,1																																																											

Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	157	14,8	4,2	-1,206	368	,229																																																																																												
	Hayır	213	15,4	4,3				Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	157	17,5	2,5	-1,777	368	,076	Hayır	213	18,0	2,3	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	13,1	2,1	-1,206	368	,229	Hayır	213	13,4	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	157	79,8	8,9	-3,034	349,592	,003*	Hayır	213	82,8	9,6	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	157	38,6	3,9	,571	368	,569	Hayır	213	38,3	4,0	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	157	25,6	2,5	-,661	367,990	,509	Hayır	213	25,8	3,5	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	157	17,9	1,8	-,605	368	,545	Hayır	213	18,0	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	12,9	1,4	-,270	368	,788	Hayır	213	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	157	95,0	7,4	-,146	368	,884
Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	157	17,5	2,5	-1,777	368	,076																																																																																												
	Hayır	213	18,0	2,3				Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	13,1	2,1	-1,206	368	,229	Hayır	213	13,4	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	157	79,8	8,9	-3,034	349,592	,003*	Hayır	213	82,8	9,6	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	157	38,6	3,9	,571	368	,569	Hayır	213	38,3	4,0	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	157	25,6	2,5	-,661	367,990	,509	Hayır	213	25,8	3,5	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	157	17,9	1,8	-,605	368	,545	Hayır	213	18,0	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	12,9	1,4	-,270	368	,788	Hayır	213	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	157	95,0	7,4	-,146	368	,884	Hayır	213	95,1	8,3								
Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	13,1	2,1	-1,206	368	,229																																																																																												
	Hayır	213	13,4	1,9				Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	157	79,8	8,9	-3,034	349,592	,003*	Hayır	213	82,8	9,6	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	157	38,6	3,9	,571	368	,569	Hayır	213	38,3	4,0	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	157	25,6	2,5	-,661	367,990	,509	Hayır	213	25,8	3,5	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	157	17,9	1,8	-,605	368	,545	Hayır	213	18,0	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	12,9	1,4	-,270	368	,788	Hayır	213	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	157	95,0	7,4	-,146	368	,884	Hayır	213	95,1	8,3																				
Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	157	79,8	8,9	-3,034	349,592	,003*																																																																																												
	Hayır	213	82,8	9,6				Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	157	38,6	3,9	,571	368	,569	Hayır	213	38,3	4,0	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	157	25,6	2,5	-,661	367,990	,509	Hayır	213	25,8	3,5	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	157	17,9	1,8	-,605	368	,545	Hayır	213	18,0	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	12,9	1,4	-,270	368	,788	Hayır	213	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	157	95,0	7,4	-,146	368	,884	Hayır	213	95,1	8,3																																
Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	157	38,6	3,9	,571	368	,569																																																																																												
	Hayır	213	38,3	4,0				Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	157	25,6	2,5	-,661	367,990	,509	Hayır	213	25,8	3,5	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	157	17,9	1,8	-,605	368	,545	Hayır	213	18,0	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	12,9	1,4	-,270	368	,788	Hayır	213	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	157	95,0	7,4	-,146	368	,884	Hayır	213	95,1	8,3																																												
Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	157	25,6	2,5	-,661	367,990	,509																																																																																												
	Hayır	213	25,8	3,5				Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	157	17,9	1,8	-,605	368	,545	Hayır	213	18,0	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	12,9	1,4	-,270	368	,788	Hayır	213	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	157	95,0	7,4	-,146	368	,884	Hayır	213	95,1	8,3																																																								
Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	157	17,9	1,8	-,605	368	,545																																																																																												
	Hayır	213	18,0	1,8				Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	12,9	1,4	-,270	368	,788	Hayır	213	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	157	95,0	7,4	-,146	368	,884	Hayır	213	95,1	8,3																																																																				
Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	157	12,9	1,4	-,270	368	,788																																																																																												
	Hayır	213	13,0	1,4				Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	157	95,0	7,4	-,146	368	,884	Hayır	213	95,1	8,3																																																																																
Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	157	95,0	7,4	-,146	368	,884																																																																																												
	Hayır	213	95,1	8,3																																																																																															

* $p < 0.05$, \bar{X} : Ortalama, Ss.: Standart Sapma.

Tablo 9 incelendiğinde, çalışma durumu ile Bakım Odaklı Hasta-Hemşire Etkileşim Ölçeği Önemlilik ve Sıklık Boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu ($p < 0.05$).

Çalışmayan hastaların BOHHEÖ toplam puanlarının Sıklık ve önemlilik boyutlarında çalışmayan hastalara göre daha yüksek puan aldıkları bulundu ($p < 0.05$).

İlişkisel Bakımın ve Hümanistik bakımın Önemlilik boyutu puanları arasında, Klinik bakımın Sıklık boyutu puanları arasında anlamlı farklılık belirlendi ($p < 0.05$).

Çalışmayan hastaların İlişkisel Bakım ve Hümanistik Bakım Önemlilik boyutundan; Klinik Bakım Sıklık Boyutundan daha yüksek puan aldıkları belirlendi ($p < 0.05$).

Memnuniyet Boyutu tüm alt ölçek puanları ve toplam puan arasında; Önemlilik Boyutu Klinik Bakım ve Rahatlatıcı puan arasında; Sıklık Boyutu İlişkisel Bakım, Hümanist Bakım, Rahatlatıcı Bakım alt ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p > 0,05$).

Tablo 10. Hastaların Kronik Hastalığa Sahip Olma Durumuna Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)

Ölçek Boyutları	Grup	n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p																																																																																																																																																																				
Önemlilik Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	39,4	4,4	,011	368	,991																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	39,4	4,3				Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	24,6	5,0	,275	351,577	,784	Hayır	151	24,5	4,3	Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,6	1,8	-,683	368	,495	Hayır	151	17,7	1,8	Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	13,6	1,8	-1,469	352,465	,143	Hayır	151	13,8	1,5	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	219	95,2	9,5	-,255	368	,799	Hayır	151	95,4	8,5	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	35,5	5,3	,706	368	,481	Hayır	151	35,1	4,9	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	14,8	4,4	-1,932	345,692	,054	Hayır	151	15,6	3,9	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,7	2,4	-1,067	368	,286	Hayır	151	17,9	2,3	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	13,2	2,0	-,829	368	,407	Hayır	151	13,4	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	219	81,2	9,5	-,909	368	,364	Hayır	151	82,1	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	38,3	4,1	-,646	368	,519	Hayır	151	38,6	3,8	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	25,7	3,4	-,093	362,664	,926	Hayır	151	25,7	2,6	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,8	1,8	-1,926	343,707	,055	Hayır	151	18,2	1,7	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	12,9	1,5	-,146	368	,884	Hayır	151	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405
Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	24,6	5,0	,275	351,577	,784																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	24,5	4,3				Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,6	1,8	-,683	368	,495	Hayır	151	17,7	1,8	Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	13,6	1,8	-1,469	352,465	,143	Hayır	151	13,8	1,5	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	219	95,2	9,5	-,255	368	,799	Hayır	151	95,4	8,5	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	35,5	5,3	,706	368	,481	Hayır	151	35,1	4,9	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	14,8	4,4	-1,932	345,692	,054	Hayır	151	15,6	3,9	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,7	2,4	-1,067	368	,286	Hayır	151	17,9	2,3	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	13,2	2,0	-,829	368	,407	Hayır	151	13,4	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	219	81,2	9,5	-,909	368	,364	Hayır	151	82,1	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	38,3	4,1	-,646	368	,519	Hayır	151	38,6	3,8	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	25,7	3,4	-,093	362,664	,926	Hayır	151	25,7	2,6	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,8	1,8	-1,926	343,707	,055	Hayır	151	18,2	1,7	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	12,9	1,5	-,146	368	,884	Hayır	151	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405	Hayır	151	95,5	7,0								
Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,6	1,8	-,683	368	,495																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	17,7	1,8				Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	13,6	1,8	-1,469	352,465	,143	Hayır	151	13,8	1,5	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	219	95,2	9,5	-,255	368	,799	Hayır	151	95,4	8,5	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	35,5	5,3	,706	368	,481	Hayır	151	35,1	4,9	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	14,8	4,4	-1,932	345,692	,054	Hayır	151	15,6	3,9	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,7	2,4	-1,067	368	,286	Hayır	151	17,9	2,3	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	13,2	2,0	-,829	368	,407	Hayır	151	13,4	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	219	81,2	9,5	-,909	368	,364	Hayır	151	82,1	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	38,3	4,1	-,646	368	,519	Hayır	151	38,6	3,8	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	25,7	3,4	-,093	362,664	,926	Hayır	151	25,7	2,6	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,8	1,8	-1,926	343,707	,055	Hayır	151	18,2	1,7	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	12,9	1,5	-,146	368	,884	Hayır	151	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405	Hayır	151	95,5	7,0																				
Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	13,6	1,8	-1,469	352,465	,143																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	13,8	1,5				Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	219	95,2	9,5	-,255	368	,799	Hayır	151	95,4	8,5	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	35,5	5,3	,706	368	,481	Hayır	151	35,1	4,9	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	14,8	4,4	-1,932	345,692	,054	Hayır	151	15,6	3,9	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,7	2,4	-1,067	368	,286	Hayır	151	17,9	2,3	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	13,2	2,0	-,829	368	,407	Hayır	151	13,4	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	219	81,2	9,5	-,909	368	,364	Hayır	151	82,1	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	38,3	4,1	-,646	368	,519	Hayır	151	38,6	3,8	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	25,7	3,4	-,093	362,664	,926	Hayır	151	25,7	2,6	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,8	1,8	-1,926	343,707	,055	Hayır	151	18,2	1,7	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	12,9	1,5	-,146	368	,884	Hayır	151	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405	Hayır	151	95,5	7,0																																
Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	219	95,2	9,5	-,255	368	,799																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	95,4	8,5				Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	35,5	5,3	,706	368	,481	Hayır	151	35,1	4,9	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	14,8	4,4	-1,932	345,692	,054	Hayır	151	15,6	3,9	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,7	2,4	-1,067	368	,286	Hayır	151	17,9	2,3	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	13,2	2,0	-,829	368	,407	Hayır	151	13,4	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	219	81,2	9,5	-,909	368	,364	Hayır	151	82,1	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	38,3	4,1	-,646	368	,519	Hayır	151	38,6	3,8	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	25,7	3,4	-,093	362,664	,926	Hayır	151	25,7	2,6	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,8	1,8	-1,926	343,707	,055	Hayır	151	18,2	1,7	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	12,9	1,5	-,146	368	,884	Hayır	151	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405	Hayır	151	95,5	7,0																																												
Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	35,5	5,3	,706	368	,481																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	35,1	4,9				Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	14,8	4,4	-1,932	345,692	,054	Hayır	151	15,6	3,9	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,7	2,4	-1,067	368	,286	Hayır	151	17,9	2,3	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	13,2	2,0	-,829	368	,407	Hayır	151	13,4	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	219	81,2	9,5	-,909	368	,364	Hayır	151	82,1	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	38,3	4,1	-,646	368	,519	Hayır	151	38,6	3,8	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	25,7	3,4	-,093	362,664	,926	Hayır	151	25,7	2,6	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,8	1,8	-1,926	343,707	,055	Hayır	151	18,2	1,7	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	12,9	1,5	-,146	368	,884	Hayır	151	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405	Hayır	151	95,5	7,0																																																								
Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	14,8	4,4	-1,932	345,692	,054																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	15,6	3,9				Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,7	2,4	-1,067	368	,286	Hayır	151	17,9	2,3	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	13,2	2,0	-,829	368	,407	Hayır	151	13,4	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	219	81,2	9,5	-,909	368	,364	Hayır	151	82,1	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	38,3	4,1	-,646	368	,519	Hayır	151	38,6	3,8	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	25,7	3,4	-,093	362,664	,926	Hayır	151	25,7	2,6	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,8	1,8	-1,926	343,707	,055	Hayır	151	18,2	1,7	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	12,9	1,5	-,146	368	,884	Hayır	151	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405	Hayır	151	95,5	7,0																																																																				
Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,7	2,4	-1,067	368	,286																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	17,9	2,3				Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	13,2	2,0	-,829	368	,407	Hayır	151	13,4	1,9	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	219	81,2	9,5	-,909	368	,364	Hayır	151	82,1	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	38,3	4,1	-,646	368	,519	Hayır	151	38,6	3,8	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	25,7	3,4	-,093	362,664	,926	Hayır	151	25,7	2,6	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,8	1,8	-1,926	343,707	,055	Hayır	151	18,2	1,7	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	12,9	1,5	-,146	368	,884	Hayır	151	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405	Hayır	151	95,5	7,0																																																																																
Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	13,2	2,0	-,829	368	,407																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	13,4	1,9				Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	219	81,2	9,5	-,909	368	,364	Hayır	151	82,1	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	38,3	4,1	-,646	368	,519	Hayır	151	38,6	3,8	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	25,7	3,4	-,093	362,664	,926	Hayır	151	25,7	2,6	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,8	1,8	-1,926	343,707	,055	Hayır	151	18,2	1,7	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	12,9	1,5	-,146	368	,884	Hayır	151	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405	Hayır	151	95,5	7,0																																																																																												
Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	219	81,2	9,5	-,909	368	,364																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	82,1	9,1				Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	38,3	4,1	-,646	368	,519	Hayır	151	38,6	3,8	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	25,7	3,4	-,093	362,664	,926	Hayır	151	25,7	2,6	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,8	1,8	-1,926	343,707	,055	Hayır	151	18,2	1,7	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	12,9	1,5	-,146	368	,884	Hayır	151	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405	Hayır	151	95,5	7,0																																																																																																								
Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	219	38,3	4,1	-,646	368	,519																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	38,6	3,8				Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	25,7	3,4	-,093	362,664	,926	Hayır	151	25,7	2,6	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,8	1,8	-1,926	343,707	,055	Hayır	151	18,2	1,7	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	12,9	1,5	-,146	368	,884	Hayır	151	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405	Hayır	151	95,5	7,0																																																																																																																				
Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	219	25,7	3,4	-,093	362,664	,926																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	25,7	2,6				Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,8	1,8	-1,926	343,707	,055	Hayır	151	18,2	1,7	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	12,9	1,5	-,146	368	,884	Hayır	151	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405	Hayır	151	95,5	7,0																																																																																																																																
Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	219	17,8	1,8	-1,926	343,707	,055																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	18,2	1,7				Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	12,9	1,5	-,146	368	,884	Hayır	151	13,0	1,4	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405	Hayır	151	95,5	7,0																																																																																																																																												
Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	219	12,9	1,5	-,146	368	,884																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	13,0	1,4				Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405	Hayır	151	95,5	7,0																																																																																																																																																								
Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	219	94,8	8,6	-,833	358,352	,405																																																																																																																																																																				
	Hayır	151	95,5	7,0																																																																																																																																																																							

*p<0.05, \bar{X} : Ortalama, Ss.: Standart Sapma.

Tablo 10 incelendiğinde, hastaların kronik bir hastalığa sahip olma durumlarına göre; Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı (p>0.05).

Tablo 11. Hastaların Pandemi Önce Hastanede Yatma Durumuna Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)

Ölçek Boyutları	Grup	n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p																																																																																																																																																																				
Önemlilik Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	39,4	4,4	,894	368	,372																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	38,9	4,3				Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	24,5	4,9	-1,261	368	,208	Hayır	57	25,3	3,9	Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	17,7	1,9	1,803	82,030	,075	Hayır	57	17,3	1,7	Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,7	1,7	,744	368	,457	Hayır	57	13,5	1,5	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	9,3	,254	368	,799	Hayır	57	95,0	8,2	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	35,6	5,3	3,517	95,335	,001*	Hayır	57	33,5	4,0	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	15,0	4,3	-2,167	92,397	,033*	Hayır	57	16,1	3,4	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	17,9	2,4	1,430	368	,153	Hayır	57	17,4	2,5	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,3	1,9	1,215	368	,225	Hayır	57	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	313	81,8	9,5	1,373	368	,171	Hayır	57	80,0	8,8	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	38,5	4,0	1,000	368	,318	Hayır	57	38,0	3,6	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	25,8	3,3	,752	368	,452	Hayır	57	25,4	2,2	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	18,0	1,8	1,100	368	,272	Hayır	57	17,7	1,6	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,0	1,4	,918	81,877	,361	Hayır	57	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233
Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	24,5	4,9	-1,261	368	,208																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	25,3	3,9				Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	17,7	1,9	1,803	82,030	,075	Hayır	57	17,3	1,7	Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,7	1,7	,744	368	,457	Hayır	57	13,5	1,5	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	9,3	,254	368	,799	Hayır	57	95,0	8,2	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	35,6	5,3	3,517	95,335	,001*	Hayır	57	33,5	4,0	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	15,0	4,3	-2,167	92,397	,033*	Hayır	57	16,1	3,4	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	17,9	2,4	1,430	368	,153	Hayır	57	17,4	2,5	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,3	1,9	1,215	368	,225	Hayır	57	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	313	81,8	9,5	1,373	368	,171	Hayır	57	80,0	8,8	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	38,5	4,0	1,000	368	,318	Hayır	57	38,0	3,6	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	25,8	3,3	,752	368	,452	Hayır	57	25,4	2,2	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	18,0	1,8	1,100	368	,272	Hayır	57	17,7	1,6	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,0	1,4	,918	81,877	,361	Hayır	57	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233	Hayır	57	93,9	6,2								
Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	17,7	1,9	1,803	82,030	,075																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	17,3	1,7				Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,7	1,7	,744	368	,457	Hayır	57	13,5	1,5	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	9,3	,254	368	,799	Hayır	57	95,0	8,2	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	35,6	5,3	3,517	95,335	,001*	Hayır	57	33,5	4,0	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	15,0	4,3	-2,167	92,397	,033*	Hayır	57	16,1	3,4	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	17,9	2,4	1,430	368	,153	Hayır	57	17,4	2,5	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,3	1,9	1,215	368	,225	Hayır	57	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	313	81,8	9,5	1,373	368	,171	Hayır	57	80,0	8,8	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	38,5	4,0	1,000	368	,318	Hayır	57	38,0	3,6	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	25,8	3,3	,752	368	,452	Hayır	57	25,4	2,2	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	18,0	1,8	1,100	368	,272	Hayır	57	17,7	1,6	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,0	1,4	,918	81,877	,361	Hayır	57	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233	Hayır	57	93,9	6,2																				
Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,7	1,7	,744	368	,457																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	13,5	1,5				Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	9,3	,254	368	,799	Hayır	57	95,0	8,2	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	35,6	5,3	3,517	95,335	,001*	Hayır	57	33,5	4,0	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	15,0	4,3	-2,167	92,397	,033*	Hayır	57	16,1	3,4	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	17,9	2,4	1,430	368	,153	Hayır	57	17,4	2,5	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,3	1,9	1,215	368	,225	Hayır	57	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	313	81,8	9,5	1,373	368	,171	Hayır	57	80,0	8,8	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	38,5	4,0	1,000	368	,318	Hayır	57	38,0	3,6	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	25,8	3,3	,752	368	,452	Hayır	57	25,4	2,2	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	18,0	1,8	1,100	368	,272	Hayır	57	17,7	1,6	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,0	1,4	,918	81,877	,361	Hayır	57	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233	Hayır	57	93,9	6,2																																
Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	9,3	,254	368	,799																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	95,0	8,2				Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	35,6	5,3	3,517	95,335	,001*	Hayır	57	33,5	4,0	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	15,0	4,3	-2,167	92,397	,033*	Hayır	57	16,1	3,4	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	17,9	2,4	1,430	368	,153	Hayır	57	17,4	2,5	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,3	1,9	1,215	368	,225	Hayır	57	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	313	81,8	9,5	1,373	368	,171	Hayır	57	80,0	8,8	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	38,5	4,0	1,000	368	,318	Hayır	57	38,0	3,6	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	25,8	3,3	,752	368	,452	Hayır	57	25,4	2,2	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	18,0	1,8	1,100	368	,272	Hayır	57	17,7	1,6	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,0	1,4	,918	81,877	,361	Hayır	57	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233	Hayır	57	93,9	6,2																																												
Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	35,6	5,3	3,517	95,335	,001*																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	33,5	4,0				Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	15,0	4,3	-2,167	92,397	,033*	Hayır	57	16,1	3,4	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	17,9	2,4	1,430	368	,153	Hayır	57	17,4	2,5	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,3	1,9	1,215	368	,225	Hayır	57	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	313	81,8	9,5	1,373	368	,171	Hayır	57	80,0	8,8	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	38,5	4,0	1,000	368	,318	Hayır	57	38,0	3,6	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	25,8	3,3	,752	368	,452	Hayır	57	25,4	2,2	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	18,0	1,8	1,100	368	,272	Hayır	57	17,7	1,6	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,0	1,4	,918	81,877	,361	Hayır	57	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233	Hayır	57	93,9	6,2																																																								
Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	15,0	4,3	-2,167	92,397	,033*																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	16,1	3,4				Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	17,9	2,4	1,430	368	,153	Hayır	57	17,4	2,5	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,3	1,9	1,215	368	,225	Hayır	57	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	313	81,8	9,5	1,373	368	,171	Hayır	57	80,0	8,8	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	38,5	4,0	1,000	368	,318	Hayır	57	38,0	3,6	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	25,8	3,3	,752	368	,452	Hayır	57	25,4	2,2	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	18,0	1,8	1,100	368	,272	Hayır	57	17,7	1,6	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,0	1,4	,918	81,877	,361	Hayır	57	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233	Hayır	57	93,9	6,2																																																																				
Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	17,9	2,4	1,430	368	,153																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	17,4	2,5				Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,3	1,9	1,215	368	,225	Hayır	57	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	313	81,8	9,5	1,373	368	,171	Hayır	57	80,0	8,8	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	38,5	4,0	1,000	368	,318	Hayır	57	38,0	3,6	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	25,8	3,3	,752	368	,452	Hayır	57	25,4	2,2	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	18,0	1,8	1,100	368	,272	Hayır	57	17,7	1,6	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,0	1,4	,918	81,877	,361	Hayır	57	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233	Hayır	57	93,9	6,2																																																																																
Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,3	1,9	1,215	368	,225																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	13,0	2,0				Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	313	81,8	9,5	1,373	368	,171	Hayır	57	80,0	8,8	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	38,5	4,0	1,000	368	,318	Hayır	57	38,0	3,6	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	25,8	3,3	,752	368	,452	Hayır	57	25,4	2,2	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	18,0	1,8	1,100	368	,272	Hayır	57	17,7	1,6	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,0	1,4	,918	81,877	,361	Hayır	57	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233	Hayır	57	93,9	6,2																																																																																												
Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	313	81,8	9,5	1,373	368	,171																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	80,0	8,8				Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	38,5	4,0	1,000	368	,318	Hayır	57	38,0	3,6	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	25,8	3,3	,752	368	,452	Hayır	57	25,4	2,2	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	18,0	1,8	1,100	368	,272	Hayır	57	17,7	1,6	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,0	1,4	,918	81,877	,361	Hayır	57	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233	Hayır	57	93,9	6,2																																																																																																								
Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	313	38,5	4,0	1,000	368	,318																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	38,0	3,6				Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	25,8	3,3	,752	368	,452	Hayır	57	25,4	2,2	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	18,0	1,8	1,100	368	,272	Hayır	57	17,7	1,6	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,0	1,4	,918	81,877	,361	Hayır	57	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233	Hayır	57	93,9	6,2																																																																																																																				
Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	313	25,8	3,3	,752	368	,452																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	25,4	2,2				Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	18,0	1,8	1,100	368	,272	Hayır	57	17,7	1,6	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,0	1,4	,918	81,877	,361	Hayır	57	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233	Hayır	57	93,9	6,2																																																																																																																																
Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	313	18,0	1,8	1,100	368	,272																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	17,7	1,6				Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,0	1,4	,918	81,877	,361	Hayır	57	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233	Hayır	57	93,9	6,2																																																																																																																																												
Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	313	13,0	1,4	,918	81,877	,361																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	12,8	1,3				Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233	Hayır	57	93,9	6,2																																																																																																																																																								
Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	313	95,3	8,2	1,195	368	,233																																																																																																																																																																				
	Hayır	57	93,9	6,2																																																																																																																																																																							

*p<0.05, \bar{X} : Ortalama, Ss.: Standart Sapma.

Tablo 11 incelendiğinde, hastaların pandemi önce hastanede yatma durumlarına göre; BOHHEÖ Sıklık Boyutu Klinik ve İlişkisel Bakım alt ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu (p<0.05).

Belirlenen bu farklılıklardan Klinik Bakım alt ölçeği puanlarının pandemi önce hastanede yatan hastaların pandemi önce hastanede yatmayan hastalardan daha yüksek, İlişkisel Bakım alt ölçek puanlarında ise pandemi önce hastanede yatmayan hastaların pandemi önce hastanede yatan hastalardan daha fazla olduğu tespit edildi(p<0.05).

Önemlilik boyutunda tüm ölçeklerde ve toplam ölçek puanı arasında; Sıklık boyutundan hümanist bakım, rahatlatıcı bakım ve toplam ölçek puanı arasında; memnuniyet boyutunun

tüm alt ölçeklerinde ve toplam puan arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0.05$).

Tablo 12. Hastaların Medeni Durumuna Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)

Ölçek Boyutları	Grup	n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p																																																																																																																																																																				
Önemlilik Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	39,4	4,4	-,050	368	,960																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	39,4	4,3				Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	24,7	4,8	,897	368	,370	Bekâr	36	23,9	4,6	Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	17,6	1,8	-,271	368	,787	Bekâr	36	17,7	1,9	Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,7	1,6	,582	40,465	,564	Bekâr	36	13,5	2,0	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,3	9,2	,511	368	,610	Bekâr	36	94,5	7,7	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	35,2	5,2	-1,014	368	,311	Bekâr	36	36,1	4,5	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	15,3	4,0	1,310	38,962	,198	Bekâr	36	14,0	5,6	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	17,8	2,4	,387	368	,699	Bekâr	36	17,6	2,2	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,3	2,0	,395	368	,693	Bekâr	36	13,2	1,8	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evli	334	81,6	9,4	,395	368	,693	Bekâr	36	80,9	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	38,5	4,0	,316	368	,753	Bekâr	36	38,3	3,7	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	25,7	3,2	,173	368	,863	Bekâr	36	25,6	2,7	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	18,0	1,8	1,431	368	,153	Bekâr	36	17,6	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,0	1,4	,905	44,516	,370	Bekâr	36	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488
Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	24,7	4,8	,897	368	,370																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	23,9	4,6				Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	17,6	1,8	-,271	368	,787	Bekâr	36	17,7	1,9	Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,7	1,6	,582	40,465	,564	Bekâr	36	13,5	2,0	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,3	9,2	,511	368	,610	Bekâr	36	94,5	7,7	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	35,2	5,2	-1,014	368	,311	Bekâr	36	36,1	4,5	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	15,3	4,0	1,310	38,962	,198	Bekâr	36	14,0	5,6	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	17,8	2,4	,387	368	,699	Bekâr	36	17,6	2,2	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,3	2,0	,395	368	,693	Bekâr	36	13,2	1,8	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evli	334	81,6	9,4	,395	368	,693	Bekâr	36	80,9	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	38,5	4,0	,316	368	,753	Bekâr	36	38,3	3,7	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	25,7	3,2	,173	368	,863	Bekâr	36	25,6	2,7	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	18,0	1,8	1,431	368	,153	Bekâr	36	17,6	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,0	1,4	,905	44,516	,370	Bekâr	36	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488	Bekâr	36	94,2	6,8								
Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	17,6	1,8	-,271	368	,787																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	17,7	1,9				Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,7	1,6	,582	40,465	,564	Bekâr	36	13,5	2,0	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,3	9,2	,511	368	,610	Bekâr	36	94,5	7,7	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	35,2	5,2	-1,014	368	,311	Bekâr	36	36,1	4,5	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	15,3	4,0	1,310	38,962	,198	Bekâr	36	14,0	5,6	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	17,8	2,4	,387	368	,699	Bekâr	36	17,6	2,2	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,3	2,0	,395	368	,693	Bekâr	36	13,2	1,8	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evli	334	81,6	9,4	,395	368	,693	Bekâr	36	80,9	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	38,5	4,0	,316	368	,753	Bekâr	36	38,3	3,7	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	25,7	3,2	,173	368	,863	Bekâr	36	25,6	2,7	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	18,0	1,8	1,431	368	,153	Bekâr	36	17,6	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,0	1,4	,905	44,516	,370	Bekâr	36	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488	Bekâr	36	94,2	6,8																				
Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,7	1,6	,582	40,465	,564																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	13,5	2,0				Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,3	9,2	,511	368	,610	Bekâr	36	94,5	7,7	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	35,2	5,2	-1,014	368	,311	Bekâr	36	36,1	4,5	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	15,3	4,0	1,310	38,962	,198	Bekâr	36	14,0	5,6	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	17,8	2,4	,387	368	,699	Bekâr	36	17,6	2,2	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,3	2,0	,395	368	,693	Bekâr	36	13,2	1,8	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evli	334	81,6	9,4	,395	368	,693	Bekâr	36	80,9	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	38,5	4,0	,316	368	,753	Bekâr	36	38,3	3,7	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	25,7	3,2	,173	368	,863	Bekâr	36	25,6	2,7	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	18,0	1,8	1,431	368	,153	Bekâr	36	17,6	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,0	1,4	,905	44,516	,370	Bekâr	36	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488	Bekâr	36	94,2	6,8																																
Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,3	9,2	,511	368	,610																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	94,5	7,7				Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	35,2	5,2	-1,014	368	,311	Bekâr	36	36,1	4,5	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	15,3	4,0	1,310	38,962	,198	Bekâr	36	14,0	5,6	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	17,8	2,4	,387	368	,699	Bekâr	36	17,6	2,2	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,3	2,0	,395	368	,693	Bekâr	36	13,2	1,8	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evli	334	81,6	9,4	,395	368	,693	Bekâr	36	80,9	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	38,5	4,0	,316	368	,753	Bekâr	36	38,3	3,7	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	25,7	3,2	,173	368	,863	Bekâr	36	25,6	2,7	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	18,0	1,8	1,431	368	,153	Bekâr	36	17,6	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,0	1,4	,905	44,516	,370	Bekâr	36	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488	Bekâr	36	94,2	6,8																																												
Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	35,2	5,2	-1,014	368	,311																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	36,1	4,5				Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	15,3	4,0	1,310	38,962	,198	Bekâr	36	14,0	5,6	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	17,8	2,4	,387	368	,699	Bekâr	36	17,6	2,2	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,3	2,0	,395	368	,693	Bekâr	36	13,2	1,8	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evli	334	81,6	9,4	,395	368	,693	Bekâr	36	80,9	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	38,5	4,0	,316	368	,753	Bekâr	36	38,3	3,7	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	25,7	3,2	,173	368	,863	Bekâr	36	25,6	2,7	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	18,0	1,8	1,431	368	,153	Bekâr	36	17,6	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,0	1,4	,905	44,516	,370	Bekâr	36	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488	Bekâr	36	94,2	6,8																																																								
Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	15,3	4,0	1,310	38,962	,198																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	14,0	5,6				Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	17,8	2,4	,387	368	,699	Bekâr	36	17,6	2,2	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,3	2,0	,395	368	,693	Bekâr	36	13,2	1,8	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evli	334	81,6	9,4	,395	368	,693	Bekâr	36	80,9	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	38,5	4,0	,316	368	,753	Bekâr	36	38,3	3,7	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	25,7	3,2	,173	368	,863	Bekâr	36	25,6	2,7	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	18,0	1,8	1,431	368	,153	Bekâr	36	17,6	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,0	1,4	,905	44,516	,370	Bekâr	36	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488	Bekâr	36	94,2	6,8																																																																				
Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	17,8	2,4	,387	368	,699																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	17,6	2,2				Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,3	2,0	,395	368	,693	Bekâr	36	13,2	1,8	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evli	334	81,6	9,4	,395	368	,693	Bekâr	36	80,9	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	38,5	4,0	,316	368	,753	Bekâr	36	38,3	3,7	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	25,7	3,2	,173	368	,863	Bekâr	36	25,6	2,7	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	18,0	1,8	1,431	368	,153	Bekâr	36	17,6	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,0	1,4	,905	44,516	,370	Bekâr	36	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488	Bekâr	36	94,2	6,8																																																																																
Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,3	2,0	,395	368	,693																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	13,2	1,8				Sıklık Boyutu (Toplam)	Evli	334	81,6	9,4	,395	368	,693	Bekâr	36	80,9	9,1	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	38,5	4,0	,316	368	,753	Bekâr	36	38,3	3,7	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	25,7	3,2	,173	368	,863	Bekâr	36	25,6	2,7	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	18,0	1,8	1,431	368	,153	Bekâr	36	17,6	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,0	1,4	,905	44,516	,370	Bekâr	36	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488	Bekâr	36	94,2	6,8																																																																																												
Sıklık Boyutu (Toplam)	Evli	334	81,6	9,4	,395	368	,693																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	80,9	9,1				Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	38,5	4,0	,316	368	,753	Bekâr	36	38,3	3,7	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	25,7	3,2	,173	368	,863	Bekâr	36	25,6	2,7	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	18,0	1,8	1,431	368	,153	Bekâr	36	17,6	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,0	1,4	,905	44,516	,370	Bekâr	36	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488	Bekâr	36	94,2	6,8																																																																																																								
Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evli	334	38,5	4,0	,316	368	,753																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	38,3	3,7				Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	25,7	3,2	,173	368	,863	Bekâr	36	25,6	2,7	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	18,0	1,8	1,431	368	,153	Bekâr	36	17,6	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,0	1,4	,905	44,516	,370	Bekâr	36	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488	Bekâr	36	94,2	6,8																																																																																																																				
Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evli	334	25,7	3,2	,173	368	,863																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	25,6	2,7				Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	18,0	1,8	1,431	368	,153	Bekâr	36	17,6	1,8	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,0	1,4	,905	44,516	,370	Bekâr	36	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488	Bekâr	36	94,2	6,8																																																																																																																																
Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evli	334	18,0	1,8	1,431	368	,153																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	17,6	1,8				Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,0	1,4	,905	44,516	,370	Bekâr	36	12,8	1,3	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488	Bekâr	36	94,2	6,8																																																																																																																																												
Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evli	334	13,0	1,4	,905	44,516	,370																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	12,8	1,3				Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488	Bekâr	36	94,2	6,8																																																																																																																																																								
Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evli	334	95,2	8,1	,694	368	,488																																																																																																																																																																				
	Bekâr	36	94,2	6,8																																																																																																																																																																							

* $p<0.05$, \bar{X} : Ortalama, Ss.: Standart Sapma.

Tablo 12 incelendiğinde, hastaların medeni durumlarına göre; Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0.05$).

Tablo 13. Hastaların Hastanede Yanında Refakatçi Kalma Durumuna Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)

Ölçek Boyutları	Grup	n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p																																																																																																																																																																				
Önemlilik Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	39,2	4,3	-,958	368	,339																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	39,7	4,5				Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	24,7	4,4	,834	117,748	,406	Hayır	87	24,2	5,8	Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	17,7	1,8	,197	368	,844	Hayır	87	17,6	1,9	Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	13,7	1,6	,945	127,158	,347	Hayır	87	13,5	1,9	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	283	95,3	8,8	,249	127,750	,804	Hayır	87	95,0	10,2	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	35,0	4,9	-1,825	129,255	,070	Hayır	87	36,3	5,6	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	15,6	3,6	2,938	109,924	,004*	Hayır	87	13,7	5,5	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	17,9	2,4	2,332	368	,020*	Hayır	87	17,3	2,5	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	13,4	1,9	1,581	368	,115	Hayır	87	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	283	81,9	9,2	1,470	368	,142	Hayır	87	80,2	10,0	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	38,3	3,8	-,866	129,955	,388	Hayır	87	38,8	4,4	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	25,6	2,9	-1,018	117,551	,311	Hayır	87	26,1	3,8	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	18,0	1,7	1,615	134,657	,109	Hayır	87	17,7	1,9	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	12,9	1,4	-1,696	137,943	,092	Hayır	87	13,2	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440
Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	24,7	4,4	,834	117,748	,406																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	24,2	5,8				Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	17,7	1,8	,197	368	,844	Hayır	87	17,6	1,9	Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	13,7	1,6	,945	127,158	,347	Hayır	87	13,5	1,9	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	283	95,3	8,8	,249	127,750	,804	Hayır	87	95,0	10,2	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	35,0	4,9	-1,825	129,255	,070	Hayır	87	36,3	5,6	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	15,6	3,6	2,938	109,924	,004*	Hayır	87	13,7	5,5	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	17,9	2,4	2,332	368	,020*	Hayır	87	17,3	2,5	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	13,4	1,9	1,581	368	,115	Hayır	87	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	283	81,9	9,2	1,470	368	,142	Hayır	87	80,2	10,0	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	38,3	3,8	-,866	129,955	,388	Hayır	87	38,8	4,4	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	25,6	2,9	-1,018	117,551	,311	Hayır	87	26,1	3,8	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	18,0	1,7	1,615	134,657	,109	Hayır	87	17,7	1,9	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	12,9	1,4	-1,696	137,943	,092	Hayır	87	13,2	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440	Hayır	87	95,7	9,2								
Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	17,7	1,8	,197	368	,844																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	17,6	1,9				Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	13,7	1,6	,945	127,158	,347	Hayır	87	13,5	1,9	Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	283	95,3	8,8	,249	127,750	,804	Hayır	87	95,0	10,2	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	35,0	4,9	-1,825	129,255	,070	Hayır	87	36,3	5,6	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	15,6	3,6	2,938	109,924	,004*	Hayır	87	13,7	5,5	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	17,9	2,4	2,332	368	,020*	Hayır	87	17,3	2,5	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	13,4	1,9	1,581	368	,115	Hayır	87	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	283	81,9	9,2	1,470	368	,142	Hayır	87	80,2	10,0	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	38,3	3,8	-,866	129,955	,388	Hayır	87	38,8	4,4	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	25,6	2,9	-1,018	117,551	,311	Hayır	87	26,1	3,8	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	18,0	1,7	1,615	134,657	,109	Hayır	87	17,7	1,9	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	12,9	1,4	-1,696	137,943	,092	Hayır	87	13,2	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440	Hayır	87	95,7	9,2																				
Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	13,7	1,6	,945	127,158	,347																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	13,5	1,9				Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	283	95,3	8,8	,249	127,750	,804	Hayır	87	95,0	10,2	Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	35,0	4,9	-1,825	129,255	,070	Hayır	87	36,3	5,6	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	15,6	3,6	2,938	109,924	,004*	Hayır	87	13,7	5,5	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	17,9	2,4	2,332	368	,020*	Hayır	87	17,3	2,5	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	13,4	1,9	1,581	368	,115	Hayır	87	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	283	81,9	9,2	1,470	368	,142	Hayır	87	80,2	10,0	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	38,3	3,8	-,866	129,955	,388	Hayır	87	38,8	4,4	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	25,6	2,9	-1,018	117,551	,311	Hayır	87	26,1	3,8	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	18,0	1,7	1,615	134,657	,109	Hayır	87	17,7	1,9	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	12,9	1,4	-1,696	137,943	,092	Hayır	87	13,2	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440	Hayır	87	95,7	9,2																																
Önemlilik Boyutu (Toplam)	Evet	283	95,3	8,8	,249	127,750	,804																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	95,0	10,2				Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	35,0	4,9	-1,825	129,255	,070	Hayır	87	36,3	5,6	Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	15,6	3,6	2,938	109,924	,004*	Hayır	87	13,7	5,5	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	17,9	2,4	2,332	368	,020*	Hayır	87	17,3	2,5	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	13,4	1,9	1,581	368	,115	Hayır	87	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	283	81,9	9,2	1,470	368	,142	Hayır	87	80,2	10,0	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	38,3	3,8	-,866	129,955	,388	Hayır	87	38,8	4,4	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	25,6	2,9	-1,018	117,551	,311	Hayır	87	26,1	3,8	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	18,0	1,7	1,615	134,657	,109	Hayır	87	17,7	1,9	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	12,9	1,4	-1,696	137,943	,092	Hayır	87	13,2	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440	Hayır	87	95,7	9,2																																												
Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	35,0	4,9	-1,825	129,255	,070																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	36,3	5,6				Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	15,6	3,6	2,938	109,924	,004*	Hayır	87	13,7	5,5	Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	17,9	2,4	2,332	368	,020*	Hayır	87	17,3	2,5	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	13,4	1,9	1,581	368	,115	Hayır	87	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	283	81,9	9,2	1,470	368	,142	Hayır	87	80,2	10,0	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	38,3	3,8	-,866	129,955	,388	Hayır	87	38,8	4,4	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	25,6	2,9	-1,018	117,551	,311	Hayır	87	26,1	3,8	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	18,0	1,7	1,615	134,657	,109	Hayır	87	17,7	1,9	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	12,9	1,4	-1,696	137,943	,092	Hayır	87	13,2	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440	Hayır	87	95,7	9,2																																																								
Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	15,6	3,6	2,938	109,924	,004*																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	13,7	5,5				Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	17,9	2,4	2,332	368	,020*	Hayır	87	17,3	2,5	Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	13,4	1,9	1,581	368	,115	Hayır	87	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	283	81,9	9,2	1,470	368	,142	Hayır	87	80,2	10,0	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	38,3	3,8	-,866	129,955	,388	Hayır	87	38,8	4,4	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	25,6	2,9	-1,018	117,551	,311	Hayır	87	26,1	3,8	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	18,0	1,7	1,615	134,657	,109	Hayır	87	17,7	1,9	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	12,9	1,4	-1,696	137,943	,092	Hayır	87	13,2	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440	Hayır	87	95,7	9,2																																																																				
Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	17,9	2,4	2,332	368	,020*																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	17,3	2,5				Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	13,4	1,9	1,581	368	,115	Hayır	87	13,0	2,0	Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	283	81,9	9,2	1,470	368	,142	Hayır	87	80,2	10,0	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	38,3	3,8	-,866	129,955	,388	Hayır	87	38,8	4,4	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	25,6	2,9	-1,018	117,551	,311	Hayır	87	26,1	3,8	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	18,0	1,7	1,615	134,657	,109	Hayır	87	17,7	1,9	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	12,9	1,4	-1,696	137,943	,092	Hayır	87	13,2	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440	Hayır	87	95,7	9,2																																																																																
Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	13,4	1,9	1,581	368	,115																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	13,0	2,0				Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	283	81,9	9,2	1,470	368	,142	Hayır	87	80,2	10,0	Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	38,3	3,8	-,866	129,955	,388	Hayır	87	38,8	4,4	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	25,6	2,9	-1,018	117,551	,311	Hayır	87	26,1	3,8	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	18,0	1,7	1,615	134,657	,109	Hayır	87	17,7	1,9	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	12,9	1,4	-1,696	137,943	,092	Hayır	87	13,2	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440	Hayır	87	95,7	9,2																																																																																												
Sıklık Boyutu (Toplam)	Evet	283	81,9	9,2	1,470	368	,142																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	80,2	10,0				Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	38,3	3,8	-,866	129,955	,388	Hayır	87	38,8	4,4	Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	25,6	2,9	-1,018	117,551	,311	Hayır	87	26,1	3,8	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	18,0	1,7	1,615	134,657	,109	Hayır	87	17,7	1,9	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	12,9	1,4	-1,696	137,943	,092	Hayır	87	13,2	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440	Hayır	87	95,7	9,2																																																																																																								
Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	Evet	283	38,3	3,8	-,866	129,955	,388																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	38,8	4,4				Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	25,6	2,9	-1,018	117,551	,311	Hayır	87	26,1	3,8	Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	18,0	1,7	1,615	134,657	,109	Hayır	87	17,7	1,9	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	12,9	1,4	-1,696	137,943	,092	Hayır	87	13,2	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440	Hayır	87	95,7	9,2																																																																																																																				
Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	Evet	283	25,6	2,9	-1,018	117,551	,311																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	26,1	3,8				Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	18,0	1,7	1,615	134,657	,109	Hayır	87	17,7	1,9	Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	12,9	1,4	-1,696	137,943	,092	Hayır	87	13,2	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440	Hayır	87	95,7	9,2																																																																																																																																
Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	Evet	283	18,0	1,7	1,615	134,657	,109																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	17,7	1,9				Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	12,9	1,4	-1,696	137,943	,092	Hayır	87	13,2	1,5	Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440	Hayır	87	95,7	9,2																																																																																																																																												
Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	Evet	283	12,9	1,4	-1,696	137,943	,092																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	13,2	1,5				Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440	Hayır	87	95,7	9,2																																																																																																																																																								
Memnuniyet Boyutu (Toplam)	Evet	283	94,9	7,5	-,774	123,386	,440																																																																																																																																																																				
	Hayır	87	95,7	9,2																																																																																																																																																																							

*p<0.05, \bar{X} : Ortalama, Ss.: Standart Sapma.

Tablo 11 incelendiğinde, hastaların yanında refakatçi kalma durumuna göre BOHHEÖ Sıklık boyutu İlişkisel Bakım ve Hümanist Bakım arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu (p<0.05). Diğer boyutlarda ve alt ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunmadı (p>0.05).

Saptanan farklılıklardan yanında refakatçi kalan hastaların İlişkisel Bakım ve Hümanistik Bakımın sıklık boyutundan aldıkları puanların yanında refakatçi kalmayan hastalara göre daha yüksek olduğu belirlendi ($p<0.05$).

Tablo 14. Hastaların Yaşadıkları Yere Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)

Ölçek Boyutları	Grup	n	\bar{X}	Ss.	Sd.	F	p	Fark (LSD Testi)
Önemlilik Boyutu (Klinik Bakım)	1	272	39,5	4,3	2	7,667	,001	1>2/p= ,002* 3>2/p= ,000*
	2	51	37,4	4,0				
	3	47	40,7	4,5				
Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	1	272	24,5	4,3	2	,801	,450	n/a
	2	51	24,2	4,4				
	3	47	25,3	7,0				
Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	1	272	17,7	1,8	2	3,023	,050	1>2/p= ,016*
	2	51	17,1	1,7				
	3	47	17,7	1,9				
Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	1	272	13,9	1,5	2	10,600	,000	1>2/p= ,000* 3>2/p= ,002*
	2	51	12,7	2,2				
	3	47	13,7	1,6				
Önemlilik Boyutu (Toplam)	1	272	95,6	8,1	2	6,520	,002	1>2/p= ,002* 3>2/p= ,001*
	2	51	91,4	9,3				
	3	47	97,6	12,9				
Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	1	272	35,4	5,0	2	,280	,756	n/a
	2	51	35,0	5,0				
	3	47	35,0	6,2				
Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	1	272	15,0	4,1	2	7,790	,000	3>1/p= ,002* 3>2/p= ,000*
	2	51	13,9	4,4				
	3	47	17,1	4,0				
Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	1	272	17,8	2,3	2	,299	,742	n/a
	2	51	17,7	2,1				
	3	47	17,6	3,1				
Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	1	272	13,3	1,9	2	1,042	,354	n/a
	2	51	13,6	1,8				
	3	47	13,0	2,4				
Sıklık Boyutu (Toplam)	1	272	81,6	8,8	2	,934	,394	n/a
	2	51	80,1	10,1				
	3	47	82,7	11,5				
Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	1	272	38,5	4,0	2	4,310	,014	1>2/p= ,019* 3>2/p= ,005*
	2	51	37,1	3,6				
	3	47	39,4	4,1				
Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	1	272	25,7	2,7	2	23,864	,000	1>2/p= ,000* 3>2/p= ,000*
	2	51	23,9	3,1				
	3	47	28,0	4,1				
Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	1	272	18,0	1,7	2	1,605	,202	n/a
	2	51	17,5	1,7				
	3	47	18,1	1,8				

Memnuniyet Boyutu (Rahatlatici Bakım)	1	272	12,9	1,4	2	2,396	,092	3>2/p= ,029*
	2	51	12,6	1,2				
	3	47	13,3	1,5				
Memnuniyet Boyutu (Toplam)	1	272	95,2	7,3	2	11,646	,000	1>2/p= ,001*
	2	51	91,2	8,4				3>1/p= ,004*
	3	47	98,7	9,6				3>2/p= ,000*

*p<0.05,1: İl, 2: İlçe, 3: Kasaba/Köy, \bar{X} : Ortalama, Ss.: Standart Sapma.

Tablo 14 incelendiğinde; hastaların yaşadıkları yere göre BOHHEÖ Önemlilik Boyutunda Klinik Bakım, Rahatlatici Bakım, Hümanistik Bakım ve BOHHEÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu ($p<0.05$).

Sıklık Boyutunda İlişkisel Bakım alt ölçek puanı arasında, Memnuniyet Boyutunda ise Klinik Bakım, İlişkisel Bakım, Rahatlatici Bakım ve BOHHÖ toplam puan arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu ($p<0.05$).

Bu farklılıklara göre, Önemlilik boyutunda Klinik Bakım alt ölçeğinde il ve ilçede yaşayanlar köyde yaşayanlara göre daha yüksek puan aldı. Buna göre Klinik Bakımı il ve ilçede yaşayanların köyde yaşayanlara göre daha önemli bulunduğu belirlendi. İlde yaşayanlar köyde yaşayanlara göre Hümanistik Bakımı önemli bulunduğu, il ve ilçede yaşayanların köyde yaşayanlara göre Rahatlatici bakımı daha önemli bulunduğu, il ve ilçede yaşayanların Bakım odaklı Hemşire Hasta etkileşimini köyde yaşayanlara göre daha önemli bulunduğu belirlendi.

İlişkisel Bakım Sıklık Boyutunda köyde yaşayanların puanları il ve ilçede yaşayanlara göre anlamlı fark gösterdiği saptandı. Buna göre köyde yaşayanlar İlişkisel Bakımın il ve ilçede yaşayanlara göre daha sık gerçekleştiğini düşünmektedir. İl ve köyde yaşayan hastaların ilçede yaşayan hastalara göre Klinik bakım, İlişkisel Bakımdan memnuniyetleri daha yüksek olduğu bulundu.

Rahatlatici bakımda köyde yaşayanların ilçede yaşayanlara göre daha memnun oldukları saptandı. Bakım odaklı hemşire hasta etkileşiminden ilde yaşayanlar ilçede yaşayanlara göre, köyde yaşayanlar il ve ilçede yaşayanlara göre daha memnun oldukları belirlendi ($p<0,05$).

Önemlilik boyutunda İlişkisel bakımda; sıklık boyutunda Klinik bakım, Hümanistik Bakım, Rahatlatici bakım alt ölçeklerinde ve BOHHE toplam puanı arasında; Memnuniyet boyutunda Hümanistik bakım boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0,05$).

Tablo 15. Hastaların Pandeminin Hemşirelik Bakım Hizmetini Etkilemesine Yönelik Görüşlerine Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)

Ölçek Boyutları	Grup	n	\bar{X}	Ss.	Sd.	F	p	Fark (LSD Testi)
Önemlilik Boyutu (Klinik Bakım)	1	102	39,4	4,5	2	2,045	,131	n/a
	2	85	38,6	4,3				
	3	183	39,7	4,3				
Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	1	102	24,8	4,7	2	5,319	,005*	1>2/p=
	2	85	23,2	4,1				,015*
	3	183	25,1	5,0				3>2/p= ,001*
Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	1	102	18,3	1,6	2	34,672	,000*	1>2/p=
	2	85	16,3	0,9				,000*
	3	183	17,9	2,0				3>2/p= ,000*
Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	1	102	12,9	2,0	2	18,725	,000*	2>1/p=
	2	85	14,0	1,4				,000*
	3	183	14,0	1,4				3>1/p= ,000*
Önemlilik Boyutu (Toplam)	1	102	95,3	10,2	2	7,962	,000*	1>2/p=
	2	85	92,0	5,5				,013*
	3	183	96,7	9,5				3>2/p= ,000*
Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	1	102	36,4	3,6	2	8,734	,000*	1>2/p=
	2	85	33,4	5,5				,001*
	3	183	35,6	5,5				3>2/p= ,000*
Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	1	102	16,2	3,2	2	23,976	,000*	1>2/p=
	2	85	12,5	4,5				,002*
	3	183	15,7	4,1				3>2/p= ,000*
Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	1	102	19,0	1,7	2	21,961	,000*	1>2/p=
	2	85	17,6	1,4				,000*
	3	183	17,2	2,8				1>3/p= ,000*
Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	1	102	13,5	1,6	2	3,297	,038*	2>1/p=
	2	85	13,6	1,5				,021*
	3	183	13,0	2,3				
Sıklık Boyutu (Toplam)	1	102	85,2	7,5	2	18,109	,000*	1>2/p=
	2	85	77,2	4,9				,000*
	3	183	81,5	11,0				1>3/p= ,001*
Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	1	102	39,5	4,0	2	13,290	,000*	1>2/p=
	2	85	36,7	3,4				,000*
	3	183	38,7	3,9				3>2/p= ,000*
Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	1	102	25,3	2,8	2	2,272	,105	n/a
	2	85	26,3	2,5				
	3	183	25,7	3,5				
Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	1	102	18,8	1,8	2	19,666	,000*	1>2/p=
	2	85	17,4	1,4				,000*
	3	183	17,8	1,7				1>3/p= ,000*
Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	1	102	13,1	1,5	2	6,509	,002*	1>2/p=
	2	85	12,5	1,1				,002*
	3	183	13,1	1,5				3>2/p= ,001*
Memnuniyet Boyutu	1	102	96,7	6,8	2	5,959	,003*	

(Toplam)	2	85	92,8	7,0	1>2/p= ,001*
	3	183	95,2	8,7	3>2/p= ,018*

*p<0.05, \bar{X} : Ortalama, Ss.: Standart Sapma, **1**: Evet/Etkiledi, **2**: Hayır/Etkilemedi, **3**: Fikrim yok

Tablo 15'e göre, hastaların pandeminin hemşirelik bakımını etkilesine yönelik görüşleri ile BOHHEÖ Önemlilik boyutunda Klinik bakım alt ölçeğinde ve Memnuniyet boyutunda ilişkisel bakım alt ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0,05$).

Önemlilik boyutunda ilişkisel bakım, hümanistik bakım, rahatlatıcı bakım ve toplam puan arasında; sıklık boyutunun tüm alt ölçek boyutlarında ve toplam puanında; memnuniyet boyutunun klinik bakım, hümanist bakım, rahatlatıcı bakım alt ölçek puanları ve toplam puan arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu ($p<0,05$).

Önemlilik boyutu değerlendirildiğinde pandeminin hemşirelik bakımını etkilediğini düşünen hastalar ile fikri olmayan hastalar İlişkisel bakımı, hümanistik bakımı ve bakım odaklı hemşire hasta etkileşimini daha önemli buldukları belirlenirken; Rahatlatıcı bakımı pandeminin hemşirelik bakımını etkilediğini düşünmeyen hastalar ile fikri olmayan hastalar daha önemli bulmaktadır.

Sıklık Boyutu incelendiğinde pandeminin hemşirelik bakımını etkilediğini düşünen hastalar ile fikri olmayan hastalar Klinik bakımın ve ilişkisel bakımın daha sık gerçekleştiğini düşündükleri belirlendi. Pandeminin hemşirelik bakımını etkilemediğini düşünen hastalar rahatlatıcı bakımın sıklık boyutundan aldıkları puan daha yüksekti. Bakım odaklı hemşire hasta etkileşimi toplam puanının pandeminin hemşirelik bakımını etkilediğini düşünen hastalarda anlamlı olarak daha yüksek olarak bulundu.

Memnuniyet boyutu incelendiğinde pandeminin hemşirelik bakımını etkilediğini düşünen hastalar ile fikri olmayan hastaların klinik bakımdan, rahatlatıcı bakımdan ve bakım odaklı hemşire hasta etkileşiminden daha memnun oldukları belirlendi. Pandeminin hemşirelik bakımını etkilediğini düşünen hastaların diğer hastalara göre Hümanistik bakımdan daha memnun oldukları belirlendi.

Tablo 16. Hastaların Kendi İhtiyaçlarını Karşılama Durumuna Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)

Ölçek Boyutları	Grup	n	\bar{X}	Ss.	Sd.	F	p	Fark (LSD Testi)
Önemlilik Boyutu (Klinik Bakım)	1	301	39,4	4,3	2	,464	,629	n/a
	2	37	38,8	4,1				
	3	32	39,7	4,6				
Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	1	301	24,6	4,6	2	2,147	,118	n/a
	2	37	23,4	5,5				
	3	32	25,6	4,8				
Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	1	301	17,6	1,8	2	,345	,709	n/a
	2	37	17,4	1,8				
	3	32	17,6	1,9				
Önemlilik Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	1	301	13,7	1,6	2	,941	,391	n/a
	2	37	13,3	1,9				
	3	32	13,5	1,7				
Önemlilik Boyutu (Toplam)	1	301	95,4	8,9	2	1,645	,194	n/a
	2	37	92,8	8,8				
	3	32	96,5	10,5				
Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	1	301	35,2	5,0	2	,232	,793	n/a
	2	37	35,2	5,6				
	3	32	35,9	5,2				
Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	1	301	15,2	3,9	2	1,472	,231	n/a
	2	37	14,1	5,7				
	3	32	15,7	4,4				
Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	1	301	17,8	2,4	2	,997	,370	n/a
	2	37	17,2	2,4				
	3	32	17,9	2,3				
Sıklık Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	1	301	13,3	1,9	2	,850	,428	n/a
	2	37	12,8	1,9				
	3	32	13,3	1,8				
Sıklık Boyutu (Toplam)	1	301	81,6	9,3	2	1,234	,292	n/a
	2	37	79,5	9,4				
	3	32	82,9	9,8				
Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	1	301	38,5	3,9	2	1,042	,354	n/a
	2	37	37,6	3,6				
	3	32	38,9	4,2				
Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	1	301	25,5	3,0	2	2,129	,120	n/a
	2	37	26,4	3,3				
	3	32	26,4	3,7				
Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	1	301	18,0	1,7	2	2,647	,072	n/a
	2	37	17,3	1,7				
	3	32	18,0	1,8				
Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	1	301	12,9	1,4	2	1,584	,206	n/a
	2	37	12,5	1,1				
	3	32	13,1	1,4				
Memnuniyet Boyutu (Toplam)	1	301	95,0	7,8	2	,885	,413	n/a
	2	37	93,9	7,5				
	3	32	96,5	9,1				

* $p < 0.05$, \bar{X} : Ortalama, Ss.: Standart Sapma, **1**: Tamamen bağımsız, **2**: Kısmen karşılıyor, **3**: Birinin yardımına ihtiyaç duyuyor

Tablo 16 incelendiğinde, hastaların kendi ihtiyaçlarını karşılama durumlarına göre; Bakım Odaklı Hasta-Hemşire Etkileşim Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p > 0.05$).

Tablo 17. Hastaların Eğitim Durumuna Göre Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (n=370)

Ölçek Boyutları	Grup	n	\bar{X}	Ss.	Sd.	F	P	Fark (LSD Testi)
Önemlilik Boyutu (Klinik Bakım)	1	135	39,6	4,5	3	1,703	,166	n/a
	2	131	39,5	4,4				
	3	74	38,3	4,0				
	4	30	39,8	4,5				
Önemlilik Boyutu (İlişkisel Bakım)	1	135	25,3	5,1	3	4,421	,005*	1>2/p=,015* 4>3/p=,001*
	2	131	24,4	4,7				
	3	74	23,1	4,1				
	4	30	25,7	3,9				
Önemlilik Boyutu (Hümanist Bakım)	1	135	17,6	1,9	3	1,394	,244	n/a
	2	131	17,7	1,8				
	3	74	17,4	1,7				
	4	30	18,2	2,0				
Önemlilik Boyutu (Rahatlaticı Bakım)	1	135	13,5	1,9	3	3,188	,024*	4>1/p=,000*
	2	131	13,9	1,5				
	3	74	13,5	1,6				
	4	30	14,3	1,3				
Önemlilik Boyutu (Toplam)	1	135	96,0	9,8	3	4,055	,007*	1>2/p=,013* 4>2/p=,000*
	2	131	95,5	9,0				
	3	74	92,3	7,6				
	4	30	98,0	8,1				
Sıklık Boyutu (Klinik Bakım)	1	135	36,1	5,0	3	3,092	,127	n/a
	2	131	35,2	5,1				
	3	74	33,9	5,2				
	4	30	35,8	5,0				
Sıklık Boyutu (İlişkisel Bakım)	1	135	14,6	5,0	3	1,373	,251	n/a
	2	131	15,4	3,5				
	3	74	15,3	3,9				
	4	30	16,0	4,0				
Sıklık Boyutu (Hümanist Bakım)	1	135	17,6	2,3	3	1,902	,129	n/a
	2	131	18,0	2,3				
	3	74	17,4	2,7				
	4	30	18,4	2,1				
Sıklık Boyutu (Rahatlaticı Bakım)	1	135	13,1	1,9	3	3,248	,022*	4>3/p=,021*
	2	131	13,6	1,9				
	3	74	12,9	2,2				
	4	30	13,9	1,7				
Sıklık Boyutu (Toplam)	1	135	81,4	9,7	3	2,026	,110	n/a
	2	131	82,2	9,1				

	3	74	79,6	9,3				
	4	30	84,0	9,2				
Memnuniyet Boyutu (Klinik Bakım)	1	135	38,4	4,2	3	,401	,753	n/a
	2	131	38,7	4,0				
	3	74	38,1	3,7				
	4	30	38,4	3,8				
Memnuniyet Boyutu (İlişkisel Bakım)	1	135	25,9	3,8	3	1,997	,114	n/a
	2	131	25,7	2,9				
	3	74	25,1	2,4				
	4	30	26,6	1,7				
Memnuniyet Boyutu (Hümanist Bakım)	1	135	17,6	1,9	3	2,792	,040*	1>2/p=,000* 1>4/p=,000*
	2	131	18,2	1,7				
	3	74	18,0	1,7				
	4	30	18,2	1,7				
Memnuniyet Boyutu (Rahatlatıcı Bakım)	1	135	13,0	1,5	3	1,302	,273	n/a
	2	131	13,0	1,5				
	3	74	12,6	1,2				
	4	30	13,0	1,4				
Memnuniyet Boyutu (Toplam)	1	135	94,9	9,0	3	1,141	,332	n/a
	2	131	95,7	7,9				
	3	74	93,8	6,3				
	4	30	96,2	6,7				

*p<0.05, \bar{X} : Ortalama, Ss.: Standart Sapma, **1:** İlkokul, **2:** Ortaokul, **3:** Lise, **4:** Ön lisans ve üzeri

Tablo 17 incelendiğinde hastaların eğitim düzeyi ile BOHHEÖ'nin Önemlilik boyutunda İlişkisel Bakım, Rahatlatıcı bakım ve toplam puan arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu ($p<0.05$). Sıklık boyutunda Rahatlatıcı bakım alt ölçek boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu bulundu ($p<0.05$). Memnuniyet boyutunda Hümanistik bakım puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu ($p<0.05$). Eğitim düzeyi ilkököl ve lisans üzeri olan hastalar İlişkisel bakımı daha önemli bulduğu, Rahatlatıcı Bakımı lisans üzeri olan hastaların diğer hastalara göre daha önemli bulduğu, bakım odaklı hemşire hasta etkileşimini ilkököl ve lisans üzeri olan hastaların eğitim düzeyi lise olan hastalara göre daha önemli bulduğu belirlendi. Eğitim düzeyi üniversite olan hastaların Rahatlatıcı bakımın uygulama sıklığı puanı eğitim düzeyi lise olan hastalara göre anlamlı olarak daha yüksek bulundu. Eğitim düzeyi ilkököl olan hastalar memnuniyet boyutu Hümanistik bakımdan eğitim düzeyi ortaokul ve lise olan hastalara göre daha düşük puan aldıkları bulundu. Buna ek olarak Önemlilik boyutunun Klinik bakım, Hümanistik bakım alt ölçek puanı arasında; Sıklık boyutunun klinik bakım, hümanistik bakım, ilişkisel bakım ve BOHHEÖ toplam puanı arasında; Memnuniyet boyutunun Klinik bakım, ilişkisel bakım, rahatlatıcı bakım ve ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0,05$).

5. TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma soruları çerçevesinde tartışmaya yer verildi.

- COVID-19 tanısıyla yatan hastaların bakım odaklı hemşire hasta etkileşim düzeyi nedir?
- COVID-19 tanısıyla yatan hastaların bakım odaklı hemşire-hasta etkileşim düzeyi boyutları ile bazı tanımlayıcı özellikleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- COVID-19 tanısıyla yoğun bakımda ve serviste yatan hastaların bakım-odaklı hemşire-hasta etkileşim düzeyleri arasında fark var mıdır?
- COVID-19 tanısıyla yatan hastaların pandemi sürecinin hemşirelik bakımına etkisi ile ilgili düşünceleri nedir?

5.1. COVID-19 tanısıyla yatan hastaların bakım odaklı hemşire hasta etkileşim düzeyinin tartışılması:

Covid-19 tanısıyla yatan hastaların Bakım Odaklı Hasta-Hemşire Etkileşim Ölçeği-Kısa Formu'ndan elde ettikleri puan değerlendirildiğinde hastalar önemlilik boyutundan ortalama $95,3 \pm 4,4$ puan; sıklık boyutundan ortalama $81,0 \pm 9,4$ puan; memnuniyet boyutundan ortalama $95,1 \pm 8,0$ puan aldıkları bulundu. Hastaların almış olduğu yüksek puanlara bakıldığı zaman hastaların bakım odaklı hemşire hasta etkileşimin düzeyinin olumlu düzeyde olduğu söylenebilir.

BOHHEÖ'nin alt boyutlara göre puanları incelendiğinde önemlilik ve memnuniyet alt boyutu puanlarının sıklık alt boyut puanına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre hastalar bakım odaklı hemşire hasta etkileşimine yönelik uygulamaları önemli bulmaktadır ve bu uygulamalardan memnun oldukları fakat bu uygulamaların her zaman gerçekleşmediğini düşündükleri söylenebilir.

Özsezer ve arkadaşları (2021) tarafından hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmada (n=210) bakım odaklı hemşire hasta etkileşimi ölçeği puan ortalamaları değerlendirildiğinde önemlilik puan ortalamalarının, yeterlilik ve uygulama puan ortalamalarından daha yüksek olduğu bulunmuştur (66). Zaybak ve arkadaşlarının (2014) yine hemşirelik öğrencileriyle yürüttüğü çalışmada (n=253) önemlilik puan ortalamaları yeterlilik ve uygulama puan

ortalamlarından daha yüksek bulunmuştur (67). Kalender ve arkadaşlarının (2016) hemşirelik yüksekokulunda yaptığı çalışmada (n=200) da önemlilik puan ortalamalarının yeterlilik ve uygulanabilirlik puan ortalamalarından daha yüksek olduğu bulunmuştu (68). Bayraktar ve Eşer'in (2017) bir üniversite hastanesinde dahili ve cerrahi servislerde çalışan hemşireler üzerinde yürüttüğü çalışmada (n=1350) hemşirelerin önemlilik puan ortalamasının yeterlilik ve uygulanabilirlik puan ortalamasından daha yüksek olduğu saptanmıştır (69). Kaçmaz ve Çam'ın (2019) psikiyatri servisinde çalışmakta olan hemşirelerle(n:291) yaptıkları çalışmada da aynı şekilde önemlilik boyutundan alınan puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur (70). Sertgöz'ün (2020) Ruh sağlığı bölge hastanelerinde çalışan hemşirelerle (n=155) yaptığı yüksek lisans tez çalışmasında önemlilik boyutundan alınan puan ortalamaları yeterlilik ve uygulanabilirlik puan ortalamalarında daha yüksek olarak bulunmuştur (71). Kumru'nun(2019) yüksek lisans tez kapsamında yoğun bakım hemşireleriyle yaptığı çalışmada (n=141) da aynı şekilde önemlilik puan ortalaması yeterlilik ve uygulanabilirlik boyutundan alınan puan ortalamalarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (72). Cerit ve arkadaşlarının (2019) genel servislerde çalışan hemşirelerle yaptığı çalışmada da yine hemşirelerin önemlilik puan ortalaması yeterlilik ve uygulanabilirlik toplam puanlarından daha yüksek olduğu saptanmıştır (73). Bizim çalışmamızda da önemlilik puan ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu çalışmalara ve bizim çalışmalarımıza göre hemşirelik öğrencilerinin, çalışan hemşirelerin ve hastaların bakım odaklı hemşire hasta etkileşimini önemli gördüğünü ifade edebiliriz. Fakat hemşirelik öğrencileri ile hemşirelerin yeterlilik ve uygulanabilirlik puanları daha düşüktür. Bizim çalışmamızda ise hastaların bakım odaklı hemşire hasta etkileşiminin sıklık boyutundan daha düşük puan aldığı görülmektedir. Hastalar hemşire hasta etkileşiminin her zaman gerçekleşmediğini düşünmektedir. Yapılan çalışmalarda hemşirelerin bakım odaklı hemşire hasta etkileşimini önemli bulmasına rağmen kendilerini yeterli görme ve uygulama açısından sorun yaşadıklarını ortaya koymaktadır (69-73). Fakat çalışmamızda hastalar hemşire hasta etkileşiminden memnuniyet boyutundan yüksek puan aldıkları görülmektedir. COVID-19 tanısıyla tedavi gören hastalar hemşire hasta etkileşiminden memnundur.

Çalışmamızda BOHHE'nin alt ölçek boyutları puanları incelendiğinde Klinik Bakımın önemlilik, sıklık ve memnuniyet boyutu puan ortalamaları sırasıyla $39,4 \pm 4$ puan, 4 , $35,3 \pm 5,1$ puan, $38,5 \pm 4,0$ puandı. Hastaların Klinik bakımı önemli buldukları, Klinik Bakım uygulamalarının sıklıkla aldıklarını, Klinik bakımdan memnun olduklarını söyleyebiliriz.İlişkisel Bakımın önemlilik, sıklık, memnuniyet puan ortalamaları sırayla

24,6±7 puan, 15,1±4,2 puan, 25,7±3,1 puandı. Hastaların İlişkisel bakımdan aldıkları puanlara göre hastalar İlişkisel Bakımı önemli bulmaktadır. Fakat hastaların İlişkisel bakımı çok sık almadıkları ama bakımdan memnun oldukları saptandı.

Hümanistik Bakımın önemlilik sıklık ve memnuniyet puan ortalamaları sırayla 17,6±1,8 puan, 17,8±2,4 puan, 18,0±1,8 puandı. Hastaların hümanistik bakımı önemli buldukları, hümanistik bakımı çok sık aldıkları ve hümanistik bakımdan memnun oldukları belirlendi.

Rahatlatıcı Bakımın önemlilik, sıklık ve memnuniyet puan ortalamaları sırayla 13,7±1,7 puan, 13,3±2,0 puan, 12,9±1,9 puan olarak bulundu. Hastaların rahatlatıcı bakımı önemli buldukları, rahatlatıcı bakımı çok sık aldıkları ve rahatlatıcı bakım uygulamalarından memnun oldukları belirlendi. COVID-19 tanısıyla yatan hastalar tedavi süreçlerinde hastalığa bağlı enfeksiyonu bulaştırma riski nedeni ile izole bir şekilde tedavi ve bakım hizmetlerini almaktadır (56,57). Bu süreçte sağlık personelinin sayısının ihtiyacın üzerinde olması sebebi (58) ile İlişkisel Bakımın sık gerçekleştirilemediğini söyleyebiliriz. Buna rağmen hastaların klinik bakım, hümanistik bakım ve rahatlatıcı bakım alt ölçek puanlarından yüksek puan almaları bu alt ölçek boyutlarına yönelik bakım uygulamalarını sıklıkla aldıklarını ve bakımdan memnun olduklarını göstermektedir.

5.2. COVID-19 tanısıyla yatan hastaların bakım odaklı hemşire-hasta etkileşim düzeyi boyutları ile bazı tanımlayıcı özellikleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının tartışılması:

Çalışmamızda hastaların yaş ortalaması 50,5±10,4 (min:24, maks:69) olarak bulundu. COVID-19 tanısıyla yatan hastalarla yapılan çalışmalarda hastaların yaş ortalamalarının genelde 50 yaş ve üzeri olduğu belirlenmiştir(74,75). Hastaların yaş değerleri ile Bakım Odaklı Hasta-Hemşire Etkileşim Ölçeğinden elde ettikleri tüm puanlar arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmedi.

Araştırmaya katılan hastaların %50,8'i erkek, %49,2'si kadındı. Yapılan bazı çalışmalarda hastaneye yatan hastalarda erkeklerin oranının kadınlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır (76) ama genel olarak oranlar birbirine yakın olarak elde edilmiştir (77,78). Çalışmamızda hastaların cinsiyetleri ile Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşim Ölçeği'nin önemlilik boyutunda Klinik Bakım, İlişkisel Bakım, Hümanistik Bakım alt ölçek puanlarının ve

BOHHEÖ toplam puan arasında anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlendi. Sıklık Boyutunda Hümanistik bakım alt ölçek puanı ve BOHHEÖ toplam puan arasında anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlendi. Belirlenen bu farklılıklardan Klinik Bakım, İlişkisel Bakım, Hümanistik Bakım ve BOHHEÖ toplam puanları önemlilik boyutunda kadın hastaların puanlarının erkek hastaların puanlarından daha yüksek olduğu tespit edildi. Klinik Bakım, Hümanistik Bakım ve BOHHEÖ toplam puanları sıklık boyutunda kadın hastaların puanları erkek hastaların puanlarından daha yüksek olarak bulundu. Kadın hastalar bakım odaklı hemşire hasta etkileşimini, ilişkisel bakımı klinik bakımı hümanistik bakımı daha önemli bulmaktayken; aynı zamanda hemşire hasta etkileşimini, klinik bakım, hümanistik bakım daha sık aldıklarını söyleyebiliriz.

Hastaların %90,3'ü evli, %9,7'si bekarıdır.. Hastaların medeni durumlarına göre; bakım odaklı hasta-hemşire etkileşim puanı değerlerinin tamamının anlamlı bir farklılık göstermediği bulundu. Hastaların medeni durumlarının hemşire hasta etkileşimi ve tüm bakım boyutları ile ilişkili olmadığını söylenebilir.

Çalışmamızda hastaların %36,5'i ilkokul mezunu, %35,4'ü ortaokul mezunu, %20,0'ı lise mezunu ve %8,1'i önlisans ve üzeri mezunu olduğu bulundu. Bu çalışmada hastaların eğitim düzeyi ile BOHHEÖ'nin önemlilik boyutunda İlişkisel Bakım, Rahatlatıcı bakım ve toplam puan arasında; Sıklık boyutunda Rahatlatıcı bakım alt ölçek boyutunda; Memnuniyet boyutunda ise hümanistik bakım puanı arasında anlamlı bir fark bulundu($p<0.05$). Anlamlı farklılıklara bakacak olursak eğitim düzeyi ilkokul ve lisans üzeri olan hastalar İlişkisel bakımı daha önemli bulmaktadır. Rahatlatıcı bakımı eğitim düzeyi lisans üzeri olan hastalar daha önemli bulmaktadır. Bakım odaklı hemşire hasta etkileşimini ise ilkokul ve lisans üzeri eğitim düzeyi olan hastaların daha önemli bulunduğu belirlendi. Eğitim düzeyi üniversite olan hastalar, lise mezunu hastalara göre Rahatlatıcı bakımın sıklık boyutundan daha yüksek puan almaları rahatlatıcı bakımı daha sık aldıklarını göstermektedir. İlkokul mezunu olan hastalar hümanistik bakımdan memnuniyet puanı ortaokul ve lise eğitim düzeyinde olan hastalara göre daha düşük bulundu. Çalışmamıza katılan hastaların eğitim düzeyini incelediğimizde ilkokul mezunu hasta oranının fazla olduğu da görülmektedir. Fakat hastaların aldıkları hümanistik bakım arasında anlamlı farklılık saptanmadı. Eğitim seviyesi fark etmeksizin tüm hastaların aynı seviyede bakım hizmeti aldıklarını fakat memnuniyet düzeylerinin farklı olduğu söylenebilir.

Çalışma durumlarına bakıldığında %57,6'sı çalışırken %57,6'sı çalışmamaktadır. Çalışmayan hastaların BOHHEÖ toplam puanlarının sıklık ve önemlilik boyutlarında çalışmayan hastalara göre daha yüksek puan aldıkları bulundu. Yani çalışmayan hastalar hemşire hasta etkileşimini daha önemli bulmaktadır ve daha sık aldıklarını söylenebilir.

Çalışmayan hastaların İlişkisel Bakım ve Hümanistik Bakım önemlilik boyutundan; Klinik Bakım sıklık boyutundan daha yüksek puan aldıkları belirlendi. Çalışmayan hastalar çalışan hastalara göre klinik bakım ve ilişkisel bakım önemli görmektedir. Klinik bakımı daha çok aldıklarını belirttiklerini söyleyebiliriz. Fakat hastaların çalışıp çalışmama durumu hemşire hasta etkileşimi ile tüm bakım boyutlarındaki memnuniyet durumu arasında bir fark yaratmamıştır.

Çalışmamızda hastaların yaşadıkları yerlere bakıldığında %73,5'i ilde, %13,8'i ilçede ve %12,7'si köy/kasabada yaşamaktaydı. Hastaların büyük bir kısmı ilde yaşamaktadır. Hastaların yaşadıkları yere göre BOHHEÖ Önemlilik Boyutunda Klinik Bakım, Rahatlatıcı Bakım, Hümanistik Bakım ve BOHHEÖ toplam puanı arasında; sıklık Boyutunda İlişkisel Bakım alt ölçek puanı arasında; memnuniyet Boyutunda ise Klinik Bakım, İlişkisel Bakım, Rahatlatıcı Bakım ve BOHHÖ toplam puan arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptandı ($p<0.05$). Bu farklılıklara göre, Önemlilik boyutunda Klinik Bakım alt ölçeğinde il ve ilçede yaşayanlar köyde yaşayanlara göre daha yüksek puan aldı. Buna göre Klinik Bakımı il ve ilçede yaşayanların köyde yaşayanlara göre daha önemli bulduğu belirlendi. İlde yaşayanlar köyde yaşayanlara göre Hümanistik Bakımı daha önemli bulduğu, il ve ilçede yaşayanların köyde yaşayanlara göre Rahatlatıcı bakımı daha önemli bulduğu, il ve ilçede yaşayanların Bakım odaklı hemşire hasta etkileşimini köyde yaşayanlara göre daha önemli bulduğu belirlendi. İlişkisel Bakım sıklık boyutunda köyde yaşayanların puanları il ve ilçede yaşayanlara göre anlamlı fark gösterdiği saptandı. Buna göre köyde yaşayanlar İlişkisel Bakımın il ve ilçede yaşayanlara göre daha sık gerçekleştiğini düşünmektedir. İl ve köyde yaşayan hastaların ilçede yaşayan hastalara göre Klinik bakım, İlişkisel Bakımdan memnuniyetleri daha yüksek olduğu bulundu. Rahatlatıcı bakımda köyde yaşayanların ilçede yaşayanlara göre daha memnun oldukları saptandı. Hemşire hasta etkileşiminden ilde yaşayanlar ilçede yaşayanlara göre, köyde yaşayanlar il ve ilçede yaşayanlara göre daha memnun oldukları görülmektedir.

Çalışmamızda hastaların %59,2'sinin en az bir kronik hastalığa sahipti. %40,8'inin kronik herhangi bir hastalığı yoktu. Yapılan çalışmalarda Covid-19 tanısıyla yatan hastaların

çoğunda kronik bir hastalığı olduğu saptanmıştır(78,79,80,81,). Hastaların kronik bir hastalığa sahip olma durumlarına göre; bakım odaklı hasta-hemşire etkileşim puanı değerlerinin tamamının anlamlı bir farklılık göstermediği belirlendi.

Çalışmamızda hastaların %81,4'ü ihtiyaçlarını karşılamada tamamen bağımsız, %10,0'ı kısmen karşılamakta, %8,6'sı ise ihtiyaçlarını karşılarken birilerinin yardımına ihtiyaç duymaktaydı. Hastaların kendi ihtiyaçlarını karşılama durumlarına göre; bakım odaklı hasta-hemşire etkileşim puanı değerlerinin tamamının anlamlı bir farklılık göstermediği bulundu. Literatürde hemşire-hasta arasında yoğun bir etkileşimin olduğu bakım sürecinin her boyutunda ve aşamasında hemşire ya da hasta kaynaklı bazı değişkenler tarafından etkilendiği belirtilmektedir (82-84).

5.3. COVID-19 tanısıyla yoğun bakımda ve serviste yatan hastaların bakım-odaklı hemşire-hasta etkileşim düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığının tartışılması

Çalışma alanlarının hemşirelerin bakım verici rollerine ilişkin tutumlarını ve hemşirelik bakımını etkilemektedir (85). Yoğun bakım hastalarının servis hastalarına göre klinik bakımı daha sık aldıklarını ifade edebiliriz. Yoğun bakımda görev yapan hemşirelerin hasta ile daha fazla ilişki kurdukları bilinmektedir (86). Yoğun bakımlarda birebir hastayla ilişki ve etkileşim halinde olan hemşireler bakım uygulamalarını daha sık sağlamaktadır (83,84).

Çalışmamızda hastaların tedavi aldığı birimler ile Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşim Ölçeği'nin Önemlilik Boyutunda İlişkisel Bakım alt ölçek puanının anlamlı bir fark gösterdiği saptandı ($p<0.05$). İlişkisel bakım Önemlilik boyutunda Servis hastalarının YB hastalarından daha yüksek puan aldıkları belirlendi($p<0.05$). Buna göre servis hastaları yoğun bakım hastalarına göre ilişkisel bakımı daha önemli görmektedir. Önemlilik boyutunda klinik bakım, rahatlatıcı bakım, hümanistik bakım alt ölçek boyutlarında anlamlı bir fark bulunmaması servis ve yoğun bakımda yatan hastaların bu bakım uygulamalarını aynı oranda önemli bulduklarını göstermektedir.

Sıklık Boyutunda Klinik Bakım, İlişkisel Bakım, Hümanistik Bakım alt ölçek puanları ve BOHHEÖ toplam puanı arasında anlamlı farklılık belirlendi ($p<0.05$). İlişkisel Bakımın, Hümanistik Bakımın, Rahatlatıcı Bakımın sıklık boyutunda servis hastalarının daha yüksek

puan aldıkları bulundu($p<0.05$). Klinik Bakımın sıklık boyutunda YB hastaları servis hastalarından daha yüksek puan aldılar.

Memnuniyet Boyutunda ise İlişkisel Bakım ve Hümeristik Bakım alt ölçek puanları arasında anlamlı bir farklılık saptandı($p<0.05$). Bu farklılıklara göre; İlişkisel bakımın ve Hümeristik bakımın memnuniyet boyutunda YB hastalarının puanı servis hastalarının puanlarından daha yüksek puan olarak bulundu($p<0.05$). Yoğun bakım hastalarının ilişkisel bakımdan ve hümanistik bakımdan daha memnun olduklarını söyleyebiliriz. Rahatlatıcı bakım ve Klinik bakım memnuniyet puanlarında anlamlı bir fark bulunmadı($p>0.05$) Servis ve yoğun bakım hastaları aldıkları rahatlatıcı bakım ve klinik bakımdan aynı oranda memnundur.

5.4. COVID-19 tanısıyla yatan hastaların pandemi sürecinin hemşirelik bakımına etkisi ile ilgili düşüncelerinin tartışılması

Bu çalışmada pandeminin hemşirelik bakımını etkileme durumu ile ilgili görüşleri değerlendirildiğinde %49,5'inin bir fikrinin olmadığını, %27,6'sı pandeminin hemşirelik bakımını etkilediğini ve %23,0'ı pandeminin hemşirelik bakımını etkilemediğini belirtti.

Çalışmamızda hastaların pandemi dönemi öncesi hemşirelik bakımdan memnuniyet durumuna bakıldığında hastaların %66,5'i memnun olduğunu, %24,1'i kararsız olduğunu, %9,5'i çok memnun olduklarını belirtti.

Hastaların şu an yattıkları birimde hemşirelik bakımından memnun olma durumları incelendiğinde %68,4'ü memnun olduğunu, %28,4'ü çok memnun olduğunu, %3,2'si kararsız olduğunu ifade etti.

Hastaların yaklaşık yarısı pandeminin hemşirelik bakımını etkilediğine yönelik fikirlerinin olmadıklarını belirtirken bir kısmı da etkilemediğini belirtmişlerdir. COVID-19 ile beraber yayınlanan çalışmaların çoğunda hemşirelerin servis ve yoğun bakımlardaki sürecin yönetimi konusunda bilgi ve deneyimlerinin etkinliği, cesaretleri, fedakârlıkları, liderlik ve sorumluluk içeren davranışlarının katkısı görülmektedir (86-88). COVID-19 sürecinde de etkin bir şekilde görev alan hemşirelerin dahil edildiği çalışmalara bakıldığında hemşirelerin

mesleki sorumluluklarını sürdürme esnasında virüsün bulaşma riskinin fazla olması, sürekli olarak stres faktörleri ile karşı karşıya kalmaları, aşırı iş yükü, yaşadıkları ahlaki ikilemler, hastalarının ve ailelerinin ihtiyaçlarına yönelik olarak sunulacak sağlık bakımının içeriğine yönelik belirsizlikler ve çalışma saatleri boyunca kendi fiziksel ve zihinsel sağlıklarının sürdürülmesi konusunda yaşadıkları sorunlar nedeniyle fiziksel ve mental sağlık sorunları yaşama riskleri bulunduğu bildirilmektedir (89-91). Hastaların pandemi öncesi ve pandemi sonrası hemşirelik bakımından memnun olma düşünceleri incelendiğinde genel olarak memnun oldukları görülmektedir. Buna göre pandeminin hastaların aldıkları hemşirelik bakımından memnuniyetini etkilemediğini pandemiden önce ve sonra aynı oranda memnun oldukları söylenebilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

COVID-19 tanısıyla servis ve yoğun bakımlar hastalarının bakım odaklı hemşire hasta etkileşiminin değerlendirilmesi amacıyla yapılan bu araştırmada;

- Araştırmaya katılan hastaların %50,8'i erkek, %36,5'i ilkokul mezunu, %90,3'ü evli, %57,6'sı çalışmamaktadır. Yaş ortalaması $50,5 \pm 10,4$ (min:24, maks:69) dü %42,4'ü ev hanımı, %23,5'i işçi (Fabrika /kamu /özel sektör işçisi), %10,3'ü memurdu. Hastaların %74,3'ü'nün geliri giderden azdı. %73,5'i ilde yaşamaktaydı. %65,1'i eşi ve çocukları ile yaşamaktadır.
- Araştırmaya katılan hastaların %70,3'ü serviste, %29,7'si ise yoğun bakımda tedavi almışlardır. Hastanede yatış süreleri ortalama $12,9 \pm 3,5$ tü. Yatan hastaların hastanede yatış süresi en az altı gün en fazla 26 gündü. Hastaların %76,35'i hastanede yattıkları süre boyunca yanlarında refakatçi vardı. Hastaların %59,2'si en az bir kronik hastalığa sahipti. Hastaların %81,4'ü ihtiyaçlarını karşılamada tamamen bağımsız. Hastaların %84,6'sı pandemi döneminden önce de hastanede yatarak tedavi görmüşlerdir.
- Hastaların %66,5'i pandemi dönemi öncesi genel olarak hemşirelik bakımdan memnundular.
- Hastaların %68,4'ü şu an yattıkları birimdeki hemşirelik bakımından memnundular.
- Pandeminin hemşirelik bakımını etkileme durumu ile ilgili görüşleri değerlendirildiğinde %49,5'inin bir fikrinin olmadığını, %27,6'sı pandeminin hemşirelik bakımını etkilediğini ve %23,0'ı pandeminin hemşirelik bakımını etkilemediğini düşünmektedir.
- Hastaların Bakım Odaklı Hasta-Hemşire Etkileşim Ölçeği-Kısa Formu'ndan elde ettikleri puanlar; önemlilik boyutundan ortalama $95,3 \pm 4,4$ puan, sıklık boyutundan ortalama $81,0 \pm 9,4$ puan, memnuniyet boyutundan ortalama $95,1 \pm 8,0$ puan olarak bulunmuştur. Hastaların almış olduğu yüksek puanlara bakıldığı zaman hastaların bakım odaklı hemşire hasta etkileşimini önemli bulduklarını, sıklıkla gerçekleştiği ve memnun oldukları belirlenmiştir.
- Bakım odaklı hemşire hasta etkileşimi ile Kronik hastalığa sahip olma durumu, meslek, Eğitim durumu, medeni durum, kendi bakımını karşılayabilme durumu arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

- Bakım odaklı hemşire hasta etkileşimi ile yaş değerleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.
- Bakım odaklı hemşire hasta etkileşiminin cinsiyet, tedavi alınan birim, çalışma durumu, yaşadıkları yer, refakatçi kalma durumu arasında anlamlı fark bulunmuştur.
- Bakım odaklı hemşire hasta etkileşim alt ölçek boyutları puanlarına göre; Klinik Bakımın önemlilik, sıklık ve memnuniyet boyutu puan ortalamaları sırasıyla $39,4 \pm 4$ puan, $35,3 \pm 5,1$ puan, $38,5 \pm 4,0$ puan olarak bulunmuştur. Hastaların Klinik bakımı önemli buldukları, sıklıkla gerçekleştiğini, memnun oldukları belirlenmiştir
İlişkisel Bakımın önemlilik, sıklık, memnuniyet puan ortalamaları sırayla $24,6 \pm 7$ puan, $15,1 \pm 4,2$ puan, $25,7 \pm 3,1$ puan olarak bulunmuştur. Hastaların İlişkisel Bakımı önemli buldukları, İlişkisel bakımı sık almadıkları fakat memnun oldukları saptanmıştır. Hümanistik Bakımın önemlilik sıklık ve memnuniyet puan ortalamaları sırayla $17,6 \pm 1,8$ puan, $17,8 \pm 2,4$ puan, $18,0 \pm 1,8$ puan.. Hastaların hümanistik bakımı önemli buldukları, çok sık gerçekleştiğini ve memnun oldukları belirlenmiştir. Rahatlatıcı Bakımın önemlilik, sıklık ve memnuniyet puan ortalamaları sırayla $13,7 \pm 1,7$ puan, $13,3 \pm 2,0$ puan, $12,9 \pm 1,9$ puan. Hastaların Rahatlatıcı bakımı önemli buldukları, rahatlatıcı bakımın çok sık gerçekleştiğini ve rahatlatıcı bakım uygulamalarından memnun oldukları tespit edilmiştir.
- Yoğun bakım hastalarının (n:110) bakım odaklı hemşire hasta etkileşim puanları önemlilik için $94,2 \pm 10,3$; sıklık için $79,8 \pm 9,7$; memnuniyet için $96,1 \pm 9,7$ puan olarak bulunmuştur. YB hastaları hemşire-hasta etkileşimini önemli bulmaktadır, Etkileşimin sık gerçekleştiğini düşünmektedir ve hemşire hasta etkileşiminden oldukça memnun oldukları belirlenmiştir.
- Servis hastalarının (n:260) bakım odaklı hemşire hasta etkileşim puanları önemlilik için $95,7 \pm 8,5$; sıklık için $82,3 \pm 9,1$; memnuniyet için $94,6 \pm 7,1$ puan oldukları bulunmuştur. Servis hastaları hemşire hasta etkileşimini oldukça önemli bulurken; etkileşimin çok sık gerçekleştiğini düşünmektedirler ve hemşire hasta etkileşiminden memnun oldukları saptanmıştır.
- Sonuç olarak yoğun bakım hastalarına göre hemşire-hasta etkileşimi daha çok önemlidir. Servis hastalarında hemşire-hasta etkileşiminin gerçekleşme sıklığı daha fazladır. Yoğun bakım hastalarının hemşire hasta etkileşiminden daha memnun oldukları belirlenmiştir.

6.2. Öneriler

Bu çalışma konusuyla ilgili hastalarla ilgili çalışmalara literatür taramalarında rastlanmadı. Bu çalışmaya sadece COVID-19 tanılı hastalar dahil edildi. Bu açıdan araştırmanın farklı hasta gruplarıyla, farklı zaman dilimlerinde tekrarlanması önerilir.

COVID-19 tanılı hastalarla yapılan bu çalışmanın, COVID-19 servis ve yoğun bakımlarda çalışan hemşirelerle uygulanması her iki grubun karşılaştırılması ve literatüre sağlayacağı katkı açısından önerilir.

Çalışma bir devlet hastanesinde yapıldığı için farklı özellikteki hastanelerde daha geniş örneklem gruplarıyla tekrarlanması önerilir.

Hastaların bakım odaklı hemşire hasta etkileşim düzeylerinin daha olumlu olabilmesi için hemşirelerin çalışma koşullarının ve çalışma ortamının iyileştirilmesi, hemşirelere yönelik eğitimlerin planlanması önerilir. Salgın vb. gibi durumlara yönelik gerekli tedbir ve önlemlerin önceden planlanması önerilir.

6.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma bir devlet hastanesinde sadece COVID-19 tanılı hastalarla yapılmıştır. Bu araştırmadan elde edilen veriler araştırmanın yürütüldüğü zaman dilimine özgüdür, tek merkezde yapılmıştır ve araştırmaya katılan hasta örneklemiyle sınırlıdır.

KAYNAKLAR

1. Göçmen, B.Z. Hemşirelik Bakımı Kavramı. Türkiye Biyoetik Dergisi,2014; 1(2): 92-99.
2. Bayraktar, D., Eşer, İ. Hemşirelerin Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşimine Yönelik Tutum ve Davranışları. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2017; 20(3): 188-194.
3. Shatell, M. Nurse-Patient Interaction: A review of the literature. Journal of Clinical Nursing2004;13: 714-722.
4. Yalçın, N., Aştı, T. Hemşire-Hasta Etkileşimi. İ.Ü.F.N Hemşirelik Dergisi 2011;19(1): 54-59.
5. Yalçın, N., Aştı, T. Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşimi Ölçeği'nin Güvenirlik ve Geçerliliği. İ.Ü.F.N Hemşirelik Dergisi 2012;20(2): 129-139.
6. Cossette, S., Caraa, C., Ricarda, N., Pepin, J. Assessing Nurse-Patient Interactions from a caring perspective: Report of the development and preliminary psychometric testing of the caring nurse-patient interactions scale.International Journal of Nursing Studies 2005;42(6): 673-686.
7. Karaca, A.,Durna, Z. Hemşirelik Bakım Kalitesi ve İlişkili Faktörler. Sağlık ve Toplum Dergisi 2018;(2): 16-23.
8. Göçmen Baykara, Z., Eyuboğlu, G. Covid-19 Pandemisinde Hemşirelik Bakımı. Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2020;Özel Say: 9-17.
9. World Health Organization, 2020. WHO Announces COVID-19 Outbreak a Pandemic. Availablefrom: <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19>[02/03/2022].
10. Gürhan, N.,Sözbir Y. Ş., Polat, Ü. Hemşirelik Esasları. Kızıltan B.(Ed.), Hemşirelik Alanında Kullanılan Kavram, Beceri ve Modeller. Ankara Nobel Tıp Kitabevleri, Ankara,s.5-9. 2020.
11. The ICN Definition of Nursing, <http://www.icn.ch/definition.htm> [30/02/2022].
12. World Health Organization. <http://www.who.int/topics/nursing/en/>, [29/03/2022].
13. American Nurses Association :<https://www.nursingworld.org/practice-policy/workforce/what-is-nursing/>[30/02/ 2022].
14. Ünsal, A. Hemşireliğin Dört Temel Kavramı: İnsan, Çevre, Sağlık & Hastalık, Hemşirelik. Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2017;1(1): 11-25.

15. Can, Ş., Acaroğlu, R. Hemşirelerin mesleki değerlerinin bireyselleştirilmiş bakım algıları ile ilişkisi. Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi 2015;23 (1): 32- 40.
16. Akça Ay, F.,Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar ve Beceriler, Yedinci Baskı, İstanbul, Nobel Tıp Kitapevleri, s.2-30, 2016
17. TDK, <http://www.tdk.gov.tr>[27/02/2022]
18. Yalçın, A. N., Aştı, A. T. Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşimi Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerliği. İ.Ü.F.N. Hemşilik Dergisi 2012;20(2): 129-139.
19. Özkan, H.A.,Akten, İ.M., Yaşar, S. Hemşirelikte bakım kavramı. Özkan, S., (Editör), Hemşirelikte Bilim, Felsefe ve Bakımın Temelleri, İstanbul, Akademi Basın s.97-110, 2014.
20. Dinç L. Bakım kavramı ve ahlaki boyutu. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi, 2010;74-82.
21. Terzi, B.,and Kaya, N. Yoğun bakım hastasında hemşirelik bakımı. Yoğun Bakım Dergisi. 2011;1: 21–25.
22. Torun, S., Kadioğlu, S., Öztunç, G. Yoğun bakımda yatan bilinci açık hastaların ziyaret edilme hakkı. Cumhuriyet Tıp Dergisi 2012;34: 33-40.
23. Eti, A. F., Çınar, F. Spiritüalizm ve Hemşirelik: Yoğun Bakım Hastalarında Spiritüel Bakımın Önemi, G.O.P. Taksim E.A.H. Jaren; 2017;1(1):37-42.
24. Kumsar, A.K., Yılmaz, F.T. Yoğun Bakım Ünitesinin Yoğun Bakım Hastası Üzerindeki Etkileri ve Hemşirelik Bakımı. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi 2013; 10(2): 56 - 59.
25. Metin, Z.G. COVID-19 Hastalığının Fیزیopatolojisi ve Holistik Hemşirelik Yaklaşımı. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi 2021;7 (Özel Sayı): 15–24.
26. Korhan, E. A.,Yönt, G. H., Demiray, A., Aliye, A., and Aynur, E. Yoğun bakım ünitesinde hemşirelik tanılarının belirlenmesi ve NANDA tanılarına göre değerlendirilmesi. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilim Enstitüsü Dergisi. 2015;5 (1): 16–21.
27. Axelsson, L.,Björvell, C., Mattiasson, A.-C., and Randers, I. Swedish Registered Nurses' incentives to use nursing diagnoses in clinicalpractice. J. Clin. Nurs. 2006;15 (8): 936–945.
28. Türk Dil Kurumu. <http://sozluk.gov.tr/> : [25/02/2022].

29. Tutuk, A., Al, D., Doğan, S. Hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerisi ve empati düzeylerinin belirlenmesi. C. Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi 2002; 6(2): 36-41.
30. Fleischer, S., Berg, A., Zimmermann, M., Wüste, K., Behrens, J. Nurse-patient interaction and communication: A systematic literature review. Journal of Public Health, 2009;17(5): 339-353.
31. Shattell, M. Nurse-patient interaction: A review of the literature. Journal of Clinical Nursing, 2004;13: 714-722.
32. Cossette, S., Cote, J.K., Pepin, J., Ricard, N., D'Aoust, L.X. A dimensional structure of nurse-patient interactions from a caring perspective: refinement of the Caring Nurse-Patient Interaction Scale (CNPI-Short Scale), Journal of Advanced Nursing 2006; 55(2): 198-214.
33. Zrinyi M, Horvath T. Impact of satisfaction, nurse-patient interactions and perceived benefits on health behaviors following a cardiac event. European Journal of Cardiovascular Nursing 2003;2: 159-166.
34. Haugan, G., Innstrand, S.T., Moksnes, U.K. The effect of nurse-patient interaction on anxiety and depression in cognitively intact nursing home patients. Journal of Clinical Nursing, 2013;22: 2192-205.
35. Arslan, İ.Ö., Okumuş, H., Buldukoğlu, K. A randomized controlled trial of the effects of nursing care based on Watson's theory of human caring on distress, self-efficacy and adjustment in infertile women". Journal of Advanced Nursing 2013; 70(8): 1802-1811.
36. Küçükgüçlü, Ö., Şentürk, S. G., Söylemez, B.A. Alzheimer Hastalığı Olan Bireye Bakım Veren Aile Üyelerinin Bakım Verme Sürecindeki Deneyimleri. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi 2017; 10(2):68-78.
37. Watson, J., "Nursing: Human Science and Human Care", Jones & Bartlett Learning, 1st Revised edition, New York. 2008.
38. Uzelli Yılmaz, D., Akın Korhan, E., Khorshid, L. Bir Palyatif Bakım Kliniğinde Hemşirelik Bakım Kalitesinin Değerlendirilmesi. Journal of Human Sciences 2017; 14(3), s. 2968-2980.
39. Arslan Özkan, İ., Okumuş, H. Bakım ve İyileşmenin Kesiştiği Bir Model: Watson'ın İnsan Bakım Modeli. Turkish Journal of Research & Development in Nursing 2012; 14(2): 61-72.

40. Glasgow A.C., Morris D.L. Watson's Model of Caring. Ğinde J.J. Fitzpatrick, A.L. Whall (Ed.), Conceptual Models of Nursing Analysis and Application. (4th ed.) New Jersey: Pearson Prentice Hall; s.297-24, 2005.
41. Clark, C.S. Watson's Human Caring Theory: Pertinent Trans personal and Humanities Concepts for Educators. Humanities. 2016; 5(21):2-12.
42. Cascella, M.,Rajnik, M., Cuomo, A., Dulebohn, S. C., &Di Napoli, R. (2021). Features, Evaluation, andTreatment of Coronavirus (COVID-19). <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>. [21/03/2022]
43. T.C. Sağlık Bakanlığı, (2020b). COVID-19 (SARS-CoV-2 Enfeksiyonu)Genel Bilgiler, Epidemiyoloji ve Tanı [Online]Covid19.saglik.gov.tr Eklenti/39551 /0/covid-19rehberigenelbilgiler epidemiyolojivetanipdf.pdf [01/03/2022].
44. Metin, Z. G. COVID-19 Hastalığının Fizyopatolojisi ve Holistik Hemşirelik Yaklaşımı. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakóltesi Dergisi. 2020;7 (Özel Sayı): 15-24.
45. İ., Karaman, S., Ataşen, G. İ., ve Kiyat, Z. E. Yeni Koronavirüs (Covid-19) ile Mücadelede Hemşirelik. Türk Hemşireler Derneği Dergisi. 2020; 1 (1): 81-90.
46. WHO Coronavirüs (COVID-19) Panosu <https://covid19.who.int/> [01/02./2022]
47. Baykara, Z.G., Eyüboğlu, G. COVID-19 Pandemisinde Hemşirelik Bakımı, Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2020;9-17.
48. Choi, K. R.,SkrineJeffers, K., &Logsdon, M. C. Nursing and the novel coronavirus: Risks and responsibilities in a global out break. Journal of Advanced Nursing, Epuba head, 2020;1-2.
49. Jackson, D., Bradbury-Jones, C., Baptiste, D., Gelling, L., Morin, K., Neville, S., & Smith, G. D. Life in the pandemic: some reflections on nursing in the context of COVID19. Journal of Clinical Nursing, Ahead of print, 2020;1-3.
50. Smith, G. D.,Ng, F., &Ho CheungLi, W. COVID-19: Emerging compassion, courage and resilience in theface of misinformation and adversity. Journal of Clinical Nursing, 2020;(9-10):1425-1428.
51. H. Global challenges in health and health care for nurses and midwives every where. Int Nurs Rev,2020; 67(1): 4-6.
52. Members WC, Wang H, Zeng T, Wu X, Sun H. Holistic care for patients with severe coronavirus disease 2019: An expert consensus. JNSSF. 2020.
53. Papathanasiou, I.,Sklavou, M., Kourkouta, L. Holistic nursing care: theories and perspectives. AJNS. 2013;2(1):1-5.

54. Fernandez R, Lord H, Halcomb E, Moxham L, Middleton R, Alananzeh I et al. Implications for COVID-19: a systematic review of nurses' experiences of working in acute care hospital settings during a respiratory pandemic. *Int. J. Nurs.*, 2020.
55. Zhang, Y. Strengthening the power of nurses in combating COVID 19. *Journal of Nursing Management*. 2020.
56. Kıraner, E., Terzi, B. Covid-19 Pandemi Sürecinde Yoğun Bakım Hemşireliği. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*, 2020;24 (EK-1):83-88.
57. Kavurmacı, M., Demirel, BC. COVID-19 and Nursing Care. *J Educ Res Nurs*. 2021;18 (1): 14-19.
58. Sofulu, F., Uran, B. Ö., Avdal, E. Ü., AndTokem, Y. Covid-19 Salgınında Kronik Hastalıklarda Hemşirelik Yönetimi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilim. Fakültesi Dergisi*. 2020; 5 (2): 147–151.
59. Lucchini A, Giani M, Elli S, Villa S, Rona R, & Foti G. Nursing Activities Score is increased in COVID-19 patients. *Intens Crit Care Nur*. 2020.
60. Onat, T. Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşim Ölçeği-Kısa Formu'nun (Hemşire-Hasta Versiyonları) Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Hemşirelik Programı, Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. 2019.
61. Gravetter, J. F., Forzano, L. B. *Research methods for the behavioral sciences*, (4. Baskı). USA: Linda Schreiber-Ganster. 2012.
62. Karasar, N. *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Yayınevi. 2018.
63. Alpar, R. *Uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlik: spor, sağlık ve eğitim bilimlerinden örneklerle* (3. Baskı). Detay Yayıncılık. Ankara. 2014.
64. George, D., & Mallery, M. *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson. 2010.
65. Kalaycı, Ş. *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Asil Yayın Dağıtım. Ankara. 2009.
66. Özsezer, G. Sivrikaya, S., Ataç, M. Hemşirelik Öğrencilerinin Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşimine Yönelik Tutum ve Davranışlarının Belirlenmesi. 2021;30(özel sayı):19-28
67. Zaybak, A., Günay, İ. E., Efteli E. Hemşirelik öğrencilerinin bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimine yönelik tutum ve davranışları. *Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi* 2014; 1(2):24-37.

68. Kalender, N., Tosun, N., Çınar, F.İ.,Bağcıvan G, Yaşar Z. Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimine yönelik tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi. *Gülhane Tıp Dergisi* 2016; 58: 277-281.
69. Bayraktar, D., Eşer İ. Hemşirelerin bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimine yönelik tutum ve davranışları. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 2017; 20(3):188-194.
70. Kaçmaz, E.D., Çam, M.O. Psikiyatri hastalarına bakım veren hemşirelerin bakım odaklı hemşire-hasta etkileşim düzeylerinin incelenmesi. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi* 2019; 10(1):65-74.
71. Sertgöz B. Ruhsağlığı Bölge Hastanelerinde Çalışan Hemşirelerin Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşimine Yönelik Tutum Ve Davranışları Hemşirelik Programı Yüksek Lisans Tezi,Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2020
72. Kumru E.B. Yoğun Bakım Hemşirelerinin Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşimine Yönelik Tutum Ve Davranışları, Hemşirelik Programı Yüksek Lisans Tezi, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2019
73. Cerit, B., Bilgin, N. Ç., Çoşkun, S., Yorgun, S. Hemşirelik öğrencilerinin ve hemşirelerin bakıma ilişkin tutum ve davranışları. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2019; 10(4),727-733
74. Wang, D., Hu, B., Hu, C., Zhu, F., Liu, X., Zhang, J. et al. Clinical characteristics of 138 hospitalized patients with 2019 novel coronavirus-infected pneumonia in Wuhan, China. *JAMA*. 2020; 323(11): 1061-69.
75. Guan, W.J.,Ni, Z.Y., Hu, Y., Liang, W.H., Ou, C.Q., He, JX., et al. Clinical characteristics of coronavirus disease 2019 in China. *N Engl J Med*. 2020; 382(18) :1708-20.
76. Çalık Ş., Yalınç S., Demir İ., Akan Ö. Y., Bilgir O. COVID-19 Tanısı Almış İleri Yaştaki Hastaların Klinik Özellikleri ve İzlem Sonuçları, *İzmir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıp Dergisi (Medical Journal of İzmir Hospital)* 2020;25 (2): 115-121.
77. Wang, L., He W., Yu, X., Hu, D., Bao, M., Liu, H. et al. Coronavirus disease 2019 in elderly patients: characteristics and prognostic factors based on 4-week follow-up. *J Infect*. 2020; 80(6): 639-45.
78. Zhu, J.,Ji, P., Pang, J., Zhong, Z., Li, H., He, C., Zhang, J., Zhao, C. Clinicalcharacteristics of 3062 COVID-19 patients: A meta-analysis. *J MedVirol*. 2020; ;92(10):1902-1914.
79. Garg, S., Kim L, Whitaker, M., O’Halloran, A., Cummings, C., Holstein, R., et al.

- Hospitalization rates and characteristics of patients hospitalized with laboratory-confirmed coronavirus disease 2019 - COVID-NET, 14 States, March 1-30, 2020. *MMWR Morb Mortal Wkly Re.* 2020; ;69(15):458- 64.
80. Huang, C., Wang, Y., Li, X., Ren, L., Zhao, J., Hu, Y. Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *Lancet.* 2020; 395(10223): 497–506.
81. Ren, L. L., Wang, Y. M., Wu, Z. Q., Xiang, Z. C., Guo, L., Xu, T., et al. Identification of a novel coronavirus causing severe pneumonia in human: a descriptive study. *Chinese Medical Journal.* 2020;4–13.
82. Cranley, L.A., Lam, S.C., Brennenstuhl, S., Kabir, Z.N., Boström, A.M., Leung, AYM ve Konradsen, H. 2021.
83. Ostergaard, B., Clausen, AM, Agerskov, H., Brodsgaard, A. Hemşirelerin hemşirelik bakımında ailenin önemine ilişkin tutumları: Kesitsel bir çalışma. *Klinik Hemşirelik Dergisi* 2020; 29:7-8.
84. Bulut, T.Y., Aydın, M., Avcı, İ.A. Yoğun Bakım Hemşirelerinin Bakım verici rollerine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi* 2022;7(1): 217-228.
85. Cranley, L. A., Lam, S. C., Brennenstuhl, S., Kabir, Z. N., Boström, A.-M., Leung, A. Y. M., & Konradsen, H.. Nurses' Attitudes Toward the Importance of Families in Nursing Care: A Multinational Comparative Study. *Journal of Family Nursing*, 2011; 28(1),: 69–82.
86. Vanderspank, W. B., Fothergill, B. F., Malone, T. S., Slivar, S. Learning end-of-life care in ICU: Strategies for nurses new to ICU. *Dynamics.* 2011; 22, 22–5.
87. Remuzzi, A., Remuzzi, G. COVID-19 and Italy: what next? *The Lancet.* 2020; 315: 1225-5.
88. Jackson, D., Bradbury, Jones, C., Baptiste, D., Gelling, L., Morin, K., Neville, S. Life in the pandemic: some reflections on nursing in the context of COVID19. *Journal of Clinical Nursing* 2020; 12: 1-3.
89. Shanafelt, T., Ripp, J., Trockel, M.. Understanding and addressing sources of anxiety among health care professionals during the COVID-19 pandemic. *JAMA* 2020; 323(21): 2133-4.
90. Çakmak, B., İnkaya, B. Hemşirelik Perspektifinden COVID-19 Pandemisinin Etkileri ve Yönetim Önerileri. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi* 2020; 3(2):42-51

EKLER

Ek 1 Enstitü Yönetim Kurulu Kararı

EK- 2 Etik Kurul İzni

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurul Kararı

Karar No : 2021/088
Karar Tarihi : 12.07.2021

Sayın Meltem KALAYCI,

“Covid-19 Tanısıyla Hastanede Yatan Hastaların Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşiminin Değerlendirilmesi” konulu çalışmanızın girişimsel olmayan araştırmalar etik kurul kararı uyarınca uygun olduğuna;

Oy birliği ile karar verilmiştir.

EK-3 Sağlık Bakanlığı Bilimsel Araştırma Çalışmaları İzni

← Bilimsel Araştırma Başvurusu

BB Bilimsel Araştırma Başvurusu <portal@saglik.gov.tr>
23.06.2021 Çar 20:37
Kime: Siz

Sayın İlgili,
Bilimsel Araştırma Platformuna yapmış olduğunuz başvuru incelenmiştir.
Bu çalışmayı yapmanız Bakanlığımızca uygun olarak değerlendirilmiştir. Araştırmanızın gerektirdiği diğer tüm sürelerin (etik kurul, etik komisyon, faz çalışması, diğer izinler vb.) tamamlanması konusunda araştırmacı/lar sorumludur.
Açıklama :
Form Adı : Meltem KALAYCI-2021-06-23T18_25_04
Başvuru Formu için [tıklayınız](#).

Başvuru Formunuzu <https://bilimselarastrirma.saglik.gov.tr/> adresinden görüntüleyebilirsiniz.
İlginiz ve katkılardan dolayı teşekkür ederiz.
T.C. Sağlık Bakanlığı
Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Not: Bu ileti Bilimsel Araştırmanızın Değerlendirilmesinin tamamlanması nedeniyle sistem tarafından otomatik gönderilmiştir. Lütfen bu iletiyi cevaplamayınız.

YASAL UYARI:
Bu e-postanın içerdiği bilgiler (ekleri de dahil olmak üzere) gizlidir. T.C. Sağlık Bakanlığı onayı olmaksızın içeriği kopyalanamaz, üçüncü kişilere açıklanamaz veya iletilemez. Bu mesajın gönderilmek istendiği kişi değişirse (ya da bu e-postayı yanlışlıkla aldıysanız), lütfen yollayan kişiyi haberdar ediniz ve mesaj sistemimizden derhal siliniz. T.C. Sağlık Bakanlığı bu mesajın içeriği, bilgilerin doğruluğu veya eklenmiş olduğu konusunda bir garanti vermemektedir. Bu nedenle, bilgilerin ne şekilde olursa olsun içeriğinden, iletildiklerinden, alınmasından ve saklanmasından T.C. Sağlık Bakanlığı sorumlu değildir. Bu mesajın içeriği yazdırma ayrıdır. T.C. Sağlık Bakanlığı görüşlerini içermeyebilir.
Bu e-posta bilize bilinen tüm bilgisayar virüslerine karşı taranmıştır.

DISCLAIMER:
This e-mail (including any attachments) may contain confidential and/or privileged information. Copying, disclosure or distribution of the material in this e-mail without the permission of Ministry of Health of Turkey is strictly forbidden. If you are not the intended recipient (or have received this e-mail in error), please notify the sender and delete email from your system immediately. Ministry of Health of Turkey makes no warranty as to the accuracy or completeness of any information contained in this message and hereby excludes any liability of any kind for the information contained therein or for the information transmission, reception, storage or use of such in any way whatsoever. Any opinions expressed in this message are those of the author and may not necessarily reflect the opinions of Ministry of Health of Turkey.
This e-mail has been scanned for all computer viruses known to us.

Yanıtla İlet

**T. C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA ÇALIŞMALARİ BAŞVURU FORMU**

A.ARAŞTIRMACIYA VE ARAŞTIRMAYA AİT BİLGİLER

A.1 Araştırmacıya Ait Bilgiler

A.1.1 Başvuru yapan Araştırmacının Adı Soyadı :	Meltem KALAYCI
A.1.2 Kurum/üniversite :	Kahramanmaraş Necip Fazıl Şehir Hastanesi
A.1.3 Bölümü :	Yoğun Bakım Hemşiresi
A.1.4 Araştırmacının telefonu :	05069018196
A.1.5 e-mail adresi : (Lütfen sadece bir e-mail adresi giriniz)	meltemmkalaycii@outlook.com

A.2 Araştırmaya Ait Bilgiler

A.2.1 Araştırmanın açık adı :	Covid-19 Tanısıyla Hastanede Yatan Hastalarda Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşiminin Değerlendirilmesi
--------------------------------------	--

EK-4 Kurum İzni

T.C.
KAHRAMANMARAŞ VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

KAHRAMANMARAŞ İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ -
KAHRAMANMARAŞ VERİMLİLİK VE KALİTE
YÖNETİM BİRİMİ

Sayı : E-13511907-601.99
Konu : Meltem KALAYLI'nın Bilimsel
Çalışma Ön İzin Belgesi Hk.

KAHRAMANMARAŞ NECİP FAZIL ŞEHİR HASTANESİ BAŞHEKİMLİĞİNE

Hasan KALYONCU Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Meltem KALAYCI'nın "**Covid-19 Tanısıyla Hastanede Yatan Hastaların Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşiminin Değerlendirilmesi**" konulu hastanenizde yapacağı bilimsel çalışması için, Müdürlüğümüze yaptığı ön izin başvurusu incelenmiş olup, çalışmasının tesisinizde yapılmasına engel bir durumun olmadığı Bilimsel İnceleme Komisyonunca karara bağlanmıştır.

Konu ile ilgili komisyon kararları ekte sunulmuş olup, gereğinin yapılmasını;

Bilgilerinize rica ederim

Uzm. Dr. Ali Nuri ÖKSÜZ
İl Sağlık Müdürü

Ek: Bilimsel Çalışma Ön İzin Belgesi

Yörükselim Mahallesi Gazi Mustafa KUŞÇU Caddesi No:12 Onikişubat Tel:0344 223
7425 (dahili:3415)

Telefon: Faks No: 03442515120

e-Posta: celal.acer@saglik.gov.tr İnternet Adresi:

<http://www.kahramanmaras.khb.saglik.gov.tr>

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: e643487e-049b-4836-9789-e78e685f6963

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/saglik-bakanligi-ebys>

Bilgi için: Celal ACER

SAĞLIK MEMURU

Telefon No: (0 344) 223 74 25

T.C. Sağlık Bakanlığı

KAHRAMANMARAŞ İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ KAPSAMINDA
YÜRÜTÜLECEK ÇALIŞMALAR İÇİN
ÖN İZİN FORMU

1. ÇALIŞMANIN GENEL NİTELİĞİ	☐ KLİNİK ARAŞTIRMA ☐ GİRİŞİMSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMA ☒ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE PROJELER
2. ÇALIŞMANIN ADI/GEREKÇESİ	COVID-19 TANISIYLA HASTANEDE YATAN HASTALARIN BAKIM ODAKLI HEMŞİRE-HASTA ETKİLEŞİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
3. ÖNGÖRÜLEN ÇALIŞMA SÜRESİ	6 (Altı) AY
4. ÇALIŞMAYI YÜRÜTÜCEK SAĞLIK TESİSİNİN VE KLİNİK/BÖLÜMÜN ADI	NECİP FAZIL ŞEHİR HASTANESİ
5. DESTEKLEYEN KURUM/KURULUŞUN ADI	BULUNMAMAKTADIR
6. VARSA DESTEKLEYİCİNİN YASAL TEMSİLCİSİNİN ADI	BULUNMAMAKTADIR
7. DANIŞMANIN ÜNVANI/ADI/ SOYADI (BELİRLENMİŞ İSE)	Prof.Dr.Nermin OLGUN
8. SORUMLU ARAŞTIRMACININ ÜNVANI/ ADI/SOYADI	Hemşire Meltem KALAYCI
9. DİĞER ARAŞTIRMACI BİLGİLERİ	ARAŞTIRMA EKİBİ (Sayı Olarak Belirtiniz) UNVAN/AD/SOYADI
	ARAŞTIRMACI VAR (.....) YOK (.....X.....)
	YARDIMCI ARAŞTIRMA PERSONELİ VAR (.....) YOK (.....)
10. ÇALIŞMAYA KATILAN MERKEZLER (Çalışma çok merkezli ve belirlenmiş ise diğer merkezleri belirtiniz.)	(.....)ÇOK MERKEZ (.....X.....) TEK MERKEZ
11. ÇALIŞMA YERİNDEN HİZMET ALIMI	(.....)VAR (...X.....) YOK
	HİZMET ÇEŞİDİ HİZMET AD/MİKTARI BELİRTİNİZ
(Eğer var ise)	LABORATUVAR GÖRÜNTÜLEME YATAK/GÜN KONSÜLTASYON AMELİYATHANE DİĞER
12. DİĞER (Belirtiniz)	Hastaya herhangi bir tıbbi işlem uygulanmayacak,hasta ve yakınlarına ait kişisel bilgi kullanılmayaca, fatura yansıtılmayacaktır.

BİLİMSEL ÇALIŞMA DEĞERLENDİRME FORMU

Araştırmacının Adı Soyadı	Meltem KALAYCI
Kurum/Ünvan	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ/SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ/ İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ANABİLİM DALI
Araştırmanın Konusu	COVID-19 TANISIYLA HASTANEDE YATAN HASTALARIN BAKIM ODAKLI HEMŞİRE-HASTA ETKİLEŞİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Araştırmanın Statüsü	Yüksek Lisans Tezi
Çalışmanın Yapılacağı Birim	İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ'NE BAĞLI NECİP FAZIL ŞEHİR HASTANESİ
Bütçe	BÜTÇE KULLANILMAMAKTADIR.

Bilimsel Çalışma Genel Değerlendirmesi:

() Uygun Değil

(X) Uygun

İlgili Komisyon Üyelerinin İmzası

EK-5 Ölçek Kullanım İzni

9.06.2021 Çar 13:59

Kime: Siz

 EK 3A - Hemşire son.docx 26 KB	 EK 3B - Hasta Son.docx 26 KB	 tugba onat tez pdf.pdf 3 MB
---	---	--

3 ek (3 MB) Tümünü indir Tümünü OneDrive'a kaydet

Merhabalar

Ekte anket ve tezimi yolluyorum..

Kolaylıklar diliyorum..

Windows 10 için [Posta](#) ile gönderildi

Konu: Ölçek kullanım izni

Sayın Tuğba ONAT;

Hasan Kalyoncu Üniversitesinde Prof. Dr. Nermin OLGUN danışmanlığında 'Covid-19 Tanısıyla Yatan Hastalarda Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşiminin Değerlendirilmesi' konusunda tez yapmayı planlıyorum.

Araştırmamda tarafınızdan geçerlik güvenirliği yapılan Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşim Ölçeği'ni kullanmak istiyorum.

Gereğini bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla

Meltem KALAYCI

EK- 6 Gönüllüleri Bilgilendirme Ve Rıza Formu

GÖNÜLLÜLERİ BİLGİLENDİRME VE OLUR(RIZA) FORMU

Bu araştırmanın amacı; Covid-19 tanısıyla hastanede yatan hastaların bakım odaklı hemşire-hasta etkileşiminin değerlendirilmesidir. Bu araştırma çerçevesinde araştırmacı tarafından hazırlanan Veri Toplama Formunu cevaplamanız istenecek ve yanıtlarınız araştırmada kullanılmak üzere kaydedilecektir. Araştırma kapsamında vereceğiniz bilgiler gizli tutulacak ve hiçbir şekilde sizin isminiz belirtilerek açıklanmayacaktır. Bu çalışma sonrasında elde edilen bilgiler başka insanlara da faydalı olabilmesi için bilimsel dergilerde yayınlanacak, bilimsel toplantılarda sunulacaktır. Araştırmaya katılımınız mecburi değildir, sizin isteğinize ve onayınıza bağlıdır. Araştırmanın herhangi bir aşamasında araştırmadan çıkabilirsiniz, bu durumda size ait hiçbir bilgi kullanılmayacaktır. Araştırmaya katılabilmek için sizden herhangi bir ücret istenmeyecek, katılmanız durumunda size herhangi bir ücret ödemesi yapılmayacaktır. Araştırmaya katılmayı kabul ediyorsanız lütfen anket sorularını cevaplayınız. Vereceğiniz kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır, araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacaktır.

YUKARIDAKİ BİLGİLERİ OKUDUM, BUNLAR HAKKINDA BANA YAZILI VE SÖZLÜ AÇIKLAMA YAPILDI. BU KOŞULLARDA SÖZ KONUSU ARAŞTIRMAYA KENDİ RIZAMLA, HİÇBİR BASKI VE ZORLAMA OLMAKSIZIN KATILMAYI KABUL EDİYORUM.

Gönüllünün

Adı, Soyadı:

Ek 7 Veri Toplama Formu

SAYIN KATILIMCI; Bu çalışma Covid-19 tanısıyla hastanede yatan hastaların bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimini değerlendirmek amacıyla yapılmaktadır. Vereceğiniz kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır, araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Araştırmaya katılımınız mecburi değildir, sizin isteğinize ve onayınıza bağlıdır.

Katılımınız ve katkılarınız için teşekkür ederiz.

COVID-19 TANISIYLA YATAN HASTALARIN BAKIM ODAKLI HEMŞİRE-HASTA ETKİLEŞİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

VERİ TOPLAMA FORMU

Bölüm 1: Hastaların Tanıtıcı Özellikleri

1. **Doğum yılınız:**.....
2. **Cinsiyetiniz:**
a. Kadın b. Erkek
3. **Eğitim durumunuz:**
a. Okur-yazar değil b. İlkokul c. Ortaokul d. Lise e. Lisans ve üzeri
4. **Medeni durumunuz:**
a. Evli b. Bekar
5. **Çalışma durumunuz:**
a. Çalışıyor b. Çalışmıyor
6. **Mesleğiniz:**.....
7. **Sağlık güvenceniz:**
a. Var b. Yok
8. **Yaşadığınız yer:**
a. İl Merkezi b. İlçe c. Kasaba/köy
9. **Birlikte Yaşadığınız Kişiler için uygun olan seçeneği işaretleyiniz.**
a. Yalnız b. Eşi ile beraber
c. Eşi ve çocukları ile d. Çocukları ile
e. Anne babası ile

10. Gelir Durumunuz:

- a. Gelirim giderimden az
- b. Gelirim giderime eşit
- c. Gelirim giderimden çok

11. Covid-19 tanısıyla Hastanede kaldığınız süre.....(gün)

12. Yattığınız Klinik:

- a. CovidServis b. Covid Yoğun Bakım

13. Hastanede kaldığınız süre boyunca yanınızda refakatçi var mıydı?

- a. Evet b. Hayır

14. Kronik Hastalığınız var mı?

- a. Evet b. Hayır

15. Kendi ihtiyaçlarınızı karşılama durumunuz nedir?

- a. Tamamen bağımsızım
- b. Kısmen karşılayabiliyorum
- c. Birilerinin yardımına ihtiyaç duyuyorum

16. Pandemi Dönemi öncesi hastanede yattınız mı?

- a. Evet b. Hayır

17. Pandemi Dönemi öncesi hastaneye yattığınızda aldığınız hemşirelik bakımından memnuniyet durumunuz nedir?

- a. Hiç Memnun değilim
- b. Memnun değilim
- c. Kararsızım
- d. Memnunum
- e. Çok memnunum

18. Şu anda yattığınız birimde aldığınız hemşirelik bakımından memnuniyet durumunuz nedir?

- a. Hiç Memnun değilim
- b. Memnun değilim
- c. Kararsızım
- d. Memnunum
- e. Çok memnunum

19. Pandeminin hemşirelik bakımını etkilediğini düşünüyor musunuz?

- a. Evet (açıklayınız).....
- b. Hayır
- c. Fikrim yok

EK 8 Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşim Ölçeği

Bölüm 2: Bakım Odaklı Hemşire – Hasta Etkileşimi Ölçeği – Hasta Versiyonu Kısa Formu (BOHHEÖ-23N)

Aşağıda sıralanan tutum ve davranışları ne kadar önemli bulduğunuzu, bu tutum ve davranışların ne kadar sıklıkla gerçekleştiğini ve tutum ve davranışlardan ne kadar memnun olduğunuzu belirtiniz. Lütfen aşağıda yer alan görüşünüze en uygun sayıyı 'X' sembolünü kullanarak işaretleyiniz.

Tutum ve Davranışlar	Aşağıdaki ifadelerin her birinde sıralanan tutum ve davranışları ne kadar önemli buluyorsunuz?					Aşağıdaki ifadelerin her birinde sıralanan tutum ve davranışların ne kadar sıklıkta gerçekleştiğini düşünüyorsunuz?					Aşağıdaki ifadelerin her birinde sıralanan tutum ve davranışlardan ne derece memnunsunuz?				
	1) Hiç	2) Biraz	3) Orta Derece	4) Çok	5) Son Derece	1) Hiçbir Zaman	2) Nadiren	3) Sık	4) Çok Sık	5) Her Zaman	1) Hiç Memnun Değilim	2) Memnun Değilim	3) Kararsızım	4) Memnunum	5) Çok Memnunum
A – Klinik Bakım															
1. Hemşireler tedavilerin (enjeksiyonlar, sargı vb.) nasıl uygulanacağını biliyordu.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
2. Hemşireler özel araç-gereçlerin (pompalar, monitörler vb.) nasıl kullanılacağını biliyordu.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
3. Hemşireler, ilaçlarımın şikâyetlerimi (örneğin; bulantı, ağrı, kabızlık, kaygı) hafifletip hafifletmediğini kontrol etti.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
4. Hemşireler, ilaçlarımın veya tedavilerimin yan etkilerini önlemek ya da gidermek için yapmam gerekenleri anlattı.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
5. Hemşireler hızlı hareket edilmesi gereken durumlarda ne yapılacağını biliyordu.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
6. Hemşireler kendi bakımımı yapamadığım durumlarda bana yardım etti.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
7. Hemşireler sorunlarımın müdahale ederken hemşirelik beceri ve yeteneklerini gösterdi.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
8. Hemşireler sağlık durumumu yakından takip etti.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
9. Hemşireler bakımımı kendi başıma yapabilmem için bana fırsat verdi.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

Tutum ve Davranışlar	Aşağıdaki ifadelerin her birinde sıralanan tutum ve davranışları ne kadar önemli buluyorsunuz?					Aşağıdaki ifadelerin her birinde sıralanan tutum ve davranışların ne kadar sıklıkta gerçekleştiğini düşünüyorsunuz?					Aşağıdaki ifadelerin her birinde sıralanan tutum ve davranışlardan ne derece memnunsunuz?				
	1) Hiç	2)Biraz	3) Orta Derece	4) Çok	5) Son Derece	1) Hiçbir Zaman	2) Nadiren	3) Sık	4) Çok Sık	5) Her Zaman	1) Hiç Memnun Değilim	2) Memnun Değilim	3) Kararsızım	4) Memnunum	5) Çok Memnunum
B – İlişkisel Bakım															
10. Hemşireler yaşamımda belirli bir uyuma/dengeye ulaşmamda bana yardım etti.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
11. Hemşireler yaşamımda neyin önemli olduğunu keşfetmem için bana yardım etti.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
12. Hemşireler önem verdiğim kişilerin neleri getirmesini istediğimi belirlemem için bana yardım etti.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
13. Hemşireler sağlık durumuma nasıl anlam verdiğimi keşfetmemde yardım etti.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
14. Hemşireler sorunlarımı etkili bir şekilde çözmemde kullanabileceğim yöntemlerin farkına varmamda yardım etti.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
15. Hemşireler olaylara farklı bir açıdan bakabilmem için bana yardım etti.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
16. Hemşireler davranışlarımla sonuçlarımı, benimle birlikte tanımlamaya çalıştı.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
C – Hümanistik Bakım															
17. Hemşireler beni bütün bir birey olarak ele aldı, sağlık sorunumdan daha fazlasıyla ilgilendiğini gösterdi.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
18. Uygun olduğunda, hemşireler beni umutlu olmam için cesaretlendirdi.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
19. Hemşireler iyileşmek için verdiğim çabaları takdir etti.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
20. Hemşireler utandırıcı bir davranışta bulunmadı.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

Tutum ve Davranışlar	Aşağıdaki ifadelerin her birinde sıralanan tutum ve davranışları <i>ne kadar önemli</i> buluyorsunuz?					Aşağıdaki ifadelerin her birinde sıralanan tutum ve davranışların <i>ne kadar sıklıkta</i> gerçekleştiğini düşünüyorsunuz?					Aşağıdaki ifadelerin her birinde sıralanan tutum ve davranışlardan <i>ne derece memnunsunuz?</i>				
	1) Hiç	2)Biraz	3) Orta Derece	4) Çok	5) Son Derece	1) Hiçbir Zaman	2) Nadiren	3) Sık	4) Çok Sık	5) Her Zaman	1) Hiç Memnun Değilim	2) Memnun Değilim	3) Kararsızım	4) Memnunuzum	5) Çok Memnunuzum
D – Rahatlatıcı Bakım															
21. Hemşireler mahremiyetime saygı gösterdi (örneğin; üzerimi gereksiz yere açık bırakmadı.)	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
22. Hemşireler temel gereksinimlerimi (örneğin; uyku, hijyen vb.) dikkate aldı.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
23. Hemşireler planlanan zamanda tedavilerimi yaptı ve ilaçlarımı verdi.	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

EK-9 Tez İntihal Raporu Formu

EK 10 Özgeçmiş

